

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr XVI/86/2011
Rady Powiatu w Mogilnie
z dnia 28 listopada 2011r.

Strategia Oświatowa Powiatu Mogileńskiego

na lata 2012 - 2020

- czerwiec 2011 -

YOUNG BUSINESS
W MOGILNIE

www.mogilnie.pl

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Zamawiający:

Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie
ul. Obrońców Mogilna 1
88-300 Mogilno

Powiat Mogileński
ul. Narutowicza 1
88-300 Mogilno

Wykonawca:

BIOSTAT

www.biostat.com.pl

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Spis treści

1	Zadania powiatu mogileńskiego w zakresie edukacji.....	6
2	Charakterystyka sektora oświaty w powiecie mogileńskim.....	8
2.1	Baza oświatowa.....	8
2.1.1	Struktura placówek oświatowych.....	8
2.1.2	Dostępność placówek oświatowych	9
2.1.2.1	Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne oraz przedszkola.....	9
2.1.2.2	Szkolnictwo ponadgimnazjalne	12
2.1.3	Wyposażenie placówek oświatowych.....	13
2.1.4	Zagospodarowanie terenów wokół szkół.....	15
2.2	Liczba uczniów i oddziałów	16
2.2.1	Liczebność oddziałów	18
2.3	Kadra pracowników	20
2.3.1	Kadra pedagogiczna	20
2.3.2	Kadra administracyjno-obslugowa.....	23
2.4	Prognozy zmian demograficznych i ich wpływ na edukację.....	24
2.4.1	Sytuacja demograficzna w powiecie.....	24
2.4.1.1	Ludność	24
2.4.1.2	Migracje	25
2.4.1.3	Ludność i procesy demograficzne w Polsce	27
2.4.2	Prognozy demograficzne i ich wpływ na sytuację w edukacji.....	29
2.5	Wybrane elementy oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych.....	30
2.5.1	Szkolnictwo specjalne.....	30
2.5.2	Oddziały sportowe	33
2.5.3	Nauczanie języków obcych.....	33
2.5.4	Kształcenie zawodowe.....	34
2.5.4.1	Kierunki kształcenia zawodowego.....	34
2.5.4.2	Kształcenie ustawiczne	39
2.6	Warunki kształcenia oraz szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z terenu powiatu.....	43
2.7	Wyniki sprawdzianów i egzaminów oraz stypendia.....	45

2.7.1	Sprawdzian po szóstej klasie szkoły podstawowej.....	46
2.7.2	Egzamin gimnazjalny	46
2.7.3	Egzamin maturalny	47
2.7.4	Egzamin zawodowy	49
2.7.5	Stypendia	50
2.8	Wydatki bieżące szkół i placówek	51
2.9	Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocji zdrowia.....	53
3	Wyniki badań	56
3.1	Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z uczniami i absolwentami szkół powiatu mogileńskiego	56
3.1.1	Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z uczniami szkół powiatu mogileńskiego.....	56
3.1.2	Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z absolwentami szkół powiatu mogileńskiego	65
3.2	Wyniki badania IDI – wywiadu pogłębionego przeprowadzonego z przedstawicielami szkół powiatu mogileńskiego.....	75
3.2.1	I priorytet (poprawa jakości nauczania)	75
3.2.2	II priorytet (wyrównanie szans edukacyjnych)	82
3.2.3	III priorytet (bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocji zdrowia).....	89
3.2.4	IV priorytet (reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo - wychowawczych)	92
3.2.5	V priorytet (poprawa efektywności i jakości zarządzania oświatą)	98
4	Priorytety oświatowe powiatu mogileńskiego na lata 2012 – 2020	104
4.1	Priorytet I – Poprawa jakości nauczania	104
4.1.1	Diagnoza	104
4.1.2	Cele strategiczne i zadania.....	110
4.2	Priorytet II – Wyrównanie szans edukacyjnych.....	112
4.2.1	Diagnoza	112
4.2.2	Cele strategiczne i zadania.....	115
4.3	Priorytet III – Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocja zdrowia	116
4.3.1	Diagnoza	116
4.3.2	Cele strategiczne i zadania.....	117

4.4	Priorytet IV – Reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo-wychowawczych..	118
4.4.1	Diagnoza	118
4.4.2	Cele strategiczne i zadania.....	122
4.5	Priorytet V – Poprawa jakości i efektywności zarządzania	123
4.5.1	Diagnoza	123
4.5.2	Cele strategiczne i zadania.....	125
5	Spis rysunków	128
6	Spis tabel.....	129

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

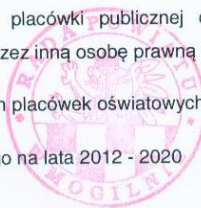
1 Zadania powiatu mogileńskiego w zakresie edukacji

Szczegółowe zadania i kompetencje organu prowadzącego szkoły i placówki oświatowe wynikają z ustawy o systemie oświaty. Do zadań organu prowadzącego (zgodnie z art. 5 ust. 7 oraz art. 34a ust. 1 ustawy o systemie oświaty) należą:

1. zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
2. wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie,
3. zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkoły lub placówki,
4. wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych, przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych,
5. nadzór nad działalnością szkół i placówek w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

Wydział oświaty, wychowania, kultury, kultury fizycznej i sportu w Starostwie Powiatowym w Mogilnie zajmuje się organizacją szkół ponadgimnazjalnych w tym specjalnych oraz szkół podstawowych i gimnazjów specjalnych, powiatowych bibliotek publicznych, upowszechnianiem i organizacją kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki. W szczególności w zakresie oświaty i wychowania do zadań Wydziału należą:

1. realizowanie zadań związanych z zakładaniem i prowadzeniem publicznych szkół podstawowych i gimnazjalnych specjalnych, szkół ponadgimnazjalnych, sportowych i mistrzostwa sportowego, placówek oświatowo-wychowawczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych, poradni psychologiczno-pedagogicznych,
2. przygotowywanie projektu planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych,
3. prowadzenie spraw związanych ze sprawowaniem nadzoru nad działalnością szkoły lub placówki w zakresie spraw administracyjnych oraz finansowych (wspólnie z Wydziałem Finansowym),
4. prowadzenie spraw związanych z powierzaniem stanowiska dyrektorowi szkoły lub placówki,
5. opiniowanie powierzenia lub odwołania osoby przez dyrektora szkoły ze stanowiska wicedyrektora lub innego stanowiska kierowniczego,
6. przygotowywanie zezwoleń na założenie szkoły publicznej przez osobę prawną lub fizyczną,
7. opiniowanie likwidacji szkoły lub placówki publicznej oraz przejmowanie dokumentacji likwidowanej szkoły prowadzonej przez inną osobę prawną lub osobę fizyczną,
8. weryfikacja arkuszy organizacyjnych placówek oświatowych,

9. prowadzenie ewidencji szkół i placówek niepublicznych,
10. prowadzenie spraw związanych z nadawaniem i cofaniem szkołom niepublicznym uprawnień szkoły publicznej,
11. przygotowywanie propozycji przydzielania dotacji niepublicznym szkołom i placówkom oświatowym,
12. przygotowywanie propozycji zasad czasu pracy dla nauczycieli o różnym planie zajęć w poszczególnych okresach roku szkolnego.
13. przygotowywanie skierowań do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych znajdujących się na terenie Powiatu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

2 Charakterystyka sektora oświaty w powiecie mogileńskim

W celu analizy sektora oświaty w powiecie mogileńskim dokonano jego podziału na 4 obszary: szkolnictwo publiczne (bez szkolnictwa specjalnego), szkolnictwo niepubliczne, szkolnictwo specjalne oraz przedszkola. Do szkolnictwa publicznego zaliczają się placówki oświatowe, takie jak: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie oraz internaty. W skład szkolnictwa niepublicznego wchodzi szkoły średnie i internaty, natomiast do szkolnictwa specjalnego: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie oraz ośrodki: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Wymienione placówki oświatowe w powiecie mogileńskim prowadzone są przez Powiat Mogileński lub jedną z czterech gmin: Mogilno, Strzelno, Dąbrowa, Jeziora Wielkie.

2.1 Baza oświatowa

2.1.1 Struktura placówek oświatowych

W powiecie mogileńskim funkcjonuje 77 placówek oświatowych różnego typu, umiejscowionych w 35 jednostkach organizacyjnych. Spośród placówek oświatowych największą liczbę stanowią szkoły podstawowe, których w powiecie działa 23. Ponadto w powiecie funkcjonuje 10 przedszkoli, 8 gimnazjów oraz ogółem 25 szkół ponadgimnazjalnych (w tym 16 szkół dla młodzieży oraz 9 – dla dorosłych). Strukturę placówek oświatowych w powiecie mogileńskim przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Struktura placówek oświatowych w powiecie mogileńskim.

Typ placówki	Liczba jednostek (razem szkoły publiczne, niepubliczne i specjalne)
Przedszkole	10
Szkoła podstawowa	23
Gimnazjum	8
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	5
Liceum profilowane	3
Liceum ogólnokształcące	4
Technikum	3
Szkoła policealna	1
Szkoła specjalna ¹	2
Biblioteka pedagogiczna	1
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	1
Szkoły dla dorosłych ²	9
Inne ³	7
RAZEM	77

1 - Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy dla Uczniów z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym lub Znacznym w Strzelnie, Trzyletnia Szkoła Przesposabiająca do Pracy w Mogilnie,

2 – w tym 2 LO uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, 3 LO dla dorosłych, 3 technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, 1 policealna szkoła dla dorosłych,

3 – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (2), sezonowe Szkolne Schronisko Młodzieżowe (2), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (2), Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii (1).
Źródło: www.kuratorium.bydgoszcz.uw.gov.pl, maj 2011 r.

2.1.2 Dostępność placówek oświatowych

2.1.2.1 Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne oraz przedszkola

Dostępność placówek oświatowych można przedstawiać za pomocą liczby danych placówek w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku upoważniającym do uczęszczania do danej placówki.

W przypadku przedszkoli są to dzieci w wieku 3-6 lat (od 2012 r. 3-5 lat). Średnia liczba przedszkoli przypadających na 1000 dzieci w tym wieku w 2009 r. w Polsce wynosiła 5,9. Dla województwa kujawsko-pomorskiego wskaźnik ten kształtował się na poziomie 4,4, natomiast w przypadku powiatu mogileńskiego wyniósł 6,1. W poszczególnych gminach powiatu kształtował się od 0,0 w gminie Jeziora Wielkie (w 2009 r. nie funkcjonowało w gminie żadne przedszkole), 5,2 w gminie Dąbrowa, 6,9 w gminie Strzelno, do 7,3 w gminie Mogilno. Od 2005 r. obserwuje się rosnącą liczbę przedszkoli na 1000 dzieci zarówno w Polsce, jak i województwie kujawsko-pomorskim. Trend ten występuje również w powiecie mogileńskim.

Pomimo iż liczba przedszkoli przypadająca na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w całym powiecie mogileńskim była wyższa niż w całym kraju i województwie, to odsetek dzieci we wskazanym wieku uczęszczających do przedszkola był znacznie niższy niż średnia dla całego kraju; zarazem kształtował się na poziomie zbliżonym do ogólnowojewódzkiego. W 2009 r. w powiecie mogileńskim do przedszkoli chodziło niespełna 45% dzieci w wieku 3-6 lat. W Polsce i województwie od 2005 r. obserwuje się coroczny wzrost tego odsetka, natomiast w powiecie mogileńskim w latach 2006-2009 prawie się nie zmienił. W poszczególnych gminach powiatu, w 2009 r. odsetek liczby dzieci w wieku 3-6 lat, które chodziły do przedszkola był zróżnicowany. W gminach, w których funkcjonowały przedszkola najwyższy odsetek występował w gminie Mogilno, gdzie wyniósł aż 58,4%, natomiast najniższy – w gminie Dąbrowa – 36,3%. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2. Dostępność przedszkoli.

Obszar	liczba przedszkoli przypadająca na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat					odsetek dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkoli				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Polska	5,3	5,4	5,5	5,7	5,9	43,3%	45,8%	47,9%	50,5%	52,7%
Woj. kujawsko-pomorskie	3,6	3,7	3,8	3,9	4,4	36,3%	38,2%	40,4%	42,0%	43,9%
Powiat mogileński	5,2	5,5	6,2	6,2	6,1	42,9%	44,5%	44,4%	44,5%	44,8%
Gmina Dąbrowa	4,7	4,7	4,8	5,1	5,2	17,9%	25,1%	23,9%	28,8%	36,3%
Gmina Jeziora Wielkie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gmina Mogilno	6,9	7,5	8,6	8,5	7,3	58,7%	60,7%	59,9%	58,7%	58,4%
Gmina Strzelno	3,9	4,1	4,5	4,4	6,9	37,7%	38,6%	40,1%	40,6%	40,9%

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych – GUS.

Obowiązek nauki jest obowiązkiem konstytucyjnym – zgodnie z art. 70 ust. 1 Konstytucji „Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa.” Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (wraz

z późniejszymi zmianami), art. 15 ust. 2 mówi: „Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia¹”. Oznacza to, że wszystkie dzieci w wieku 7-12 lat mają obowiązek chodzenia do szkoły podstawowej, natomiast do 15 roku życia² - do gimnazjum.

W powiecie mogileńskim podobnie jak w województwie kujawsko-pomorskim i w całej Polsce w latach 2005-2009 występował systematyczny wzrost liczby szkół podstawowych w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku 7-12 lat. Na wskaźnik ten mają wpływ: liczba szkół podstawowych (gdy więcej szkół jest otwieranych niż zamykanych wskaźnik rośnie) i liczba dzieci (gdy maleje liczba dzieci wskaźnik rośnie). W roku 2009 w powiecie mogileńskim były 7,2 szkoły podstawowe na 1000 dzieci w wieku 7-12 lat, wobec 5,6 w województwie kujawsko-pomorskim i 6,2 w Polsce. W przypadku poszczególnych gmin liczba ta kształtowała się od 6,2 w gminie Mogilno, do 9,7 w gminie Jeziora Wielkie.

Odsetek liczby dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na danym obszarze w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku szkolnym zamieszkujących dany obszar oznacza, w przypadku wskaźnika poniżej 100%, że część dzieci z danego obszaru chodzi do szkoły znajdującej się poza danym obszarem, natomiast wskaźnik powyżej 100% oznacza, że w szkołach znajdujących się na terenie danego obszaru uczy się więcej dzieci niż mieszka na danym obszarze. W roku 2009 wskaźnik ten zarówno dla całego powiatu jak i dla województwa i kraju kształtował się nieco poniżej 100%. W przypadku gmin powiatu mogileńskiego najniższy wskaźnik wystąpił w gminie Jeziora Wielkie (88,0%), natomiast 100% przekroczył w gminach: Dąbrowa i Mogilno. Omawiane dane przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Dostępność szkół podstawowych.

Obszar	liczba szkół podstawowych przypadająca na 1000 dzieci w wieku 7-12 lat					odsetek liczby dzieci uczęszczających do SP na danym obszarze w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku szkolnym zamieszkujących dany obszar				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Polska	5,6	5,8	5,9	6,0	6,2	99,6%	99,1%	98,2%	98,0%	98,7%
Woj. kujawsko-pomorskie	5,0	5,2	5,3	5,4	5,6	100,9%	100,3%	98,9%	99,2%	99,1%
Powiat mogileński	6,3	6,5	6,9	7,1	7,2	101,1%	100,6%	100,2%	99,3%	98,9%
Gmina Dąbrowa	9,6	10,1	10,2	11,1	8,5	105,8%	105,3%	102,3%	102,8%	101,1%
Gmina Jeziora Wielkie	9,7	10,6	8,4	8,7	9,7	94,6%	94,2%	86,3%	87,8%	88,0%
Gmina Mogilno	4,8	4,9	5,8	5,9	6,2	104,3%	103,7%	103,7%	101,7%	101,0%
Gmina Strzelno	6,2	6,5	7,0	7,2	7,5	95,5%	95,1%	98,0%	97,8%	97,9%

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych – GUS.

¹ Prowadzone są działania w celu obniżenia wieku szkolnego i przedszkolnego o 1 rok.

² W przypadku gdy dziecko realizuje normalny tok nauczania (nie powtarza klasy) gimnazjum kończy w wieku 15 lat.

W przeciwnym wypadku wiek ten jest przedłużany do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do 18 roku życia.

W gimnazjach, podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, od 2005 r. do 2009 r. obserwujemy wzrost liczby tych placówek przypadających na 1000 dzieci w wieku 13-15 lat, zarówno w powiecie mogileńskim jak i w województwie i kraju. Odwrotnie jednak niż w szkołach podstawowych, wskaźnik ten w powiecie mogileńskim w 2009 r. był niższy niż w województwie i kraju, i wyniósł 4,8. Wzrost liczby gimnazjów w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku gimnazjalnym obserwowany jest we wszystkich gminach powiatu, jednak w większości z nich spowodowane jest to tylko spadkiem liczby dzieci, jedynie w gminie Mogilno – również zwiększeniem liczby gimnazjów (gimnazjum specjalne).

W przypadku odsetka liczby dzieci uczęszczających do gimnazjów na danym obszarze w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku gimnazjalnym zamieszkujących dany obszar interpretacja jest podobna jak w przypadku szkół podstawowych. **Ogółem w całym powiecie wskaźnik ten w 2009 r. wyniósł 102,5% co oznacza, że w gimnazjach powiatu mogileńskiego uczą się również dzieci z ościennych powiatów.** W poszczególnych gminach wskaźnik ten był znacznie bardziej zróżnicowany, niż w przypadku szkół podstawowych i kształtował się w granicach 70-112%. Spowodowane jest to tym, że sieć gimnazjów jest znacznie mniejsza niż szkół podstawowych, dlatego dzieci muszą dojeżdżać do szkół, często oddalonych od miejsca zamieszkania. Dane dotyczące gimnazjów zawiera tabela nr 4.

Tabela 4. Dostępność gimnazjów.

Obszar	liczba gimnazjów przypadająca na 1000 dzieci w wieku 13-15 lat					odsetek liczby dzieci uczęszczających do gimnazjów na danym obszarze w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku gimnazjalnym zamieszkujących dany obszar				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Polska	4,4	4,6	4,9	5,2	5,5	100,5%	100,4%	100,2%	99,9%	99,7%
Woj. kujawsko-pomorskie	4,3	4,5	4,8	5,0	5,3	102,0%	102,1%	101,5%	101,0%	100,5%
Powiat mogileński	3,7	3,8	4,4	4,7	4,8	103,7%	105,8%	103,8%	103,6%	102,5%
Gmina Dąbrowa	4,0	4,3	4,8	4,9	4,9	87,0%	87,1%	85,6%	87,4%	82,5%
Gmina Jeziora Wielkie	4,0	4,0	4,2	4,7	5,0	84,8%	80,2%	74,6%	76,4%	70,5%
Gmina Mogilno	2,7	2,8	3,8	4,0	4,1	106,2%	109,9%	106,6%	108,1%	109,0%
Gmina Strzelno	5,4	5,6	5,6	5,8	6,1	114,6%	117,8%	118,4%	112,5%	111,2%

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych – GUS.

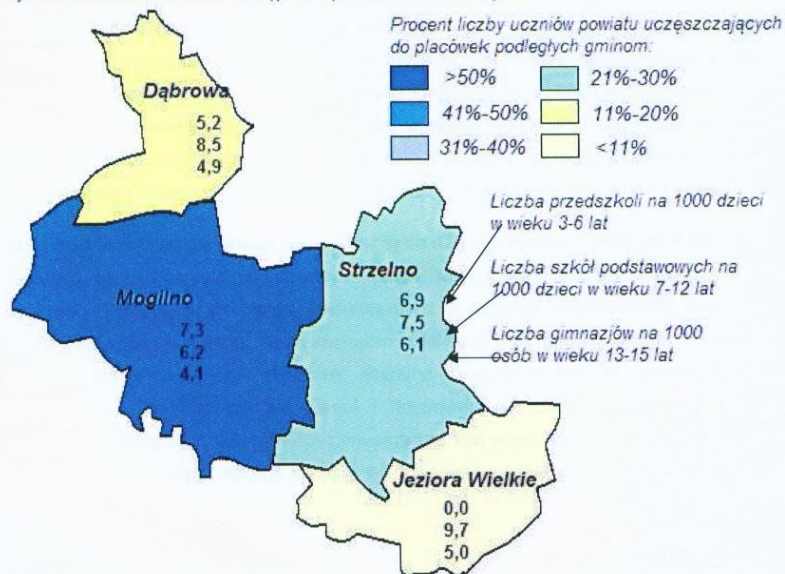
Powyższe dane obrazuje rysunek nr 1. Możemy zauważyć, że największy dostęp do przedszkoli miały dzieci w gminach: Mogilno i Strzelno, natomiast do szkół podstawowych: Jeziora Wielkie i Dąbrowa, a więc dwie gminy w których mieszka najmniej dzieci w wieku szkolnym. W przypadku gimnazjów w przeliczeniu na 1000 osób w wieku 13-15 lat, najwięcej było w gminie Strzelno (6,1), następnie w gminie Jeziora Wielkie (5,0) i Dąbrowa (4,9). Natomiast najmniej w gminie, w której mieszka najwięcej dzieci w tym wieku - w gminie Mogilno (4,1).

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bardecki

Rysunek 1. Rozkład dzieci i dostępność placówek oświatowych.

Dane graficzne wg stanu na rok szkolny 2010/2011, dane liczbowe wg stanu na 2009 r.
Opracowanie własne na podstawie danych GUS i MEN.

2.1.2.2 Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Osoby kończące naukę w gimnazjum, w wieku 16 lat, mają do wyboru zasadniczą szkołę zawodową, liceum ogólnokształcące, liceum profilowane lub średnią szkołę zawodową (technikum). Z uwagi na wielkość tych szkół oraz większą mobilność młodzieży uczącej się w nich, niż w przypadku osób młodszych, analizie poddany został cały powiat mogiłański (bez wyszczególniania poszczególnych gmin) oraz porównany do powiatów województwa kujawsko-pomorskiego, z najbliższego otoczenia.

- Liczba zasadniczych szkół zawodowych przypadających na 1000 osób w wieku 16 lat w powiecie mogiłańskim znacznie przekracza średnią wojewódzką oraz średnią dla Polski. W powiecie mogiłańskim wskaźnik ten od roku 2005 wzrastał (przyrost ten uwzględnia szkoły specjalne) i w 2009 r. wyniósł 6,7. W tym roku w sąsiednich powiatach liczba ta wyniosła od 4,5 w powiecie inowrocławskim do 7,1 w powiecie żnińskim. Średnia dla całego województwa kujawsko-pomorskiego w 2009 r. wyniosła 4,5 ZSZ na 1000 osób w wieku 16 lat, natomiast dla Polski – 3,7.
- Podobnie jak w przypadku zasadniczych szkół zawodowych, również liczba liceów ogólnokształcących w powiecie mogiłańskim przypadających na 1000 osób w wieku 16 lat w 2009 r. była wyższa niż w całym województwie i kraju. W powiecie mogiłańskim wynosiła ona 5,4, wobec 4,4 w województwie i 4,8 w kraju. Również w tym przypadku wskaźnik ten był wyższy w powiecie żnińskim (6,1), natomiast niższy zarówno w powiecie inowrocławskim (3,1), jak i w powiecie radziejowskim (4,8).

- Liczba szkół średnich zawodowych (technika) wraz z liceami profilowanymi przypadająca na 1000 osób w wieku 16 lat, w 2009 r. wynosiła w powiecie mogileńskim 2,7. Był to niższy wskaźnik niż w trzech poprzednich latach, kiedy kształtował się od 3,8 do 4,1. Nadal jednak przekraczał liczbę tych szkół na 1000 osób w wieku 16 lat w województwie oraz w kraju, gdzie kształtował się on odpowiednio na poziomie 1,0 i 1,3.

Dostępność szkół ponadgimnazjalnych w podziale na ZSZ, LO i średnie szkoły zawodowe wraz z liceami profilowanymi w powiecie mogileńskim na tle powiatów ościennych województwa oraz porównanie z wartościami ogólnowojevońdzkimi oraz krajowymi w poszczególnych latach przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Dostępność szkół ponadgimnazjalnych.

Obszar	liczba ZSZ przypadająca na 1000 osób w wieku 16 lat					liczba LO przypadająca na 1000 osób w wieku 16 lat					liczba innych szkół średnich ¹ przypadająca na 1000 osób w wieku 16 lat				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Polska	3,2	3,2	3,3	3,5	3,7	4,6	4,4	4,4	4,6	4,8	2,8	2,6	2,2	1,9	1,3
Woj. kujawsko-pomorskie	4,0	4,0	4,3	4,5	4,5	4,0	3,9	4,0	4,3	4,4	2,3	2,1	1,8	1,6	1,0
Powiat inowrocławski	3,6	3,5	4,5	4,8	4,4	2,8	2,7	2,9	3,0	3,1	2,0	2,0	1,7	1,7	0,0
Powiat mogileński	6,3	6,3	6,6	6,9	6,7	5,0	5,0	5,3	5,5	5,4	2,5	3,8	3,9	4,1	2,7
Powiat radziejowski	6,2	6,2	6,1	4,5	4,8	4,6	4,7	4,5	4,5	4,8	3,1	3,1	3,0	3,0	1,6
Powiat żniński	5,5	5,6	7,0	6,7	7,1	6,4	5,6	6,0	6,7	6,1	2,7	2,8	2,0	1,0	1,0

¹ – razem technika i licea profilowane

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych – GUS.

2.1.3 Wyposażenie placówek oświatowych

W ramach 7 jednostek oświatowych podległych Starostwu Powiatowemu w Mogilnie funkcjonuje 99 sal lekcyjnych, 15 pracowni komputerowych, 7 sal gimnastycznych, 7 gabinetów lekarskich, 8 świetlic oraz 3 stołówki. Największą liczbą sal lekcyjnych dysponuje ZS Bielice (30), natomiast pracowni komputerowych – ZS Mogilno (6). Ponadto każdy z zespołów szkół posiada co najmniej jedną salę gimnastyczną, gabinet lekarski i świetlicę. Stołówka funkcjonuje w 3 placówkach: ZPS Sierzawy, MOW Strzelno i ZS Bielice. W szkołach podległych gminom powiatu mogileńskiego łącznie funkcjonuje 257 sal lekcyjnych, 31 pracowni komputerowych, 10 sal gimnastycznych, 3 gabinety lekarskie, 10 świetlic oraz 9 stołówek. Rozkład bazy oświatowej w wybranych placówkach przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Baza oświatowa.

Placówka	sale lekcyjne	pracownie komputerowe	sale gimnastyczne	gabinety lekarskie	świetlice	stołówki
ZPS Sierzawy	16	1	2	1	1	1
MOW Bielice	3	1	0	0	0	0

Placówka	sale lekcyjne	pracownie komputer	sale gimnastyc	gabiny lekarskie	świetlice	stołówki
MOW Strzelno	3	1	0	1	1	1
ZSZ Strzelno	11	2	1	1	1	0
ZSL Strzelno	12	1	1	1	1	0
ZS Mogilno	24	6	2	2	2	0
ZS Bielice	30	3	1	1	2	1
RAZEM POWIATOWE	99	15	7	7	8	3
Szkoły podlegające gminom	257	31	10	3	10	9
OGÓŁEM	356	46	17	10	18	12

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Mogilnie, stan na 31.03.2011 r.

Wszystkie wymienione placówki podległe władzom powiatu mogileńskiego wyposażone są w komputery, łącznie według stanu na 31.03.2011 r. było ich 402, z czego 303 - do użytku uczniów. Ponadto wszystkie placówki posiadają projektory multimedialne, rzutniki, odtwarzacze DVD, ksero i magnetofony. Kamer wideo nie ma na stanie ZPS Szerzawy, MOW Strzelno i Poradnia. Poradnia nie posiada również tablice interaktywnej. Łącznie wymienione placówki posiadały w bibliotekach 81399 woluminów, z czego najlepiej zaopatrzone biblioteki miały ZS Bielice (28122) i ZS Mogilno (24222). Placówki oświatowe zarządzane przez gminy Dąbrowa, Mogilno, Strzelno i Jeziora Wielkie miały do dyspozycji łącznie 560 komputerów, z czego do użytku uczniów – 419. Ponadto placówki te posiadały 29 projektorów multimedialnych, 29 rzutników, 2 kamery, 51 odtwarzaczy DVD, 45 ksero, 62 tablice interaktywne i 40 magnetofonów. Natomiast biblioteki zarządzane przez gminy dysponowały 140910 woluminami. Informacje o wyposażeniu poszczególnych jednostek oświatowych przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Wyposażenie szkół i placówek oświatowych.

Placówka	komputery									
	ogółem	w tym do użytku uczniów	projektory multimedialne	rzutniki	kamery video	odtwarzacze DVD	ksero	woluminy	tablice interaktywne	magnetofon
ZPS Szerzawy	19	15	2	1	0	1	2	9329	1	2
MOW Bielice	17	10	2	1	1	3	1	220	1	2
MOW Strzelno	19	10	2	1	0	2	1	0	2	1
ZSZ Strzelno	58	40	4	2	1	2	2	8027	3	3
ZSL Strzelno	65	54	5	5	2	4	3	11479	2	7
ZS Mogilno	112	99	12	19	2	6	3	24222	3	29
ZS Bielice	102	69	8	10	1	11	4	28122	3	18
Poradnia	10	6	1	1	0	1	3	0	0	1

Placówka	komputery									
	ogółem	w tym do użytku uczniów	projektory multimedialne	rzutniki	kamery video	odtwarzacze DVD	ksero	woluminy	tablice interaktywne	magnetofon
RAZEM POWIATOWE	402	303	36	40	7	30	19	81399	15	63
Szkoły podlegające gminom	560	419	29	29	2	51	45	140910	62	40
OGÓLEM	962	722	65	69	9	81	64	222309	77	103

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Mogilnie, stan na 31.03.2011 r.

Mając daną liczbę uczniów i liczbę komputerów do użytku uczniów w poszczególnych placówkach możemy obliczyć liczbę komputerów przypadających na 10 uczniów. **Najwięcej komputerów do użytku uczniów w przeliczeniu na 10 uczniów, według stanu z 31.03.2011 r., było w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych: w Bielicach – 3,3 i w Strzelnie – 2,5.** Powyżej 2 komputerów przypadało jeszcze w ZSL Strzelno (2,4). Natomiast w pozostałych placówkach liczba ta nie przekroczyła 1,5 (ZS Mogilno – 1,4, ZSZ Strzelno i ZPS Szerzawy – po 1,0), ponadto w przypadku ZS Bielice na 10 uczniów przypadał niespełna 1 komputer (0,8). Wskaźnik ten w przypadku szkół podlegających gminom wynosił 0,9. Omawiane dane oraz pozostały sprzęt i woluminy w przeliczeniu na 10 uczniów w poszczególnych placówkach prezentuje tabela nr 8.

Tabela 8. Wyposażenie w przeliczeniu na liczbę uczniów.

Placówki	W przeliczeniu na 10 uczniów		
	komputery do użytku uczniów	pozostały sprzęt*	woluminy
ZPS Szerzawy	1,0	0,6	613,8
MOW Bielice	3,3	3,7	73,3
MOW Strzelno	2,5	2,3	-
ZSZ Strzelno	1,0	0,4	208,5
ZSL Strzelno	2,4	1,3	512,5
ZS Mogilno	1,4	1,0	335,5
ZS Bielice	0,8	0,6	318,8
RAZEM POWIATOWE	1,2	0,8	334,3
Szkoły podlegające gminom	0,9	0,6	304,2
OGÓLEM	1,0	0,7	314,6

* - projektory multimedialne, rzutniki, kamery video, odtwarzacze DVD, ksera, tablice interaktywne, magnetofony.
Opracowanie własne

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Mogilnie, stan na 31.03.2011 r.

2.1.4 Zagospodarowanie terenów wokół szkół

Największa liczba urządzeń/terenów sportowych wokół szkół w powiecie znajduje się w ZS Bielice, na terenie którego funkcjonują: boisko do piłki ręcznej (asfaltowe), plac zabaw, boisko do siatkówki, 2

kosze, boisko do piłki ręcznej, 2 bieżnie, 2 skocznie, rzutnia, strzelnica i 2 inne urządzenia. Do uprawiania dyscyplin drużynowych młodzież uczęszczająca do szkół ponadgimnazjalnych, na ich terenie, ma do dyspozycji: 5 boisk do piłki ręcznej, 4 boiska do siatkówki, 1 boisko do piłki nożnej oraz 4 kosze do gry w koszykówkę. Natomiast na terenach placówek oświatowych prowadzonych przez gminy najwięcej jest boisk do siatkówki – 24, koszy – 17 i boisk do piłki ręcznej - 16 (w tym 2 asfaltowe). Na terenach tych funkcjonuje również między innymi 12 placów zabaw oraz 9 boisk do piłki nożnej. Liczba oraz rodzaj wyposażenia sportowego w poszczególnych placówkach przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Urządzenia sportowe w jednostkach oświatowych.

Placówka	boisko do piłki ręcznej	boisko do piłki ręcznej- asfaltowe	tor przeszkód	plac zabaw	boisko do siatkówki	kosz	boisko do piłki nożnej	bieżnie	skocznie	rzutnie	strzelnica	inne	RAZEM
ZPS Szerzawy	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
MOW Bielice	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
ZSZ Strzelno ¹	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	6
ZSL Strzelno	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	4
ZS Mogilno	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	7
ZS Bielice	0	1	0	1	1	2	1	2	2	1	1	2	14
Poradnia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM POWIATOWE	1	4	3	2	4	4	1	4	5	2	1	5	36
Szkoły podlegające gminom	14	2	1	12	24	17	9	5	5	1	0	3	93
OGÓLEM	15	6	4	14	28	21	10	9	10	3	1	8	129

¹ – na tym samym terenie funkcjonuje również MOW Strzelno.
Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Mogilnie, stan na 31.03.2011 r.

Liczba wszystkich urządzeń sportowych w przeliczeniu na 100 uczniów, w dniu 31.03.2011 r., największa była w MOW Bielice (6,7 urządzeń). W pozostałych placówkach wartość ta była zdecydowanie mniejsza. W ZPS Szerzawy wynosiła 2,0, ZSL Strzelno – 1,8, ZS Bielice – 1,7, ZSZ Strzelno (razem z MOW Strzelno) – 1,4. Natomiast najmniejszą liczbą urządzeń sportowych w przeliczeniu na 100 uczniów dysponowały ZS Bielice.

2.2 Liczba uczniów i oddziałów

Od roku 2007 liczba uczniów w placówkach oświatowych w powiecie mogileńskim systematycznie maleje. W roku szkolnym 2007/2008 liczba ta wynosiła 8 373, natomiast w 2010/2011 – 7 632.

Największymi placówkami oświatowymi w powiecie, pod względem liczby uczniów, są ZS Bielice (882 uczniów) i ZS Mogilno (722 uczniów). W następnej kolejności: ZSZ Strzelno (385), ZSL Strzelno (224) i ZPS Szerzawy (do szkół w ZPS 152). Ponadto 40 uczniów uczęszczało do szkół przy MOW Strzelno,

a 30 do szkół przy MOW Bielice. W placówkach podległych gminom uczyło się łącznie 4632 dzieci, w tym: gmina Dąbrowa – 514, gmina Jeziora Wielkie – 412, gmina Mogilno – 2485, gmina Strzelno – 1221³.

Liczba uczniów ogółem w roku 2010/2011 była o 6,8% mniejsza niż w 2007/2008, przy czym odmiennie kształtowała się zmiana liczby uczniów w zależności od typu placówki. Spadek liczby uczniów obserwowano w szkolnictwie publicznym (o 812 osób, tj. 10,8%), natomiast wzrost – w szkolnictwie niepublicznym, specjalnym oraz przedszkolach, odpowiednio o 22 osoby (6,0%), 49 osób (9,9%) i o 413 osób (68,6%). W podziale na placówki największy wzrost liczby osób w 2010/2011 r. w porównaniu do roku 2007/2008 wystąpił w przedszkolach (o 413 osób, tj. 68,6%), specjalnych szkołach podstawowych (o 23 osoby, tj. 45,1%) i publicznych internatach (o 27 osób, tj. 34,2%). Natomiast największy spadek – w publicznych gimnazjach i publicznych szkołach średnich, odpowiednio o 306 i 220 osób (tj. 15,6% i 10,1%). Zestawienie liczby uczniów w poszczególnych latach szkolnych, w podziale na placówki, przedstawia tabela nr 10.

Tabela 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.

Placówki	Liczba uczniów w roku szkolnym					% zmiana ¹	
	2006 / 2007	2007 / 2008	2008 / 2009	2009 / 2010	2010 / 2011		
Szkolnictwo publiczne (bez szkół specjalnych)	Szkoły podstawowe	x	3 297	3 134	3 023	2 984	-9,5%
	Gimnazja	x	1 967	1 851	1 751	1 661	-15,6%
	Szkoły średnie	2208	2173	2129	2031	1953	-10,1%
	Internat	54	79	117	129	106	34,2%
RAZEM SZKOLNICTWO PUBLICZNE		2 262**	7 516	7 231	6 934	6 704	-10,8%
Szkolnictwo niepubliczne	Szkoły średnie	260	318	377	341	346	8,8%
	Internat	48	46	41	40	40	-2,4%
RAZEM SZKOLNICTWO NIEPUBLICZNE		308	364	418	381	386	6,0%
Szkolnictwo specjalne	Szkoły podstawowe*	15	51	83	65	74	45,1%
	Gimnazja*	115	162	177	158	165	1,9%
	Szkoły średnie*	52	92	89	95	84	-8,7%
	SOSW / MOW / MOS	128	188	192	181	219	16,5%
RAZEM SZKOLNICTWO SPECJALNE		310	493	541	499	542	9,9%
Przedszkola		x	602	888	1 122	1 015	68,6%
OGÓLEM		2 880**	8 373	8 190	7 814	7 632	-6,8%

x – brak danych, * - bez grup w Internacie i MOW/MOS
 ** - bez szkół podstawowych i gimnazjów ze szkolnictwa publicznego/ przedszkoli
 1 – zmiana w roku szkolnym 2010/2011 w stosunku do roku 2007/2008
 Źródło: Starostwo Powiatowe w Mogilnie

³ Dane ze szkół według stanu na 31.03.2011 r. Dane z gmin według stanu na rok szkolny 2010/2011 (stan na 30.IX/10.X), do 31.03.2011 r. mogły wystąpić niewielkie zmiany.

Liczba oddziałów w roku szkolnym 2010/2011 w placówkach oświatowych w powiecie mogileńskim wyniosła 409, co oznacza spadek o 3,8% (16 oddziałów) w porównaniu do roku 2007/2008. Spadek ich liczby następuje każdego roku od 2007/2008 r., kiedy kształtowała się na poziomie 425. Liczba oddziałów w roku 2010/2011 w porównaniu do roku 2007/2008 w szkolnictwie publicznym zmniejszyła się o 27, w szkolnictwie niepublicznym - o 3. Natomiast zwiększyła się liczba oddziałów w szkolnictwie specjalnym – wzrost o 3 oddziały i w przedszkolach – o 11. Omawiane dane przedstawia tabela nr 11.

Tabela 11. Liczba oddziałów w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.

Placówka	Liczba oddziałów w roku szkolnym					%	
	2006 / 2007	2007 / 2008	2008 / 2009	2009 / 2010	2010 / 2011		
Szkolnictwo publiczne (bez szkół specjalnych)	Szkoły podstawowe	x	178	172	168	170	-4,5%
	Gimnazja	x	79	75	70	68	-13,9%
	Szkoły średnie	84	81	78	75	73	-9,9%
RAZEM SZKOLNICTWO PUBLICZNE		84*	338	325	313	311	-8,0%
Szkolnictwo niepubliczne	Szkoły średnie	19	19	18	19	16	-15,8%
Szkolnictwo specjalne (bez ilości grup w ośrodkach i internatach)	Szkoły podstawowe	2	6	5	8	8	33,3%
	Gimnazja	9	13	13	13	14	7,7%
	Szkoły średnie	6	10	10	9	10	0,0%
RAZEM SZKOLNICTWO SPECJALNE		17	29	28	30	32	10,3%
Przedszkola		x	39	49	57	50	28,2%
OGÓLEM		120*	425	420	419	409	-3,8%

x – brak danych, * - bez szkół podstawowych i gimnazjów ze szkolnictwa publicznego/przedszkoli
1 – zmiana w roku szkolnym 2010/2011 w stosunku do roku 2007/2008
Źródło: Starostwo Powiatowe w Mogilnie

2.2.1 Liczebność oddziałów

Liczebność klas (liczba uczniów/oddział) ma duży wpływ na poziom nauczania. Zbyt duża liczba uczniów w jednej klasie negatywnie wpływa na poziom ich nauki, natomiast zbyt mała – może prowadzić do marnowania środków publicznych. Dlatego ważne jest ustalenie odpowiedniej liczby klas, odpowiadającej liczbie uczniów oraz posiadanym, ograniczonym środkom finansowym.

Zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) za działalność szkoły lub placówki, w szczególności za zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki odpowiada organ prowadzący tę szkołę lub placówkę. Kwestia ustalenia maksymalnej liczby uczniów w oddziałach szkolnych pozostaje w kompetencjach organu prowadzącego szkołę lub placówkę. Jedynie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznych placówek oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.) ramowy statut przedszkola stanowi, że liczba wychowanków w oddziale nie może przekroczyć 25 dzieci.

Strategia Oświatowa Powiatu Mogileńskiego na lata 2012 - 2020

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Strona | 18

Tabela nr 12 przedstawia liczbę uczniów przypadających na jeden oddział w latach 2005-2009 w powiecie mogileńskim na tle województwa kujawsko-pomorskiego i Polski. Poniżej wypunktowano najważniejsze wnioski.

Tabela 12. Liczba uczniów przypadających na jeden oddział.

Jednostka oświatowa	2005	2006	2007	2008	2009			
	powiat			powiat	województwo	kraj		
prowadzone przez powiat i gminy	Szkoła podstawowa	19,8	19,1	18,8	18,3	17,7	19,0	18,6
	Gimnazjum	25,4	25,1	24,9	24,7	25,0	23,1	22,9
	Zasadnicza szkoła zawodowa	23,5	24,9	26,2	26,9	26,5	22,6	24,7
	Liceum ogólnokształcące	30,7	30,4	29,9	30,2	27,8	28,2	28,2
	Liceum profilowane	27,0	26,4	26,5	24,5	21,0	24,8	25,1
pozostałe	Liceum ogólnokształcące	19,0	15,7	15,3	13,7	13,3	28,1	27,6
specjalne	Szkoła podstawowa	12,0	10,6	9,8	10,4	8,1	8,8	6,9
	Gimnazjum	13,1	12,5	12,5	11,3	12,2	10,1	9,0
	Zasadnicza szkoła zawodowa	11,3	13,0	10,2	9,0	11,2	9,1	10,1

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych - GUS

- Zarówno w szkołach podstawowych jak i w liceach profilowanych prowadzonych przez powiat mogileński oraz poszczególne gminy z tego powiatu, na przestrzeni lat 2005-2009, obserwuje się systematyczny spadek liczby uczniów na jeden oddział. Trend spadkowy w tego typu szkołach występuje również w całym województwie kujawsko-pomorskim, jak też w całym kraju. W 2009 r. na jeden oddział szkoły podstawowej w powiecie przypadało 17,7 uczniów, wobec 19,0 – w województwie i 18,6 – w całej Polsce.
- Średnia liczba uczniów w oddziałach gimnazjalnych prowadzonych przez powiat i gminy, w powiecie w 2009 r., wyniosła 25 osób. Na przestrzeni ostatnich 5 lat poziom ten znacząco się nie zmieniał. Dla województwa i całego kraju wskaźnik ten od 2005 r. systematycznie spadał i w 2009 wyniósł odpowiednio: 23,1 i 22,9.
- W przypadku zasadniczych szkół zawodowych w powiecie mogileńskim występuje odwrotny trend średniej liczby uczniów na oddział niż w przypadku województwa i kraju (w powiecie – rosnący, w województwie i kraju – malejący). W roku 2009 w powiecie w zasadniczych szkołach zawodowych uczyło się średnio 26,5 osób w oddziale, wobec 22,6 i 24,7 w województwie i kraju.
- Średnia liczba uczniów w oddziale w liceach ogólnokształcących prowadzonych przez powiat i gminy w powiecie w 2009 r. kształtowała się na poziomie zbliżonym do średniego poziomu ogólnowojeńdzkiego i ogólnokrajowego – wyniosła około 28 osób na oddział. W przypadku pozostałych liceów ogólnokształcących w powiecie mogileńskim liczba ta w 2009 r. wyniosła 13,3 osób, liczba jest znacznie mniejsza od liczby osób w tych placówkach w całym województwie i kraju, gdzie wyniosły one odpowiednio 38,1 i 27,6.

- W oddziałach specjalnych w powiecie mogileńskim, w zależności od typu szkoły w 2009 r., uczyło się 8,1 osób na oddział w szkołach podstawowych, 11,2 – w zasadniczych szkołach zawodowych, 12,2 – w gimnazjach. Wskaźniki te w przypadku zasadniczych szkół zawodowych i gimnazjów są od 1 do 3 osób na oddział wyższe od poziomów: wojewódzkiego i krajowego.

Ponadto, w powiecie mogileńskim od roku szkolnego 2007/2008 do 2010/2011 występował stały wzrost liczby dzieci przypadających na jeden oddział w przedszkolach. W 2007/2008 liczba ta wynosiła 15,4, natomiast w kolejnych latach, odpowiednio: 18,1; 19,7; 20,3. Natomiast dla całego województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2007-2009 kształtowała się na poziomie około 23,5⁴.

2.3 Kadra pracowników

Kadra pracowników oświatowych dzieli się na kadrę pedagogiczną oraz pracowników administracyjno-obslugowych. Według tego podziału został również przeanalizowany stan kadry w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.

2.3.1 Kadra pedagogiczna

Liczba etatów nauczycieli w roku szkolnym 2010/2011 w powiecie mogileńskim, ogółem w szkolnictwie publicznym, niepublicznym, specjalnym oraz przedszkolach wyniosła 835,84. Oznacza to, że w stosunku do roku 2007/2008 liczba ta zmniejszyła się o około 16% (z poziomu 999,18 etatów). W szkolnictwie publicznym na poziomie szkół średnich/zespołów i poradni oraz w szkolnictwie specjalnym zmiana liczby etatów nie przekroczyła 10% - kształtowała się odpowiednio na poziomie: -5,4%, 5,3%, -8,7%. Natomiast największa zmiana liczby etatów nauczycieli, w roku szkolnym 2010/2011 w stosunku do roku 2007/2008, wystąpiła w szkołach podstawowych – spadek się o prawie 24% i w przedszkolach – spadek o 25,7%. Szczegółowe informacje w omawianym zakresie przedstawia tabela nr 13.

Tabela 13. Kadra nauczycielska w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.

Placówki	Liczba etatów nauczycieli w roku szkolnym					% zmiana ¹	
	2006 / 2007	2007 / 2008	2008 / 2009	2009 / 2010	2010 / 2011		
Szkoły podstawowe	x	462,95	390,66	386,13	352,86	-23,8%	
Szkolnictwo publiczne (bez szkół specjalnych)	Gimnazja	x	141,56	135,11	126,45	122,34	-13,6%
	Szkoły średnie/ zespoły	183,33	178,99	174,13	165,39	169,35	-5,4%
	Poradnia	8,50	9,50	9,50	9,50	10,00	5,3%
RAZEM SZKOLNICTWO PUBLICZNE	191,83*	793,00	709,40	687,47	654,55	-17,5%	
Szkolnictwo niepubliczne	Szkoły średnie	16,06	12,35	13,13	17,07	16,25	31,6%
Szkolnictwo specjalne	Razem szkoły i ośrodki	69,94	123,74	110,63	115,47	112,99	-8,7%

⁴ Dane dla powiatu pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Mogilnie, dane dla województwa – z GUS (Bank Danych Lokalnych).

Przedszkola	x	70,09	67,73	49,05	52,05	-25,7%
OGÓLEM	277,83*	999,18	900,89	869,06	835,84	-16,3%

x – brak danych, * - bez szkół podstawowych i gimnazjów ze szkolnictwa publicznego/przedszkoli
1 – zmiana w roku szkolnym 2010/2011 w stosunku do roku 2007/2008
Źródło: Starostwo Powiatowe w Mogilnie

W placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat Mogileński (ZPS Szerzawy, MOW Bielice, MOW Strzelno, ZSZ Strzelno, ZSL Strzelno, ZS Mogilno, ZS Bielice, Poradnia) pracuje łącznie 325 nauczycieli. Z czego **120 (36,9%) posiada stopień nauczyciela mianowanego, 99 (30,5%) – nauczyciela dyplomowanego, 70 (21,5%) – nauczyciela kontraktowego, a 27 (8,3%) – nauczyciela stażysty. Ponadto 9 nauczycieli nie posiada żadnego stopnia awansu.** Największy odsetek nauczycieli dyplomowanych wśród ogółu nauczycieli pracujących w danej placówce wystąpił w ZSL Strzelno – dwie trzecie posiada ten stopień awansu, natomiast najmniejszy w MOW Bielice – 12,0%. Również w MOW Bielice co piąty nauczyciel nie posiada stopnia awansu (5 na 25 nauczycieli), natomiast w MOW Strzelno, w porównaniu do pozostałych placówek, pracuje największy odsetek nauczycieli stażystów – 17,2%. Natomiast w placówkach podległych wszystkim gminom łącznie pracuje 545 nauczycieli. Ich struktura, ze względu na stopień awansu, przedstawia się następująco: największą część stanowią nauczyciele dyplomowani (prawie połowę wszystkich nauczycieli), następnie mianowani (co trzeci nauczyciel). Najmniejszą część stanowią nauczyciele kontraktowi i stażyci (odpowiednio 13,9% i 3,1%). Liczbę nauczycieli w podziale na stopnie awansu przedstawia tabela nr 14

Tabela 14. Liczba nauczycieli według stopnia awansu.

Placówka	Stopień awansu											
	Ogółem		Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Bez stopnia awansu	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Bez stopnia awansu
	Liczba	%	Liczba					%				
ZPS Szerzawy	55	100,0	6	11	25	13	0	10,9	20,0	45,5	23,6	0,0
MOW Bielice	25	100,0	3	7	7	3	5	12,0	28,0	28,0	12,0	20,0
MOW Strzelno	29	100,0	5	4	6	12	2	17,2	13,8	20,7	41,4	6,9
ZSZ Strzelno	36	100,0	3	4	15	14	0	8,3	11,1	41,7	38,9	0,0
ZSL Strzelno	21	100,0	0	3	4	14	0	0,0	14,3	19,0	66,7	0,0
ZS Mogilno	61	100,0	3	13	34	11	0	4,9	21,4	55,7	18,0	0,0
ZS Bielice	87	100,0	7	24	25	29	2	8,0	27,6	28,7	33,3	2,4
Poradnia	11	100,0	0	4	4	3	0	0,0	36,4	36,4	27,2	0,0
RAZEM POWIATOWE	325	100,0	27	70	120	99	9	8,3	21,5	36,9	30,5	2,8
Szkoły podlegające gminom	545	100,0	17	76	183	269	0	3,1	13,9	33,6	49,4	0,0
OGÓLEM	870	100,0	44	146	303	368	9	5,1	16,8	34,8	42,3	1,0

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Mogilnie, dane na 31.03.2011 r.

Ogółem spośród nauczycieli pracujących w wybranych placówkach oświatowych, podległych Starostwu Powiatowemu w Mogilnie, doskonalili się 38 nauczycieli – **po dwóch nauczycieli uzupełnia kwalifikacje na studiach licencjackich i studiach uzupełniających magisterskich, 22 – na studiach podyplomowych, a 12 – na kursach kwalifikacyjnych.** Wśród tych nauczycieli 2 dokształca się w zakresie języków obcych (filologia angielska), 1 – w zakresie informatyki. Najwięcej natomiast doskonalili się w zakresie oligofrenopedagogiki (12 nauczycieli) i resocjalizacji (9). Szczegółowe dane w podziale na poszczególne placówki oraz formy i rodzaje doskonalenia przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15. Formy doskonalenia nauczycieli.

Rodzaj dokształcania	Liczba dokształcających się nauczycieli w placówce								
	ZPS Szerzawy	MOW Bielice	MOW Strzelno	ZSZ Strzelno	ZSL Strzelno	ZS Mogilno	ZS Bielice	Poradnia	RAZEM
studia licencjackie									
filologia angielska						1			1
mechatronika						1			1
studia uzupełniające magisterskie									
administracja bezpieczeństwa publicznego		1							1
filologia angielska							1		1
studia podyplomowe									
doradztwo zawodowe								2	2
edukacja obronna					1				1
resocjalizacja			6	3					9
oligofrenopedagogika			7						7
technologia żywienia	1								1
informatyka				1					1
terapia pedagogiczna i socjoterapia				1					1
kursy kwalifikacyjne									
pedagogika						1			1
wychowanie do życia w rodzinie	1				1				2
oligofrenopedagogika		2					3		5
zarządzanie oświatą	1								1
kinezylogia edukacyjna								1	1
wczesne wspomaganie rozwoju i edukacji uczniów autystycznych								1	1
logopedia								1	1
RAZEM	3	3	13	5	2	3	1	8	38

Zródło danych: Starostwo Powiatowe w Mogilnie, stan na rok 2009/2010.

2.3.2 Kadra administracyjno-obslugowa

Łącznie w szkolnictwie publicznym, specjalnym i w przedszkolach w roku 2010/2011 pracownicy administracyjno-obslugowi pracowali na 344,53 etatach (plus 6 osób zatrudnionych w Poradni). Stan ten od roku 2007/2008 nie uległ znaczącej zmianie. Jedynie w szkolnictwie specjalnym i przedszkolach zmiana liczby etatów wyniosła około 20%. Również o 20% (1 osoba) wzrosła liczba zatrudnionych osób w Poradni. Dane przedstawiające liczbę etatów pracowników administracyjno-obslugowych w poszczególnych rodzajach placówek oświatowych w powiecie mogileńskim zawiera tabela nr 16.

Tabela 16. Kadra administracyjno-obslugowa w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.

Placówki	Liczba etatów pracowników administracyjno-obslugowych w roku szkolnym					% zmiana ¹	
	2006 / 2007	2007 / 2008	2008 / 2009	2009 / 2010	2010 / 2011		
Szkolnictwo publiczne	Szkoły podstawowe	x	93,78	93,73	85,24	95,41	1,7%
	Gimnazja	x	51,24	54,59	51,50	52,00	1,5%
	Szkoły średnie/ zespoły	73,00	66,00	65,00	63,63	65,00	-1,5%
	Poradnia*	5	5	6	6	6	20,0%
RAZEM SZKOLNICTWO PUBLICZNE**		73***	211,02	213,32	200,37	212,41	0,7%
Szkolnictwo niepubliczne	Szkoły średnie	nd	nd	nd	nd	nd	-
Szkolnictwo specjalne	Razem szkoły i ośrodki	34,00	47,00	58,00	60,00	61,00	20,0%
	Przedszkola	x	87,00	74,25	76,50	71,12	-18,3%
RAZEM**		107***	345,02	345,57	336,87	344,53	-0,1%

x – brak danych, nd – nie dotyczy

* - liczba stosunków pracy, ** - bez pracowników poradni

*** - bez szkół podstawowych i gimnazjów ze szkolnictwa publicznego/przedszkoli

¹ – zmiana w roku szkolnym 2010/2011 w stosunku do roku 2007/2008

Źródło: Starostwo Powiatowe w Mogilnie

Według stanu na 31.03.2010 r. liczba wychowanków/uczniów, w placówkach prowadzonych przez powiat mogileński, przypadających na 1 etat pracowników administracyjno-obslugowych kształtowała się następująco:

- Placówki specjalne/wychowawcze:
  - Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach – 6,4
  - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Szerzawy – 4,9
  - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Strzelno – 4,5
- Zespoły szkół:
  - Zespół Szkół Zawodowych Strzelno – 49,1
  - Zespół Szkół Licealnych Strzelno – 29,4

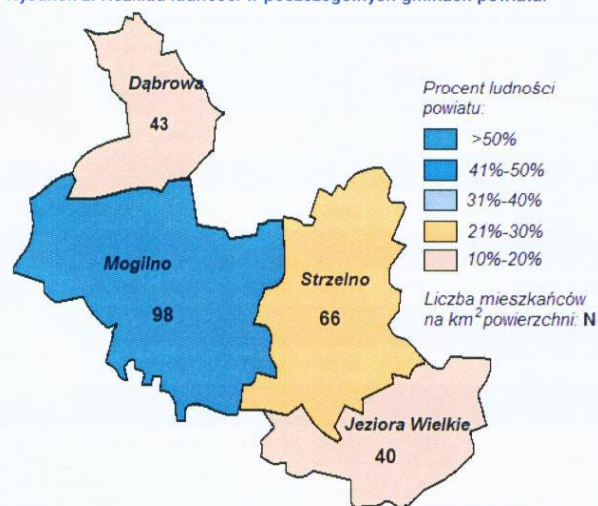
- o Zespół Szkół Mogilno – 48,5
- o Zespół Szkół Bielice – 32,6

2.4 Prognozy zmian demograficznych i ich wpływ na edukację

2.4.1 Sytuacja demograficzna w powiecie

2.4.1.1 Ludność

Rysunek 2. Rozkład ludności w poszczególnych gminach powiatu.

Według stanu z 31.XII.2009 r.
Źródło danych: <http://www.stat.gov.pl>
Opracowanie własne.

wynosi 115 osób. Najwyższa gęstość zaludnienia występuje w gminie miejsko-wiejskiej Mogilno (98 osób na km²), którą zamieszkuje ponad połowa ogółu mieszkańców powiatu (53,4%). W gminach Strzelno, Dąbrowa i Jeziora Wielkie gęstość zaludnienia wynosi odpowiednio: 66 os./km², 43 os./km² oraz 40 os./km². Udział mieszkańców tych gmin, w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu, kształtuje się w granicach od 10% do 26%, przy czym najniższy udział odnotowano w gminie Dąbrowa (10,1%).

W okresie 2005-2007 liczba ludności w powiecie zmniejszyła się o 0,4%. Po czym nastąpił trend wzrostu liczby ludności, jednak przyrost ten jest niewielki. W latach 2008 - 2009 liczba ludności wzrosła jedynie o 1 osobą, a stan ludności z końca 2010 roku w porównaniu do roku ubiegłego zwiększył się o 6 osób. Odnosząc się do gmin powiatu, przyrost liczby ludności na koniec 2010 roku zauważono w gminach Dąbrowa i Mogilno, gdzie wyniósł po 0,2% (przyrost o odpowiednio 11 i 44 osoby). Natomiast spadek liczby ludności odnotowano w gminie Jeziora Wielkie (o 37 osób, tj. 0,7%) oraz w gminie Strzelno (o 12 osób, tj. 0,1%).

Na koniec 2010 roku powiat mogileński faktycznie zamieszkiwały 46 883 osoby, przy czym liczba mieszkańców zameldowanych na stałe była o 113 osób większa. **Udział kobiet w liczbie ludności faktycznie zamieszkującej tereny powiatu wyniósł 51,0%.**

Natomiast mieszkańcy miast stanowili blisko 39%. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie jest niższa od średniej w województwie - wynosi 69 osób na 1 km², podczas gdy średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego

Blisko 65% mieszkańców powiatu stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat udział tej grupy w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu nieznacznie wzrastał. Równolegle wzrastał również odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. Miał natomiast odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. **Obserwowane zjawisko starzenia się społeczeństwa stanowi odzwierciedlenie trendu ogólnokrajowego.** Strukturę wieku mieszkańców powiatu mogileńskiego ilustruje rysunek nr 3.

Rysunek 3. Struktura mieszkańców powiatu pod względem wieku.

*Według stanu z ostatniego dnia miesiąca, kończącego wskazany okres.
Źródło danych: <http://www.stat.gov.pl>

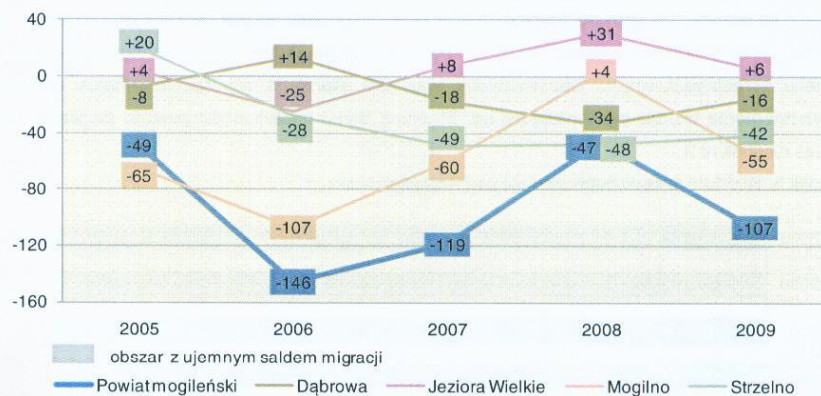
2.4.1.2 Migracje

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne, rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne. **Na przestrzeni 5 lat (od 2005 do 2009 r.) obserwuje się w powiecie mogileńskim ujemne saldo migracji, co oznacza, że więcej osób opuszcza tereny powiatu.** Największy spadek liczby mieszkańców w powiecie, w wyniku ruchu migracyjnego, zanotowano w 2006 r. – spadek o 146 osób. Natomiast najmniejszy spadek odnotowano w roku 2008 i 2005 - odpowiednio o 47 i 49 osób. Łącznie na przestrzeni analizowanych lat w powiecie zameldowało się 468 osób mniej niż się wymeldowało. W podziale na gminy, największy spadek napływu ludności łącznie od 2005 do 2009 r. odnotowano w gminie Mogilno (spadek o 283 osoby), następnie w gminie Strzelno (spadek o 147 osób) i Dąbrowa (spadek o 62 osoby). Natomiast w gminie Jeziora Wielkie saldo migracji wyniosło 24 osoby, co oznacza, że o tyle więcej osób się zameldowało niż wymeldowało. Saldo migracji na przestrzeni lat 2005-2009, w powiecie mogileńskim oraz w poszczególnych gminach przedstawia rysunek nr 4.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Rysunek 4. Saldo migracji dla powiatu mogileńskiego w latach 2005-2009.

*Według stanu z ostatniego dnia miesiąca, kończącego wskazany okres.
Źródło danych: <http://www.stat.gov.pl>

Szczegółowy rozkład liczby osób, które się zameldowały i wymeldowały w latach 2005-2009 w badanych gminach powiatu mogileńskiego oraz łącznie w całym powiecie przedstawia poniższa tabela. Największy ruch osób w powiecie wystąpił w latach 2007 i 2006 – zameldowało się lub wymeldowało się łącznie odpowiednio 1393 i 1288 osób. Natomiast najmniejszy ruch odnotowano w roku 2009 – łącznie zameldowało się i wymeldowało 951 osób.

Tabela 17. Ruch migracyjny w gminach powiatu mogileńskiego w latach 2005-2009.

Jednostka terytorialna	zameldowania					wymeldowania				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Powiat mogileński	523	571	637	505	422	572	717	756	552	529
Dąbrowa	55	60	50	26	28	63	46	68	60	44
Jeziora Wielkie	56	49	72	77	41	52	74	64	46	35
Mogilno	264	298	337	298	252	329	405	397	294	307
Strzelno	148	164	178	104	101	128	192	227	152	143

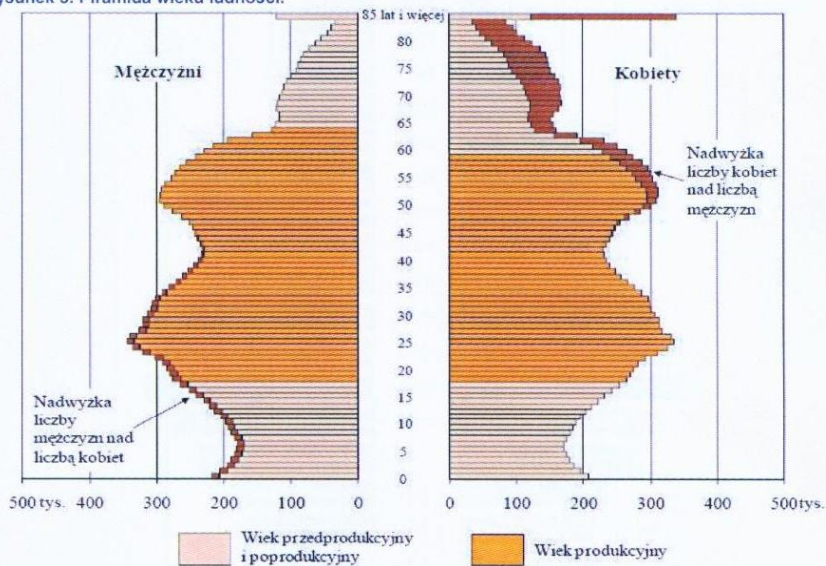

INFORMACJA
WYKONANA
data: 2010.01.20

2.4.1.3 Ludność i procesy demograficzne w Polsce⁵

Ze wstępnych szacunków liczba ludności Polski pod koniec 2010 roku liczyła prawie 38 204 tys. osób (w tym 2 070 tys. to mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego), tj. około 36 tys. więcej niż przed rokiem. Tempo przyrostu na ten czas było dodatnie i wynosiło 0,1%. W końcu czerwca 2010 r. liczba ludności Polski wyniosła 38 187 tys. osób, z czego 48,3% (18 438 852 os.) to mężczyźni, a 51,7% (19 748 008 os.) to kobiety. W roku 2010 liczba ludności była o ponad 19 tys. większa niż w końcu poprzedniego roku oraz o około 33 tys. wyższa niż w połowie 2009 r. W miastach mieszkało 23 284 tys. osób, co stanowi 61% ogółu mieszkańców Polski (na wsi 14 903 tys.). W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego odsetek ten był taki sam (1 255 tys. – mieszkańcy miast, 814 tys. – mieszkańcy wsi). W połowie 2010 roku w wieku przedprodukcyjnym było 18,8% ludności Polski, w produkcyjnym - 64,5% oraz 16,7% - w wieku poprodukcyjnym. W województwie kujawsko-pomorskim struktura ta przedstawiała się następująco: w wieku przedprodukcyjnym - 19,5%, produkcyjnym - 64,7%, poprodukcyjnym - 15,8%. Poniższy rysunek przedstawia piramidę wieku ludności Polski z podziałem na płeć.

Rysunek 5. Piramida wieku ludności.

Stan na 30.06.2010 r.

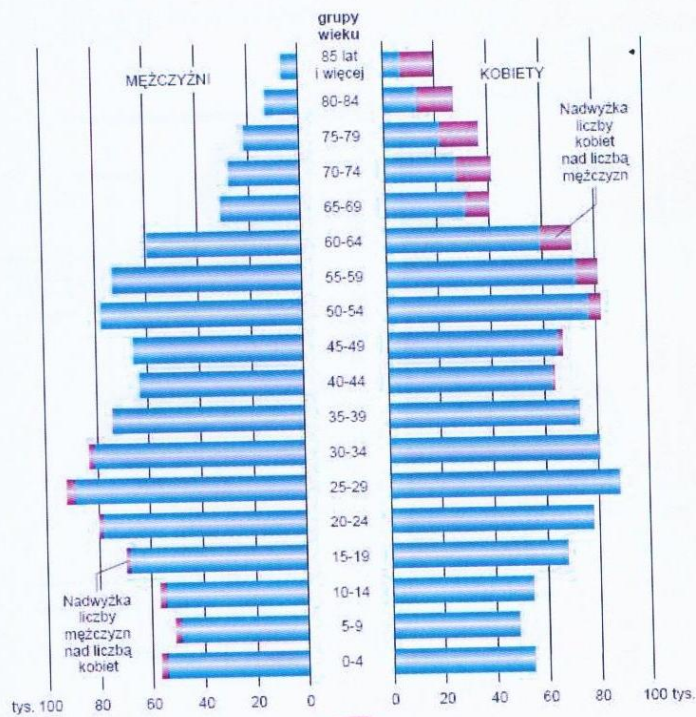
Źródło: „Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski w latach 2000-2010.” GUS, Departament Badań.

⁵ Opracowane na podstawie dokumentów.

- „Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski w latach 2000-2010.” GUS, Departament Badań Demograficznych.
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl.pdf
- „Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym. Stan w dniu 30 VI 2010 r.” GUS.
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_ludnosc_stan_struktura_30_06_2010.pdf

W odniesieniu do województwa kujawsko-pomorskiego, jak wskazuje opracowanie Głównego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, „coraz mniej korzystne stają się relacje pomiędzy poszczególnymi grupami wieku ludności, co obrazuje współczynnik obciążenia ekonomicznego. W końcu 2010 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 55 osób w wieku nieprodukcyjnym (tyle samo przed rokiem), w tym 30 to osoby w wieku przedprodukcyjnym. Dla porównania w 2000 roku wielkość współczynnika wynosiła odpowiednio 64 i 41. Wśród powiatów najwięcej osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym zanotowano w powiatach: rypińskim (60 osób), a najmniej w powiatach: inowrocławskim, bydgoskim i toruńskim (po 53 osoby). Wśród powiatów grodzkich najwyższą wartość odnotowano w Bydgoszczy i Grudziądzu (po 55 osób), a najniższą w Toruniu (51 osób)”⁶.

Rysunek 6. Piramida wieku ludności w województwie kujawsko-pomorskim.
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU W 2010 R.
 Stan w dniu 31 XII

Źródło: „Stan i ruch naturalny ludności w województwie kujawsko-pomorskim w 2010 r.”

PRZEWODNICZĄCY
 RADY POWIATU
Jan Bartecki

⁶ Źródło danych: „Stan i ruch naturalny ludności w województwie kujawsko-pomorskim w 2010 r.”

Gęstość zaludnienia w Polsce wynosi około 122 osoby/km², co plasuje nas w grupie średnio zaludnionych państw europejskich. W miastach gęstość zaludnienia wynosi prawie 1 088, a na terenach wiejskich nieco ponad 51 osób na 1 km².

Saldo migracji w I półroczu 2009 roku wyniosło -200 osób, natomiast w I półroczu 2010 roku - 900 osób. Oznacza to wzrost liczby ludności emigrującej. Od 2007 roku obserwowany jest spadek liczby wyjazdów Polaków za granicę - zarówno na pobyt stały jak i czasowy. Szacuje się, że w końcu 2010 roku - na skutek znaczącego ograniczenia wyjazdu Polaków na stałe, nastąpiło zrównanie liczby emigrantów i imigrantów.

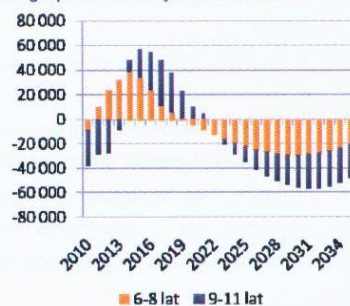
2.4.2 Prognozy demograficzne i ich wpływ na sytuację w edukacji⁷

Spadek dzietności oraz umieralności połączone z wydłużaniem się trwania życia w efekcie prowadzą do starzenia się ludności. Starzenie się społeczeństwa jest odczuwalne w edukacji poprzez spadek liczby dzieci i młodzieży w szkołach, starzejącą się populację nauczycieli a także potrzebę wzrostu umiejętności kapitału ludzkiego przez edukację przez całe życie.

W ciągu lat 1998 – 2009 liczba dzieci w wieku 6-15 lat w Polsce spadła o ponad 30%. Efekty zmniejszenia się liczby dzieci odczuły już szkoły podstawowe i gimnazja, a w najbliższym czasie efekt niżu będzie obserwowany na uczelniach. Wzrost liczby urodzeń obserwowany w ostatnich latach, spowodowany jest zatrzymaniem procesu przesuwania wieku rodzenia oraz stanowi „echo” wyżu demograficznego lat 80-tych.

Do 2035 roku liczba osób w wieku do 44 lat spadnie, jednak spadek ten będzie niejednorodny, ze względu na przechodzenie „echa” wyżu demograficznego przez kolejne grupy wieku. Oznacza to rozłożenie w czasie efektów zmian demograficznych z perspektywy poszczególnych poziomów edukacji.

Rysunek 7. Roczne zmiany ludności w grupach wiekowych 6-8 lat oraz 9-11 lat.¹

Jak wskazuje się w dokumencie „Uwarunkowania demograficzne samorządowych strategii oświatowych” **w ciągu najbliższych lat wzrastać będzie liczba dzieci w wieku 3-5 lat.** Planowany jest także istotny wzrost wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej – do 90% do 2020 roku. Wskazane wyżej dwa procesy oznaczają wyzwanie dla gmin w związku z potrzebą utworzenia nowych miejsc w opiece przedszkolnej. Województwo kujawsko-pomorskie należy na tle kraju do województw, gdzie występuje największy deficyt opieki na poziomie przedszkola. **W odniesieniu do dzieci w wieku edukacji podstawowej,** zgodnie z prognozami GUS przedstawionymi w dokumencie

⁷ Opracowane na podstawie dokumentu „Uwarunkowania demograficzne samorządowych strategii oświatowych”, dr Agnieszka Chłoń - Domińczak, dr Dorota Więziak – Białowska, Instytut Statystyki i Demografii SGH, Instytut Badań Edukacyjnych

„Uwarunkowania demograficzne samorządowych strategii oświatowych” od 2011 roku może nastąpić zwiększony napływ uczniów do edukacji wczesnoszkolnej, a od 2014 roku do klas IV-VI. Po 2020 roku spodziewany jest spadek ogólnej liczby uczniów w tych szkołach.

Wnioski przedstawione w opracowaniu „Uwarunkowania demograficzne samorządowych strategii oświatowych”, odnośnie zmian demograficznych wskazują kształt edukacji w przyszłości:

- **Prognozy demograficzne wskazują na istotny spadek liczby dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji w przyszłości.**
- Szkoła przyszłości będzie musiała otworzyć się na wszystkie pokolenia, w tym także na inwestycje w rozwój osób dorosłych, uzupełniających i podnoszących swoje kwalifikacje. Wyzwanie to jest szczególnie istotne z perspektywy obszarów wiejskich, na których spadek urodzeń, a konsekwencji liczby dzieci i młodzieży będzie bardziej odczuwalny niż w miastach. **Zmiany demograficzne mogą być wykorzystywane dla zwiększenia roli i udziału szkoły w działaniach na rzecz integracji społecznej na poziomie lokalnym, szczególnie na obszarach wiejskich.**
- W najbliższych latach skutki procesów demograficznych będą szczególnie odczuwane przez instytucje znajdujące się na początku i końcu cyklu edukacji formalnej – przedszkola i uczelnie wyższe.
- Zmiana demograficzna oznacza również w perspektywie kilkunastu lat spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, w tym w szczególności osób rozpoczynających swoją karierę zawodową. **Sektor edukacji powinien zatem stworzyć atrakcyjne warunki zatrudnienia, aby zapewnić napływ do zawodu jak najlepszych absolwentów.**
- Przeciętny wiek nauczycieli będzie wzrastał, zarówno z powodu starzenia się obecnej grupy nauczycieli jak i ograniczenia możliwości przechodzenia na wcześniejsze emerytury nauczycielskie. **Ważne są inwestycje w rozwój zawodowy nauczycieli.**

2.5 Wybrane elementy oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych

2.5.1 Szkolnictwo specjalne

Powiat Mogileński jest organem prowadzącym dla trzech ośrodków kształcenia specjalnego:

- Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Strzelnie (MOW Strzelno)
- Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Bielicach (MOW Bielice)
- Zespołu Placówek Specjalnych w Szerzawach - Zespół składa się z Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (ZPS Szerzawy)

Ponadto w powiecie mogileńskim działa Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzelnie, którego organem prowadzącym jest Gmina Strzelno. Listę placówek prezentuje tabela nr 18.

Tabela 18. Placówki specjalne na terenie powiatu mogileńskiego.

Placówki specjalne prowadzone przez powiat	
Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Strzelnie	Gimnazjum dla Chłopców z Zaburzonym Zachowaniem w Strzelnie
Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Bielicach	Szkoła Podstawowa Specjalna w Bielicach
	Gimnazjum Specjalne nr 2 w Bielicach
Zespołu Placówek Specjalnych w Szerzawach	Szkoła Podstawowa Specjalna w Szerzawach
	Gimnazjum Specjalne nr 1 w Szerzawach
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Szerzawach, Mogilno
	Trzyletnia Szkoła Przystosowująca do Pracy Szerzawy, Mogilno
Placówki specjalne prowadzone przez gminę	
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzelnie	Przedszkole Specjalne im. dra Jakuba Cieślewicza w Strzelnie
	Szkoła Podstawowa Specjalna Strzelnie
	Gimnazjum Specjalne w Strzelnie
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna im. dra Jakuba Cieślewicza w Strzelnie
	Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy dla Uczniów z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym lub Znacznym w Strzelnie

Stan na dzień 31 marca 2011 roku.

Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

W bieżącym roku szkolnym 2010/2011 w przedszkolach i szkołach wyższego szczebla funkcjonują łącznie 34 oddziały, do których uczęszcza 333 uczniów posiadających specjalne potrzeby edukacyjne. Z roku na rok liczba oddziałów integracyjnych zwiększa się, łącznie od 2006 roku przybyło 17 oddziałów w placówkach specjalnych. Równolegle rośnie również liczba uczniów uczęszczających do szkół specjalnych - od roku szkolnego 2006/2007 liczba uczniów zwiększyła się o 151 osób. Zarówno obecnie jak i w latach ubiegłych, najwięcej uczniów uczęszczało do gimnazjów, a następnie do szkół ponadgimnazjalnych. Znacznie mniej dzieci ma specjalne potrzeby edukacyjne na poziomie szkoły podstawowej oraz przedszkola.

Tabela 19. Liczba oddziałów specjalnych w latach 2006 - 2007.

Szkoła	2006/2007*		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów
Przedszkola	x	x	x	x	1	10	1	10	2	10
Szkoły podstawowe	2	15	5,5	51	5	51	8	65	8	74
Gimnazja	9	115	13	162	13	177	13	158	14	165

Strategia Oświatowa Powiatu Mogileńskiego na lata 2012 - 2020

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Strona | 31

		2006/2007*		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
Szkoła		oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów	oddziały	liczba uczniów
Szkoły ponadgimnazjalne	ogółem	6	52	10	92	10	79	9	95	10	84
	w tym PdP ZPS Szerzawy	3	18	3	20	4	25	4	25	4	25
	Ogółem	17	182	28,5	305	29	317	31	328	34	333

*Dane dotyczą wszystkich szkół prowadzonych przez powiat z wyjątkiem OSP w Strzelnie ze względu na brak danych na rok szkolny 2006/2007
x – dane nie objęte sprawozdawczością
Dane według stanu z 30.09 każdego roku.

Źródło danych: Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

Młodzież o specjalnych potrzebach edukacyjnych ma również możliwość podjęcia kształcenia zawodowego, które prowadzą dwie szkoły w powiecie mogileńskim:

- Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach, w którym wyróżniamy Zasadniczą Szkołę Zawodową Specjalną oraz Trzyletnia Przesposabiająca do Pracy
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzelnie, do którego należą Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna oraz Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy dla Uczniów z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym lub Znacznym

Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach, zarówno w tym jak i ubiegłym roku szkolnym kształci w zawodach: ślusarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, mechanik pojazdów samochodowych oraz tapicer. Dodatkowo, w zeszłym roku w programie nauczania znajdowały się zawody cukiernika i piekarza. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzelnie w swojej ofercie edukacyjnej posiada zawód cukiernika, piekarza a w roku szkolnym 2009/2010 miało miejsce kształcenie w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych. Ponadto obie placówki kształcą w zawodzie kucharza gastronomii małej. Warto również zauważyć, że oferta edukacyjna szkół zawodowych specjalnych w każdym roku szkolnym nieznacznie się zmienia.

Tabela 20. Kształcenie zawodowe w szkołach specjalnych w roku szkolnym 2009/2010 oraz 2010/2011.

Zawody	Zespołu Placówek Specjalnych w Szerzawach		Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Strzelnie	
	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2010/2011	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2010/2011
Cukiernik	X		X	X
Piekarz	X		X	X
Kucharz małej gastronomii	X	X	X	X
Ślusarz	X	X		
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	X	X		

Zawody	Zespołu Placówek Specjalnych w Szerzawach		Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Strzelnie	
	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2010/2011	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2010/2011
Mechanik pojazdów samochodowych	X	X	X	
Tapicer	X	X		

X - Szkoła kształci w danym zawodzie

Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

2.5.2 Oddziały sportowe

Szkolenie sportowe prowadzą obecnie dwie szkoły w powiecie mogileńskim. Jest to Gimnazjum oraz Zespół Szkół Licealnych w Strzelnie. Wymienione szkoły prowadzą kształcenie sportowe w dziedzinie piłki ręcznej. Obecnie w Gimnazjum w klasie sportowej kształci się 24 uczniów, natomiast w Zespole Szkół Licealnych 23 osoby.

2.5.3 Nauczanie języków obcych

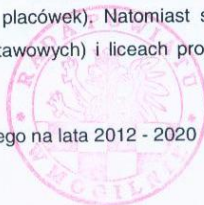
W roku szkolnym 2010/2011 w szkołach publicznych, niepublicznych oraz specjalnych z terenu powiatu mogileńskiego kształcono w trzech językach obcych: angielskim, niemieckim oraz rosyjskim.

Nauczanie języka angielskiego odbywa się na wszystkich szczeblach edukacji, jednak nie wszystkie w szkoły należące do danego typu placówki prowadzą nauczanie języka angielskiego. Podobnie wygląda sytuacja w odniesieniu do języka niemieckiego i rosyjskiego. Nauka języka angielskiego najczęściej odbywa się w szkołach podstawowych, liceach ogólnokształcących, liceach dla dorosłych i liceach uzupełniających - nauczanie języka angielskiego odbywa się w ponad 80% szkółach kwalifikujących się do danego typu placówek. Stosunkowo najrzadziej kształcenie języka angielskiego odbywa się w liceach profilowanych – język angielski znajduje się w programie nauczania 1 na 3 licea profilowane.

Nauczanie języka niemieckiego ma miejsce we wszystkich typach szkół, z wyjątkiem liceów profilowanych oraz techników, techników uzupełniających, szkół policealnych dla dorosłych. Języka niemieckiego najczęściej uczą się uczniowie liceów ogólnokształcących, szkół zasadniczych oraz gimnazjów, przy czym w gimnazjach jest to najpopularniejszy język obcy – nauczanie tego języka odbywa się w trzech czwartych szkół gimnazjalnych, podczas gdy języka angielskiego i rosyjskiego w połowie tego typu szkół.

Uczniowie uczęszczający do szkół powiatu mogileńskiego mają również możliwość nauki języka rosyjskiego, którego nauczanie odbywa się we wszystkich typach placówek, poza technikami, technikami uzupełniającymi, szkołami policealnymi dla dorosłych. Najczęściej nauczanie języka rosyjskiego ma miejsce w liceach ogólnokształcących i technikach/technikach uzupełniających (po 60% szkół należących do danego typu placówek). Natomiast stosunkowo najrzadziej w szkołach podstawowych (13,0% ogółu szkół podstawowych) i liceach profilowanych (w jednym na trzy licea profilowane).

Strategia Oświatowa Powiatu Mogileńskiego na lata 2012 - 2020

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Strona | 33

Tabela 21. Kształcenie językowe w szkołach publicznych, niepublicznych oraz specjalnych w roku szkolnym 2010/2011.

Typ placówki	Angielski			Niemiecki			Rosyjski		
	liczba szkół	%*	liczba uczniów	liczba szkół	%*	liczba uczniów	liczba szkół	%*	liczba uczniów
Szkoły podstawowe	19	82,6%	2980	3	13,0%	50	3	13,0%	167
Gimnazja	4	50,0%	1371	6	75,0%	829	4	50,0%	637
Licea ogólnokształcące	4	80,0%	657	4	80,0%	371	3	60,0%	282
Licea profilowane	1	33,3%	36	X	X	X	1	33,3%	36
Technika oraz Technika Uzupełniająca**	3	60,0%	764	3	60,0%	371	3	60,0%	393
Szkoły zasadnicze	3	60,0%	221	4	80,0%	134	2	40,0%	137
Technika oraz Technika Uzupełniająca, Szkoły Policealne dla dorosłych***	2	100,0%	67	X	X	X	X	X	X
Licea dla dorosłych oraz Licea Uzupełniająca	5	83,3%	110	2	33,3%	38	2	33,3%	91
Ogółem	41	71,9%	6206	22	38,6%	1793	18	31,6%	1743

* - udział w ogólnej liczbie szkół należących do danego typu placówki

** - szkoły publiczne

*** - szkoły niepubliczne

X - Brak kształcenia w danym języku przez dany typ placówki.

Według stanu z 30.09.2010 roku.

Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

2.5.4 Kształcenie zawodowe

2.5.4.1 Kierunki kształcenia zawodowego

W wyniku porównania zawodów nadwyżkowych i deficytowych z ofertą edukacyjną mieszczących się w powiecie mogileńskim szkół otrzymujemy informację, które spośród nich najczęściej kształcą w kierunkach wpływających na wzrost bezrobocia w poszczególnych zawodach. Analizę oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia zawodowego, aktualną na dzień 30 września 2010 roku, dokonano w zestawieniu z dokumentem „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie mogileńskim za II półrocze 2010 roku”.

W zasadniczej szkole zawodowej w Zespole Szkół Zawodowych w Strzelnie uczniowie kształcą się w następujących zawodach: blacharz samochodowy, cukiernik, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fryzjer, kucharz małej gastronomii, lakiernik, malarz – tapeciarski, mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, murarz, operator obrabiarek skrawających, piekarz, rzeźnik-wędliniarz, sprzedawca, stolarz, ślusarz oraz tapicer. Spośród wymienionych zawodów, sześć z nich było zawodami nadwyżkowymi, a dwa zawodami

deficytowymi w skali powiatu w II półroczu 2010 roku. Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku technikum należącego do ZSZ w Strzelnie, które kształci na dwóch kierunkach: technik ekonomista oraz technik handlowiec. Oba zawody w skali powiatu mogileńskiego są zawodami nadwyżkowymi.

Zespół Szkół w Mogilnie kształci uczniów w szkole zawodowej w 20 zawodach, przy czym 2 to zawody deficytowe a 6 zawodów to zawody nadwyżkowe. Ponadto uczniowie mogą podjąć kształcenie w technikum, na kierunku technik drogownictwa, technik informatyk oraz technik informatyk. Wszystkie te kierunki należą do grupy zawodów nadwyżkowych w powiecie mogileńskim.

Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Bielicach oferuje uczniom naukę w zasadniczej szkole zawodowej w następujących zawodach: kucharz małej gastronomii, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych oraz rolnik. Spośród wskazanych wyżej zawodów wszystkie są zawodami nadwyżkowymi. Natomiast w ramach technikum, uczniowie mogą zdobywać kwalifikacje na następujących kierunkach: technik ekonomista, technika hotelarstwa, technik logistyki, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa, technik rolnik oraz technik żywienia i gospodarstwa domowego. Jedynie technik hotelarstwa i technik logistyki nie należą ani do grupy zawodów deficytowych, ani do nadwyżkowych. Pozostałe pięć kierunków należy do grupy zawodów nadwyżkowych.

Uczniowie wybierający naukę w szkołach prowadzonych przez Towarzystwo Wiedzy Powszechnej w Strzelnie mają możliwość podjęcia nauki w technikum w następujących kierunkach: technik informatyk, który jest zawodem nadwyżkowym oraz technik architektury krajobrazu.

W powiecie mogileńskim działa także Technikum Uzupełniające dla Dorosłych Centrum Nauki "Eureka", które kształci w zawodzie technik mechanik, który jest zawodem nadwyżkowym w powiecie mogileńskim.

Podsumowując, analiza kształcenia zawodowego w regionie prowadzi do następujących obserwacji:

- Najbogatszą ofertę edukacyjną ma Zespół Szkół w Mogilnie, w którym można podjąć naukę w 23 zawodach, przy czym 2 z nich to zawody deficytowe a 9 to zawody nadwyżkowe. Również bogatą ofertę edukacyjną posiada Zespół Szkół Zawodowych w Strzelnie, który oferuje naukę w 21 zawodach. Przy czym 8 zawodów z tej oferty to zawody nadwyżkowe, a tylko na 2 kierunkach kształci się w zawodach deficytowych w powiecie mogileńskim.
- Szkoły z powiatu mogileńskiego kształcą w 16 zawodach nadwyżkowych, a tylko w 2 zawodach deficytowych.
- W „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie mogileńskim za II półroczu 2010 roku” ponad to wskazano dwa zawody szkolne, które są deficytowe, a nie znajdujemy ich w ofercie edukacyjnej szkół powiatu mogileńskiego. **Tymi zawodami są: technik prac biurowych oraz spawacz.**
- Z wszystkich zawodów w jakich kształci się w powiecie, większość znajduje się w programie nauczania co najwyżej jednej szkoły. Wyjątek stanowią zawody: kucharz gastronomii małej, technik ekonomista, technik informatyk, technik mechanik, w których kształcą po 2 szkoły w powiecie.

Analiza oferty edukacyjnej szkół w zestawieniu z wynikami prowadzonego monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych w regionie prowadzi do wniosku, że oferta edukacyjna badanych szkół zawodowych nie odpowiada w pełni na wymagania lokalnego rynku pracy. Szczegółowe wyniki przedstawia tabela nr 22.

PRZEDSIĘWZIĘCIE
PRZEMIANOWANIE
RADA POWIATU
Jan 10 2012

Tabela 22. Oferta edukacyjna w zakresie kształcenia zawodowego w powiecie mogileńskiego.

Zawód	Zespół Szkół Zawodowych w Strzelinie		Zespół Szkół w Mogilnie		Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Bielicach		Towarzystwo Wiedzy Powszechnej w Strzelinie		Technikum Uzupełniające dla Dorosłych Centrum Nauki "Eureka"		Suma wystąpień
	liczba uczniów 2010/2011	liczba absolwentów 2009/2010	liczba uczniów 2010/2011	liczba absolwentów 2009/2010	liczba uczniów 2010/2011	liczba absolwentów 2009/2010	liczba uczniów 2010/2011	liczba absolwentów 2009/2010	liczba uczniów 2010/2011	liczba absolwentów 2009/2010	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa											
Blacharz			1	0							1
Blacharz samochodowy	1	0									1
Cukiernik	2	1	9	2							2
Elektromechanik	0	1	1	2							2
Elektromechanik pojazdów samochodowych	1	0	5	2							2
Elektryk	6	0	5	2							2
Fotograf			0	2							1
Fryzjer	13	4	11	2							2
Kucharz małej gastronomii	1	1	7	2	45	21					3
Lakiernik	0	1	13	5							2
Malarz-tapeciarz	0	1	4	1							2
Mechanik pojazdów samochodowych	14	8	22	11							2
Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych					71	29					1
Montaż instalacji i urządzeń sanitarnych	6	1	12	0							2
Murarz	7	4	14	4							2
Operator obrabiarek skrawających	1	1	3	1							2
Piekarz	2	4	2	1							2
Rolnik					32	20					1
Rzeźnik-wędliniarz	1	1	2	1							2
Sprzedawca	42	10	58	25							2

Stolarz	9	3	14	5							2
Ślusarz	63	28	33	5							2
Tapicer	0	1	1	0							2
Technikum											
Technik drogownictwa			62	20							1
Technik ekonomista	111	17	71	30	58	15					3
Technik handlowiec	112	26									1
Technik hotelarstwa					55	0					1
Technik informatyk			94	20			19	14			2
Technik logistyk					17	0					1
Technik mechanik					34	0			48	2	2
Technik mechanizacji rolnictwa					20	0					1
Technik rolnik					91	30					1
Technik żywienia i gospodarstwa domowego					39	13					1
Technik architektury krajobrazu							25	0			1
Bilans zawodów											
Liczba zawodów w ofercie edukacyjnej	21		23		10		2		1		-
Zawody nadwyżkowe w ofercie edukacyjnej											
Liczba	8		9		8		1		1		-
Procent	38,1%		39,1%		80,0%		50,0%		100,0%		-
Zawody deficytowe w ofercie edukacyjnej											
Liczba	2		2		0		0		0		-
Procent	9,5%		0,0%		10,0%		0,0%		0,0%		-

Opracowanie własne. Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu oraz Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie
 Kolor pomarańczowy oznacza zawód będący w ofercie edukacyjnej danej szkoły i jednocześnie będący zawodem nadwyżkowym w powiecie
 Kolor niebieski oznacza zawód będący w ofercie edukacyjnej danej szkoły i jednocześnie będący zawodem deficytowym w powiecie

Zgodnie z dokumentem „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie mogileńskim za II półrocze 2010 roku” najliczniejszą grupą bezrobotnych absolwentów są osoby bez zawodu (106 osób). Do grupy tej wliczane są również osoby z wykształceniem zawodowym, średnim i wyższym, które w dniu rejestracji nie posiadały jeszcze dyplomu. Kolejnymi, mniej licznymi grupami są: sprzedawca (18 osób), technik ekonomista (12 osób), kucharz małej gastronomii (7 osób) oraz mechanik pojazdów samochodowych (6 osób).

2.5.4.2 Kształcenie ustawiczne

Koncepcja uczenia się przez całe życie (OECD – Paryż 1996) obejmuje rozwój indywidualny i rozwój cech społecznych we wszystkich formach i we wszystkich kontekstach – w systemie formalnym i nieformalnym, tj. w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego, uczelniach i placówkach kształcenia dorosłych oraz w ramach kształcenia incydentalnego, a więc w domu, w pracy i w społeczności. Podkreśla się w niej potrzebę przygotowania i zachęcania wszystkich dzieci do nauki przez całe życie, już od wczesnego wieku. Koncepcja ta ukierunkowuje działania w taki sposób, by zapewnić odpowiednie możliwości wszystkim – osobom dorosłym, pracującym i bezrobotnym, które muszą przekwalifikować się lub podnieść swoje kwalifikacje.⁸

Na kształt edukacji dorosłego człowieka ma wpływ działalność szkół dla dorosłych, środowisko zatrudnienia oraz wszystkie formy podnoszenia kwalifikacji takiej jak: kursy, szkolenia, studia podyplomowe, w tym i działalność Powiatowego Urzędu Pracy, który pomaga przekwalifikować lub podnieść kwalifikacje.

Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie od początku 2011 roku do tej pory zorganizował 6 indywidualnych szkoleń zawodowych mających na celu podniesie bądź zdobycie nowych kwalifikacji na rynku pracy. W szkoleniach tych do czerwca wzięło udział 12 osób. W zeszłym roku zorganizowano 17 szkoleń dla osób zarejestrowanych w Urzędzie, na które zostało skierowane łącznie 170 osób, z czego ponad 29% otrzymało zatrudnienie. Od 2005 roku liczba szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy z roku na rok rosła, z kolei trochę inaczej kształtowała się efektywność zatrudnieniowa odbytych szkoleń. Na przestrzeni lat 2005 – 2007 efektywność zatrudnieniowa osób uczestniczących w szkoleniach rosła równoległe z liczbą organizowanych szkoleń. Największą efektywność zatrudnieniową osiągnięto w 2007 – zatrudnienie znalazło 73,2% ogółu osób uczestniczących w szkoleniach. Po 2007 roku liczba osób, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia była zdecydowanie niższa niż w latach ubiegłych – kształtowała się od 22,0% do 29,4%.

Tabela 23. Szkolenia organizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie w latach 2005-2011.

Rok	Liczba szkoleń	Liczba osób skierowanych na szkolenia	Efektywność zatrudnieniowa	
			N	%*
2011	6	12	X	X
2010	17	170	50	29,4%

⁸ „Perspektywa uczenia się przez całe życie” MEN, Warszawa, 4 lutego 2011 roku.

Rok	Liczba szkoleń	Liczba osób skierowanych na szkolenia	Efektywność zatrudnieniowa	
			N	%*
2009	30	229	41	17,9%
2008	26	318	70	22,0%
2007	24	299	219	73,2%
2006	25	239	115	48,1%
2005	17	160	63	39,4%

* - udział osób, które otrzymały zatrudnienie w ogólnej liczbie osób skierowanych na szkolenia w PUP w Mogilnie
Opracowanie własne, Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie

Rodzaje szkoleń zorganizowanych w 2011 roku:

- Prawo jazdy kat. CE
- Kwalifikacja wstępna przyspieszona w zakresie kat. C prawa jazdy
- Operator żurawia samojezdnego (do 35t)
- Kwalifikacja zawodowa kierowcy kat. D – szkolenie okresowe

Szkolenia organizowane w 2010 roku:

- Spawacz (różne metody)
- Obsługa kas fiskalnych
- Podstawy obsługi komputera
- Prace wykończeniowe w budownictwie
- Catering i organizacja przyjęć okolicznościowych
- Wózki widłowe
- Dekoracyjne szycie firan
- Prawo jazdy kat. CE
- Operator maszyn do robót ziemnych i drogowych
- Operator mas bitumicznych
- Operator żurawi HDS
- Realizator wideofilmów
- Opiekunka środowiskowa
- Kurs przewozu rzeczy
- Operator koparko-ładowarki
- Obsługa i programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie

Najczęściej organizowanym szkoleniem dla osób zarejestrowanych w PUP jest szkolenie umożliwiające zdobycie prawa jazdy kategorii CE, szkolenie to jest organizowane od 2005 roku do teraz. Również dużą popularnością cieszy się szkolenie dające uprawnienia spawacza – organizowano je sześciokrotnie, w latach 2005-2010. Pięciokrotnie organizowano kursy prawo jazdy kategorii D oraz kategorii C na przestrzeni lat 2005-2009. Następnie 4 razy organizowano szkolenie

„ABC przedsiębiorczości” oraz „Nowoczesny sprzedawca”, oba te szkolenia były organizowane w latach 2005-2008. Na przestrzeni lat 2005-2011 trzykrotnie realizowano szkolenia w zawodach: instruktor nauki jazdy, operator ładowarki, operator wózków widłowych, opiekunka środowiskowa oraz kurs języka angielskiego i prawa jazdy kategorii E.

Tabela 24. Najczęściej organizowane szkolenia w latach 2005-2011.

Nazwa szkolenia	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Liczba wystąpień
Prawo jazdy kategorii CE	x	x	x	x	x	x	x	7
Spawacz (różne metody)	x	x	x	x	x	x		6
Prawo jazdy kategorii D	x	x	x	x	x			5
Prawo jazdy kategorii C	x	x	x	x	x			5
Operator koparko-ładowarki		x	x	x	x	x		5
ABC przedsiębiorczości	x	x	x	x				4
Nowoczesny sprzedawca	x	x	x	x				4
Instruktor nauki jazdy		x	x	x				3
Język angielski	x	x		x				3
Operator ładowarki	x			x	x			3
Operator wózków widłowych			x		x	x		3
Opiekunka środowiskowa			x	x		x		3
Prawo jazdy kategorii E	x	x	x					3

Opracowanie własne, Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie

W 2010 roku bardzo wysoką efektywnością zatrudnieniową cieszyły się szkolenia: prawo jazdy kategorii C + E oraz „Prace wykończeniowe w budownictwie” - zatrudnienie w trakcie szkolenia lub w ciągu trzech miesięcy od jego zakończenia zdobyło odpowiednio 83,3% oraz 75,0% ogółu uczestników. Warto zauważyć, że kurs prawa jazdy kategorii C + E jest kursem organizowanym od 2005 roku i nie tylko w ubiegłym roku, ale i w tym wysoki odsetek uczestników znalazł pracę. Następnie, pracę znalazła połowa uczestników szkolenia dającego uprawnienia w zawodzie spawacza. Ponadto zatrudnienie zdobyły wszystkie osoby uczestniczące w szkoleniach: „Kurs przewozu rzeczy”, „Odnowienie uprawnień do wykonywania zawodu pielęgniarki”, „Operator mas bitumicznych” oraz „Operator żurawi HDS”. Jednak należy podkreślić, że udział w tych szkoleniach brało od 1 do 2 osób. **Bardzo niską efektywnością zatrudnienia charakteryzowały się szkolenia:** „Dekoracyjne szycie firan”- gdzie spośród 10 osób nikt nie znalazł zatrudnienia, „Catering i organizacja przyjęć” – pracę znalazła 1 spośród 15 osób oraz szkolenie „Opiekunka środowiskowa” – w szkoleniu wzięły udział 3 osoby i nikt nie zdobył zatrudnienia.

Tabela 25. Efektywność szkoleń organizowanych w latach 2010/2011.

Nazwa szkolenia	Liczba osób skierowanych na szkolenia	Efektywność zatrudnieniowa	
		N	%*
Szkolenia 2011 rok			
ABC przedsiębiorczości	6	0	0,0%
Kwalifikacja wstępna przyspieszona w zakresie kat. C prawa jazdy	2	1	50,0%
Kwalifikacja zawodowa kierowcy kat. D – szkolenie okresowe	1	1	100,0%
Operator koparko-ladowarki (wszystkie typy, kl. III)	1	0	0,0%
Operator żurawia samojezdnego (do 35t)	1	0	0,0%
Prawo jazdy kat. CE	1	1	100,0%
Szkolenia 2010 rok			
Catering i organizacja przyjęć okolicznościowych	15	1	6,7%
Dekoracyjne szycie firan	10	0	0,0%
Kurs przewozu rzeczy	2	2	100,0%
Obsługa i programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie	7	1	14,3%
Obsługa kas fiskalnych	47	7	14,9%
Odnowienie uprawnień do wykonywania zawodu pielęgniarstwa	1	1	100,0%
Operator koparko-ladowarki	3	1	33,3%
Operator mas bitumicznych	1	1	100,0%
Operator maszyn do robót ziemnych i drogowych	15	5	33,3%
Operator żurawia HDS	1	1	100,0%
Opiekunka środowiskowa	3	0	0,0%
Podstawy obsługi komputera	15	4	26,7%
Prace wykończeniowe w budownictwie	12	9	75,0%
Prawo jazdy kat. C + E	6	5	83,3%
Realizator wideofilmów	1	0	0,0%
Spawacz (różne metody)	18	9	50,0%
Wózki widłowe	13	2	15,4%

* - udział osób, które otrzymały zatrudnienie w ogólnej liczbie osób skierowanych na szkolenia w PUP w Mogilnie
Opracowanie własne, Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATOWEJ
Jan Barczak

2.6 Warunki kształcenia oraz szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z terenu powiatu

Jeden z istotnych elementów systemu oświaty zarówno w Polsce jak i w krajach Unii Europejskiej koncentruje się na tworzeniu równych szans i warunków kształcenia dla wszystkich uczniów.

W powiecie mogileńskim dostęp do oferty edukacyjnej jest szeroki – działa tu 77 szkół i placówek oświatowych. W Mogilnie funkcjonuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, która swoim działaniem obejmuje następujące gminy: Dąbrowa, Strzelno, Jeziora Wielkie i Mogilno. Korzystanie z pomocy poradni jest dobrowolne oraz bezpłatne. Poradnia udziela wsparcia dzieciom i młodzieży, ich rodzicom, opiekunom bądź nauczycielom w zakresie szeroko pojętej pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz logopedycznej. Poradnia opiniuje i wydaje także orzeczenia kwalifikujące dzieci i młodzież do różnych form pomocy w zakresie edukacji i wychowania.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna swoją działalność w zakresie wczesnego wspomagania opiera głównie na zasadzie przeprowadzania diagnozy rozwoju dziecka, analizie dokumentacji medycznej i wydaniu opinii o potrzebie wczesnego wspomagania. Praca terapeutyczna odbywa się na terenie Przedszkola numer 3 w Mogilnie oraz Przedszkola Specjalnego w Strzelnie. Z zaprezentowanych poniżej danych wynika, że ilość opinii wydawanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną na przestrzeni ostatnich lat systematycznie wzrasta.

Tabela 26. Liczba opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Mogilnie.

Lata szkolne	Liczba opinii N
2010/2011	9
2009/2010	5
2008/2009	1

Źródło danych: Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna wydaje także orzeczenia, które umożliwiają objęcie dziecka odpowiednią formą kształcenia specjalnego oraz realizację programu dostosowanego do stwierdzonej dysfunkcji. Ilość wydanych orzeczeń do kształcenia specjalnego w ostatnich latach kształtował się różnorodnie:

Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Mogilnie.

Lata szkolne	Liczba orzeczeń N
2010/2011	53
2009/2010	80
2008/2009	77

Źródło danych: Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

Działalność Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Mogilnie skupia się także na udzielaniu wsparcia edukacyjno – terapeutycznego, podejmując w tym celu następujące działania:

Strategia Oświatowa Powiatu Mogileńskiego na lata 2012 - 2020

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Strona | 43

- Terapia dla dzieci z autyzmem,
- Terapia pedagogiczna,
- Terapia logopedyczna,
- EEG – Biofeedback,
- Zajęcia Dennisona,
- Metoda Dobrego Startu,
- Wsparcie terapeutyczne w złożonych problemach wychowawczych,
- Spotkania z pedagogami szkolnymi powiatu,
- Spotkania z rodzicami dzieci z diagnozą ADHD,
- Spotkania w zakresie interwencji kryzysowej,
- Warsztaty dla rodziców dzieci z dysleksją,
- Szkolenia rad pedagogicznych,
- Udział w zebraniach z rodzicami,
- Indywidualne konsultacje z rodzicami, nauczycielami,
- „Dzień Otwartej Poradni”,
- Udział w akcji „Dzień Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych”,
- Organizacja Powiatowych Targów Edukacyjnych,
- Realizacja zadań wynikające z realizacji programów przez szkoły, instytucje, placówki,
- Festyn integracyjny – współorganizacja,
- Udział w prowadzeniu badania podłużnego szkolnych uwarunkowań efektywności kształcenia,
- Wsparcie młodzieży gimnazjalnej i szkół ponad gimnazjalnych w ramach doradztwa zawodowego.

Dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych na terenie powiatu mogileńskiego funkcjonują dwa Ośrodki Szkolno – Wychowawcze:

- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w Szerzawach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Strzelnie.

Natomiast w Bielicach prowadzone są Warsztaty Terapii Zajęciowej dla niepełnosprawnych absolwentów szkół. Jednostką prowadzącą Warsztaty jest Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej. W Mogilnie działa także Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień, legitymacje osób niepełnosprawnych, czy też karty parkingowe. Osoby niepełnosprawne mogą skorzystać również ze wsparcia jakiego udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie, które przy współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje następujące programy:

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bardecki

- HOMER – program pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania umożliwiającego rehabilitację zawodową i społeczną osób niewidomych i niedowidzących,
- STUDENT – program dotyczący kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych,
- PEGAZ – program **w ramach którego można uzyskać dofinansowanie na wózek elektryczny, komputer z oprzyrządowaniem dla osób z dysfunkcją kończyn górnych oraz osprzęt do samochodu.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wspiera także osoby niepełnosprawne w zakresie:

- dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych,
- dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych,
- dofinansowanie działań mających na celu likwidację barier technicznych, architektonicznych oraz barier w komunikowaniu się,
- dofinansowanie organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych oraz turystycznych dla osób niepełnosprawnych.

Na terenie powiatu mogileńskiego dzieci i młodzież może skorzystać także z oferty i wsparcia świetlic środowiskowych, które działają w następujących miejscowościach:

- Świetlica profilaktyczno – wychowawcza dla dzieci i młodzieży w **Strzelnie**,
- Świetlica środowiskowa Kościuszki w Jeziorach Wielkich,
- Świetlica środowiskowa dla Dzieci Wiejskich w Kościeszkach prowadzona przez parafię św. Anny w **Kościeszkach**.

Bardzo istotne w systemie wyrównywania szans jest umożliwienie wszystkim potrzebującym dzieciom uczestnictwa w zajęciach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka od momentu urodzenia do podjęcia nauki w szkole. Na terenie powiatu mogileńskiego nie funkcjonują jako takie placówki oświatowe różnego szczebla z oddziałami integracyjnymi, co wynika z braku takiej potrzeby⁹.

2.7 Wyniki sprawdzianów i egzaminów oraz stypendia

Wyniki ogólnopolskich sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych prowadzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na zakończenie edukacji na danym szczeblu, świadczą o możliwościach edukacyjnych dzieci i młodzieży a także poziomie kształcenia przez polskie szkolnictwo. Zestawienie wyników egzaminów ogólnopolskich na trzech szczeblach – wojewódzkim, krajowym i powiatowym pozwala na ocenę poziomu nauczania w powiecie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

⁹ Informacja odnośnie kształcenia integracyjnego została skonsultowana z pracownikiem Wydziału Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu.

2.7.1 Sprawdzian po szóstej klasie szkoły podstawowej

Wyniki sprawdzianu przeprowadzanego w 6 klasie szkoły podstawowej były w powiecie mogileńskim przez ostatnie 5 lat nieco wyższe niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego. Zauważalny jest jednak powolny spadek tej różnicy, która w roku 2006 wynosiła 2,0%, stopniowo malejąc przez 5 lat do 0,2%. Wyniki te porównane do wyników całego kraju przez ostatnie 5 lat różniły się niewielkimi wartościami, przez dwa lata były wyższe, przez następne dwa - niższe. W ostatnich dwóch latach wyniki w powiecie mogileńskim były o 0,5%, a potem o 1,0% niższe niż średnia dla całej Polski. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 28.

Tabela 28. Średnie wyniki procentowe sprawdzianu dla szkoły podstawowej.

Wyszczególnienie		Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010
Sprawdzian Szkoła Podstawowa	Polska	63,3%	66,0%	64,5%	56,5%	61,5%
	Kujawsko-Pomorskie	60,0%	65,0%	63,3%	55,5%	60,3%
	Powiat Mogileński	62,0%	66,4%	64,8%	56,0%	60,5%

Źródło: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku.

2.7.2 Egzamin gimnazjalny

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w ciągu ostatnich pięciu lat były w powiecie mogileńskim przeważnie niższe od średniej dla kraju i województwa. Z przedmiotów humanistycznych różnica w stosunku do województwa wynosiła od 0,2% do 3,8% na niekorzyść powiatu. Tylko w 2008 roku powiat mogileński osiągnął wynik wyższy niż województwo kujawsko-pomorskie o 1,5%. Przez wszystkie lata wyniki te były jednak niższe niż średnia krajowa – od 6,8% w 2006 roku do 0,9% w roku 2008. Wyniki z części matematyczno-przyrodniczej przedstawiają się podobnie. Średnia dla województwa była od 0,7% do 2,7% wyższa, a w kraju przyjmowała wartości od 1,9% do 4,6% wyższe niż w powiecie. Szczegóły znajdują się w tabeli nr 29.

Tabela 29. Średnie wyniki procentowe egzaminu gimnazjalnego.

Egzamin Gimnazjalny		Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010
część humanistyczna	Polska	63,0%	63,0%	61,5%	63,3%	60,7%
	Kujawsko-Pomorskie	60,0%	60,4%	59,1%	62,0%	58,6%
	Powiat Mogileński	56,2%	58,3%	60,6%	61,8%	56,9%
część matematyczno-przyrodnicza	Polska	48,0%	50,6%	54,2%	52,1%	47,8%
	Kujawsko-Pomorskie	47,0%	49,0%	52,1%	50,3%	46,6%
	Powiat Mogileński	44,2%	48,0%	49,6%	49,1%	45,9%

Źródło: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku.

2.7.3 Egzamin maturalny

Ogólna zdawalność egzaminu maturalnego była przez ostatnie 5 lat o kilka procent wyższa niż średnia dla całego kraju oraz do kilkunastu procent wyższa niż zdawalność w województwie. Różnica ta jednak systematycznie spada od 2008 roku – kiedy wynosiła 9,5% oraz 11,5%, odpowiednio dla kraju i województwa, w ostatnim roku wynosiła już tylko 5,1% w stosunku do Polski i 3,9% w stosunku do województwa. Szczegółowe wyniki egzaminów maturalnych przedstawia tabela nr 30.

Tabela 30. Zdawalność egzaminu maturalnego.

Wyszczególnienie		Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010
Matura Nowa	Polska	79,5%	90,0%	80,0%	78,0%	81,0%
	Kujawsko-Pomorskie	77,9%	90,2%	79,0%	82,0%	82,2%
	Powiat Mogileński	89,3%	94,1%	89,5%	86,8%	86,1%

Źródło: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Dokładne wyniki poszczególnych części matury pisemnej z ostatnich 5 lat znajdują się w tabeli nr 31. Średnia wyników egzaminu z matematyki w powiecie mogileńskim była w 2006 roku wyższa niż w kraju, ale ponad 4% niższa niż w województwie, w 2007 roku o 2% niższa niż w całej Polsce oraz 6,2% niższa niż w województwie. W kolejnych 2 latach wyniki w powiecie mogileńskim były o 6,4% wyższe niż w kraju i 2-3% wyższe niż w województwie, by w 2010 znów spaść do 1,5-2% poniżej średnich ogólnych.

Od 2006 do 2009 roku uczniowie powiatu mogileńskiego z matury z języka polskiego osiągnęli lepsze wyniki od tych dla kraju i województwa. W 2006 różnica wynosiła 5,1% dla województwa i 2,4% dla kraju. W 2007 i 2008 roku powiat mogileński osiągał 2,1% wyższy wynik niż cały kraj oraz 1,6-2,2% wyższy niż województwo. Przewaga ta jednak topniała i w 2010 roku wynik powiatu był o 2,1% niższy niż województwa i o 1,5% niższy niż całego kraju.

Wyniki matur z języków obcych wyglądały w ostatnich latach następująco. Egzamin z języka angielskiego przez uczniów powiatu mogileńskiego był zdawany z wynikiem o ok. 2-3% wyższym niż w kraju oraz ok. 1-2% wyższym niż w województwie w latach 2007-2009. W 2010 roku wyniki spadły do poziomu wojewódzkiego oraz 1,4% niższego niż w kraju. Matura z języka niemieckiego była przez wszystkie lata zdawana z lepszym wynikiem w powiecie niż w kraju i województwie. Różnica ta osiągnęła w 2006 i 2009 roku 8,6% w stosunku do całej Polski oraz 8,7 i 8,1% w stosunku do województwa. W 2010 roku wynik był 7,4% wyższy niż w województwie. W pozostałych latach różnica na korzyść powiatu mogileńskiego utrzymała się na poziomie o 3-5%.

Tabela 31. Średnie wyniki procentowe matury z poszczególnych przedmiotów.

Nowa Matura		Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010
MATEMATYKA poziom podstawowy	Polska	64,4%	42,0%	53,0%	49,0%	58,5%
	Kujawsko-Pomorskie	69,6%	46,2%	55,6%	53,3%	59,1%
	Powiat Mogileński	65,4%	40,0%	59,4%	55,4%	57,0%
J. POLSKI - poziom podstawowy	Polska	50,3%	50,0%	52,0%	52,2%	57,2%
	Kujawsko-Pomorskie	53,0%	49,9%	52,5%	53,4%	58,3%
	Powiat Mogileński	55,4%	52,1%	54,1%	53,9%	55,7%
J. ANGIELSKI - poziom podstawowy	Polska	66,7%	52,0%	61,0%	59,5%	62,4%
	Kujawsko-Pomorskie	68,8%	54,2%	62,4%	61,5%	61,9%
	Powiat Mogileński	66,8%	54,9%	64,6%	62,2%	62,0%
J. NIEMIECKI - poziom podstawowy	Polska	60,0%	56,0%	54,0%	56,4%	63,5%
	Kujawsko-Pomorskie	59,9%	55,5%	54,6%	56,9%	61,2%
	Powiat Mogileński	68,6%	58,8%	58,2%	65,0%	68,6%

Zródło: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

W roku szkolnym 2009/2010 w powiecie mogileńskim do matury przystąpiło 394 uczniów. Ponad 60% (238 osób) tej grupy stanowili uczniowie liceów ogólnokształcących, a pozostałych 156 to uczniowie techników. Na wybór przedmiotu dodatkowego, zdawalnego na poziomie rozszerzonym nie zdecydowało się wielu uczniów. Największą popularnością jako przedmiot dodatkowy cieszyły się geografia – wybrało ją 18% ogółu zdających maturę oraz biologia - wybrało ją 15%. Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się przedmioty takie jak: chemia (8,4%), matematyka (7,1%), wiedza o społeczeństwie (7,1%) oraz język polski (4,8%). Język angielski, historię, fizykę i astronomię oraz język rosyjski wybrało mniej niż 4,0% uczniów. Pojedyncze osoby zdecydowały się zdawać rozszerzoną informatykę, język francuski oraz język niemiecki.

Tabela 32. Liczba uczniów podchodzących do egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów.

Przedmiot	Przedmiot zdawany jako		% zdających poziom rozszerzony do ogółu zdających
	obowiązkowy podstawowy	dodatkowy rozszerzony	
	liczba zdających		
Geografia	-	71	18,0%
Biologia	-	59	15,0%
Chemia	-	33	8,4%
Matematyka	394	28	7,1%
Wiedza o społeczeństwie		28	7,1%

Przedmiot	Przedmiot zdawany jako		% zdających poziom rozszerzony do ogółu zdających
	obowiązkowy podstawowy	dodatkowy rozszerzony	
	liczba zdających		
j. polski	394	19	4,8%
j. angielski	250	15	3,8%
Historia	-	14	3,6%
Fizyka i astronomia	-	7	1,8%
j. rosyjski	101	6	1,5%
Informatyka	-	1	0,3%
j. francuski	-	1	0,3%
j. niemiecki	43	1	0,3%

„-” przedmioty zdawane tylko na poziomie rozszerzonym

Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

2.7.4 Egzamin zawodowy

Zdawalność egzaminu zawodowego w zasadniczych szkołach zawodowych powiatu mogileńskiego znacznie przewyższała w ostatnich 5 latach zdawalność w kraju i województwie. Gdy w 2006 roku średnio w Polsce zdawalność ta osiągnęła 63,6%, to w powiecie mogileńskim była o niemal 26% wyższa. W 2007 roku była o 22,5% wyższa od zdawalności w województwie, a w pozostałych latach utrzymywała się na poziomie o 11-16% wyższym niż w kraju i o 13-21% wyższym niż w województwie. Dane przedstawione zostały w tabeli nr 33.

Tabela 33. Zdawalność egzaminu zawodowego w szkołach zawodowych, w tym szkołach specjalnych.

Egzamin zawodowy		Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010
Zespoły Szkół Zawodowych	Polska	63,6%	81,3%	79,8%	87,7%	84,2%
	Kujawsko-Pomorskie	76,2%	70,4%	74,3%	81,9%	81,2%
	Powiat Mogileński	89,5%	92,5%	95,7%	98,7%	95,3%

Źródło: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Również w przypadku egzaminów zawodowych przeprowadzanych w technikach, technikach uzupełniających oraz w policealnych szkołach dla dorosłych, zdawalność w powiecie mogileńskim przewyższała w ciągu ostatnich pięciu lat zdawalność w województwie i w kraju. W 2007 roku wynik powiatu był niemal taki sam jak województwa i jedynie o 2% wyższy niż w kraju, ale w 2006 roku różnica między powiatem i całym krajem wyniosła 21,1%. Zdawalność w powiecie była przez pozostałe lata wyższa od tej w kraju o 9 do ponad 18%, a w porównaniu ze zdawalnością w województwie różnica wynosiła 7,5 do 15%. Szczegóły zaprezentowano w tabeli nr 34.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Tabela 34. Zdawalność egzaminu zawodowego w technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych.

Egzamin zawodowy		Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2007/2008	Rok szkolny 2008/2009	Rok szkolny 2009/2010
Technika, Technika Uzupełniająca oraz Szkoły Policealne dla Dorosłych	Polska	61,3%	50,9%	50,9%	56,2%	61,2%
	Kujawsko-Pomorskie	67,7%	52,7%	54,2%	60,0%	62,6%
	Powiat Mogileński	82,4%	52,8%	63,6%	74,9%	70,1%

Źródło: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

2.7.5 Stypendia

Uzdolnieni uczniowie szkół prowadzonych przez Powiat Mogileński mogą starać się o wsparcie ze środków powiatu i/lub Fundacji Powiatu Mogileńskiego. Ponadto mogą ubiegać się o wsparcie organów krajowych i wojewódzkich (stypendium Prezesa Rady Ministrów, stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

Uchwała Rady Powiatu w Mogilnie z dnia 29 stycznia 2010 r. w sprawie przyjęcia Programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Mogileński wskazuje, iż program realizowany jest poprzez przyznanie nagród:

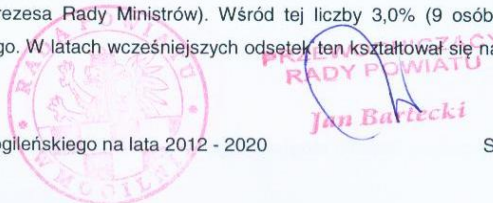
- dla uczniów osiągających wyróżniające wyniki w nauce,
- dla uczniów wykazujących się szczególnymi osiągnięciami w nauce, sporcie, działalności artystycznej,
- dla uczestników minimum trzyletnich olimpiad lub konkursów przedmiotowych,
- dla Maturzysty szkoły.

Uczniowie powiatu mogileńskiego w roku szkolnym 2011/2012 będą mogli także brać udział w programach:

- Program wyrównywania szans edukacyjnych uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Mogileński – SZANSA,
- Program wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Mogileński – ZDOLNI,
- Program wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół prowadzonych przez Powiat Mogileński – TALENT.

Powyższe programy prowadzone będą przez Powiat Mogileński we współpracy z Fundacją Powiatu Mogileńskiego.

W roku szkolnym 2010/2011 w województwie kujawsko-pomorskim przyznano 305 uczniom stypendia (Marszałka Województwa lub Prezesa Rady Ministrów). Wśród tej liczby 3,0% (9 osób) stanowili uczniowie z powiatu mogileńskiego. W latach wcześniejszych odsetek ten kształtował się na poziomie

niewo wyższym. W roku 2009/2010 wynosił 4,0% (13 osób z 329), a w 2008/2009 – 5,3% (16 osób z 302). Ponadto w roku 2007/2008 pięciu uczniom z powiatu mogileńskiego (4,5% ogółu) przyznano stypendium Marszałka Województwa Kujawsko - Pomorskiego. Szczegółowe informacje dotyczące liczby przyznanych stypendiów w poszczególnych latach przedstawia tabela nr 35.

Tabela 35. Przyznane stypendia.

Rok szkolny	stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego			stypendium Prezesa Rady Ministrów			Razem		
	Powiat	Województwo	%	Powiat	Województwo	%	Powiat	Województwo	%
	2010/2011	3	80	3,7%	6	225	2,7%	9	305
2009/2010	5	113	4,4%	8	216	3,7%	13	329	4,0%
2008/2009	3	83	3,6%	13	219	5,9%	16	302	5,3%
2007/2008	5	112	4,5%	x	x	-	5*	112*	4,5%*

x – brak informacji, * - bez stypendium Prezesa Rady Ministrów
Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy

2.8 Wydatki bieżące szkół i placówek

W roku 2010 na bieżącą działalność oświatową wydano 24 798 578 złotych, z czego 73,7% stanowią wydatki osobowe. Następnie, dużą część łącznej wartości wydatków stanowią wydatki na energię oraz wydatki rzeczowe szkół. Najmniej przeznaczają się na zadania pozaszkolne oraz na projekty realizowane ze środków zewnętrznych. Ponadto największy przyrost wydatków w porównaniu do 2009 roku dotyczył wydatków na projekty realizowane ze środków zewnętrznych – przyrost o 54,8%, a następnie na energię – przyrost o blisko 32%. Spadła natomiast wielkość wydatków na dotacje i porozumienia z JST (spadek o 11,2%) oraz na zakupy i wydatki inwestycyjne (spadek o około 36%). Na przestrzeni lat 2006 – 2010 rok rocznie wzrastają łączne wydatki na oświatę. Szczegółowe dane zawiera tabela nr 36.

Tabela 36. Wydatki oświatowe na placówki prowadzone przez powiat mogileński w latach 2006 - 2010.

Wyszczególnienie	Wydatki budżetowe				
	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	13 456 413	14 225 568	15 502 176	16 990 767	18 281 302
Wydatki osobowe	9 856 206	10 479 001	11 402 917	12 311 243	13 336 764
w tym: wynagrodzenia nauczycieli	1 900 806	1 948 291	2 186 788	2 561 255	2 712 196
Wynagrodzenia administracji i obsługi	64 900	654 129	740 672	857 839	761 900
Dotacje i porozumienia z JST 1)	1 444 656	1 213 149	1 370 277	1 381 673	1 819 246
Energia	1 695 539	2 452 724	1 976 690	2 434 033	2 730 074
Wydatki rzeczowe szkół					

Wyszczególnienie	Wydatki budżetowe				
	2006	2007	2008	2009	2010
Zadania pozaszkolne (kolonie, zielone szkoły, imprezy, dowóz, pomoc materialna, komisje ds. Awansu, stypendia, nagrody prezydenta, kształcenie młodzieży - zwrot kosztów pracodawcom i in.)	323 407	119 197	20 400	20 750	26 334
Projekty realizowane ze środków zewnętrznych	324 290	276 537	35 580	329 719	510 361
zakupy i wydatki inwestycyjne	340 497	662 736	1 651 268	3 383 801	2 173 300
Ogółem	17 421 927	18 658 491	20 145 546	23 828 587	24 798 578

Dane według stanu z 30.09 każdego roku
Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

W największej części wydatki na edukację są pokrywane w ramach subwencji (w 2010 roku udział subwencji w ogóle pozyskanych pieniędzy stanowił 87,0%, w latach 2006-2009 kształtował się pomiędzy 83% a 85%). Znacznie mniejszym źródłem środków finansowych są dotacje celowe - ich udział w ogóle pieniędzy, które przeznaczają się na edukację w 2010 roku wynosił 8,9% zaś w latach 2006-2010 kształtował się między 10% a 12%. Najmniej pieniędzy na edukację otrzymuje się z środków pozyskanych na realizację środków unijnych, dochodów wypracowanych przez jednostki powiatowe oraz środków własnych powiatu.

Szczegółowe zestawienie wydatków oświatowych oraz źródeł ich finansowania na przestrzeni lat 2006 – 2010 przedstawia tabela 36, 37 oraz tabela 38.

Tabela 37. Źródła finansowania wydatków oświatowych w latach 2006 - 2010.

Wyszczególnienie	Źródła finansowania				
	2006	2007	2008	2009	2010
Subwencja	15 422 643	16 314 357	18 678 950	21 104 003	22 894 702
Dotacje celowe	1 822 270	2 378 430	2 092 193	2 875 241	2 353 793
Środki pozyskane na realizację projektów unijnych	324 290	190 547	31 435	290 061	483 165
Inne pozyskane środki zewnętrzne	X	X	X	13000	X
Dochody wypracowane przez jednostki oświatowe	444 914	397 206	322 485	377 277	358 858
Środki własne powiatu	255 584	323 500	172 000	739 000	212 000
Ogółem	18 269 701	19 604 040	21 297 063	25 398 582	26 302 518

Dane według stanu z 30.09 każdego roku
X- dane nie zostały objęte sprawozdawczością
Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

PRZEDSIĘWZIĘCIE
RALIZACJA
Jan Białkowski

Tabela 38. Procentowe zestawienie źródeł finansowania wydatków oświatowych w latach 2006 - 2010.

Wyszczególnienie	Źródła finansowania – zestawienie procentowe				
	2006	2007	2008	2009	2010
Subwencja	84,4%	83,2%	87,7%	83,1%	87,0%
Dotacje celowe	10,0%	12,1%	9,8%	11,3%	8,9%
Środki pozyskane na realizację projektów unijnych	1,8%	1,0%	0,1%	1,1%	1,8%
Inne pozyskane środki zewnętrzne	0,0%	X	X	0,1%	X
Dochody wypracowane przez jednostki oświatowe	2,4%	2,0%	1,5%	1,5%	1,4%
Środki własne powiatu	1,4%	1,7%	0,9%	2,9%	0,9%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Opracowanie własne

Dane według stanu z 30.09 każdego roku

X- dane nie zostały objęte sprawozdawczością

Źródło danych: Starostwo Powiatowe, Wydział Oświaty, Wychowania, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu

2.9 Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocji zdrowia¹⁰

Jednym z najważniejszych zadań placówek oświatowych, oprócz przekazywania wiedzy, jest wychowanie młodzieży. Dobre wypełnienie tego zadania oznacza, że uczeń, a później dorosły człowiek, potrafi dokonywać wyborów i odpowiedzialnie postępować, a przede wszystkim nie wyrządza szkód otoczeniu i sobie samemu. Aby odpowiednio wypełnić to zadanie, konieczne jest rozpoznanie konkretnych obszarów, które stanowią najpoważniejsze zagrożenia, mogą wyrządzić największe szkody. Do najpoważniejszych niewątpliwie zaliczyć można przemoc, uzależnienia i utratę zdrowia. Konieczne jest również przynajmniej orientacyjne rozpoznanie skali zagrożeń oraz podjęcie konkretnych działań zaradczych i profilaktycznych. Sytuacja w powiecie mogileńskim przedstawia się następująco.

Od 2006 do 2009 roku niemal każdego roku notowano na terenie powiatu¹¹ 16 do 35 czynów karalnych o charakterze chuligańskim, popełnionych przez nieletnich, a w 2010 roku liczba ta wzrosła niemal dwukrotnie. Jak wskazują dane zebrane w największym zespole szkół ponadgimnazjalnych powiatu, młodzieży z powiatu mogileńskiego nie są obce problemy powszechnie uznawane za

¹⁰ Opracowanie na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez Zespół Szkół w Mogilnie oraz na podstawie informacji otrzymanych z Zespołu Szkół w Bielicach.

¹¹ „Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2011 – 2013”.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

poważne zagrożenia młodych ludzi, do których zalicza się alkohol, narkotyki i zachowania patologiczne. Przeprowadzone w ZS Mogilno badania wskazały, że kontakt z substancjami uzależniającymi miała niemal połowa badanych, w tym 14,3% bezpośredni. Połowa badanych uważa, że łatwo zdobyć narkotyki. Dobrze znane są uczniom nazwy narkotyków i substancji uzależniających, a przede wszystkim marihuana, heroina, LSD, amfetamina i ecstasy. Wśród badanych osób około 88% deklaruowało, że nie próbowało nigdy żadnej z wymienionych substancji. Około 4% miało doświadczenie z marihuaną lub haszyszem, a 1% z amfetaminą. Około 8% próbowało leków nasennych lub uspokajających. Niemal jedna trzecia ankietyowanych wyraziła swój stosunek do narkomanii jako obojętny.

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja doświadczeń młodzieży z substancją odurzającą, jaką jest alkohol, którego próbowało ponad 60% ankietywanej młodzieży i który został oceniony jako najmniej szkodliwy z używek. Uczniowie zaczynają eksperymentować z alkoholem około 13 roku życia. Zdaniem badanych odpowiedzialność za spożywanie alkoholu przez młodzież ponosi rodzina (80% wskazań), szkoła (40%) oraz inne instytucje wspomagające wychowanie.

Również dość duży jest odsetek młodzieży, która miała kontakt z papierosami. Także tutaj mogileńska młodzież deklaruje pierwsze doświadczenia przed 13 rokiem życia. 75% badanych twierdzi, że ich koleżanki i koledzy palą papierosy.

Kolejną kwestią, która została poddana sprawdzeniu było bezpieczeństwo w największym zespole szkół ponadgimnazjalnych powiatu oraz pojawianie się zachowań odbiegających od normy. 87% uczniów spotkało się z paleniem papierosów na terenie szkoły, 34% z żartami sprawiającymi przykrość, a 26% z przezywaniem. 13% osób spotkało się z popychaniem i szturchaniem, a 3% z bójkami. Podobny procent uczniów spotkał się z przypadkiem kradzieży. Pomimo zgłaszanych w ankiecie zdarzeń, niemal dwie trzecie uczniów czuje się w szkole bezpiecznie. Ujawniono także, że jedna czwarta uczniów opuszcza zajęcia w szkole wagarując.

Również nauczyciele wypowiedzieli się na powyżej poruszone tematy i podobnie jak uczniowie, zasygnalizowali oni obecność niektórych problemów w przestrzeni szkoły. Zasygnalizowano, że źródłem wielu problemów jest brak współpracy rodziców z nauczycielami w procesie wychowawczym. Także rodzice wyrazili potrzebę częstszych kontaktów z nauczycielami.

W powiecie mogileńskim prowadzone są działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa nieletnich, do których zalicza się także profilaktykę uzależnień, przeciwdziałanie przemocy i promocję zdrowia. Uświadomiony jest problem nadużywania alkoholu przez młodzież, czy spożywania środków psychoaktywnych. Szkoły wszystkich szczebli prowadzą działania w zakresie przeciwdziałania tym zjawiskom.

Działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie problemom nie zastąpią wprowadzie zdrowego wychowania w rodzinie, ale często mogą pomóc zmniejszyć skalę problemu, zapobiec jego pogłębianiu, czy rozprzestrzenianiu. Podejmowane działania profilaktyczne w największych szkołach ponadgimnazjalnych powiatu mogileńskiego obejmują swoim zasięgiem spory zakres obszarów, w których młodzieży trudno się odnaleźć. Są to programy poprawy stanu bezpieczeństwa w szkole,

skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli, zajęcia warsztatowe „Jak żyć z ludźmi” – dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Przeprowadzono również debaty „Za czy przeciw legalizacji narkotyków” oraz „Dlaczego młodzież zachowuje się agresywnie, stosuje przemoc?”, w których udział wzięli zaproszeni goście: policjant prewencji, kurator sądowy, psycholog, adwokat, przedstawiciele rodziców oraz uczniowie. Aktywizujące formy zajęć pomagają nakłonić uczniów do refleksji poprzez zaangażowanie. Podjęte zostały cykle spotkań „Młodość bez narkotyków”, „Stop cyberprzemocy”, „Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole” oraz „Stres pod kontrolą”. Promowany jest również udział uczniów w tematycznych plenerach artystycznych oraz spektaklach wychowawczych i profilaktycznych. Także rodzice mogą w szkole znaleźć wsparcie profesjonalistów, gdy chcą się czegoś dowiedzieć o narkotykach. W ZS Bielice prowadzone były spotkania na temat szkodliwości stosowania środków psychoaktywnych, uświadomienia zagrożeń, jakie niosą sekty, zagrożeń płynących z Internetu, także tych związanych z uzależnieniem. Przeprowadzone zostały projekty edukacyjne na temat racjonalnego żywienia, zdrowych nawyków w czasie ciąży, technik radzenia sobie ze stresem, umiejętności komunikowania się, zagrożeń wynikających z palenia tytoniu, przyjmowania tzw. dopalaczy. Uczniowie mieli szansę uczestniczenia w spotkaniach z doradcą zawodowym oraz zdobycia wiedzy potrzebnej do znalezienia pracy, czy też nabycia umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Ponadto promocja zdrowia odbywa się poprzez programy takie jak „Wampirjada”, „Mam haka na raka”, czy „Etykieta rozszyfrowana, wiem co jem”, które nakierowują młodzież na zdrowe nawyki.

W zakresie działań profilaktycznych szkoły współpracowały do tej pory m.in. z Komendą Miejską i Powiatową Policją oraz Strażą Miejską, z ośrodkiem terapii uzależnień, Sądem Okręgowym, Centrum Onkologii w Bydgoszczy, Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Bydgoszczy. Ze szkołami współpracował również Punkt Interwencji Kryzysowej w Strzelnie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii, Poradnia Antyalkoholowa, Sąd Rejonowy w Mogilnie oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogilnie i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Mogilnie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

3 Wyniki badań

3.1 Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z uczniami i absolwentami szkół powiatu mogileńskiego

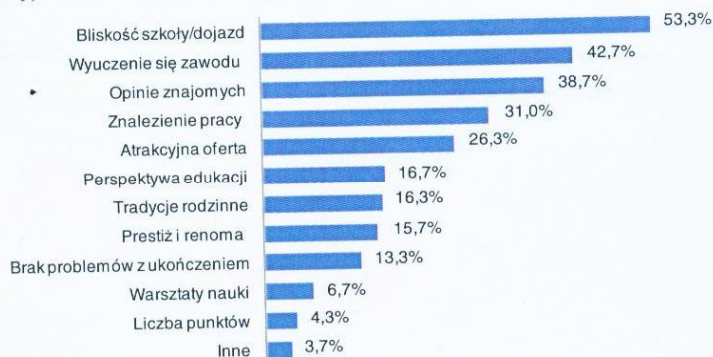
3.1.1 Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z uczniami szkół powiatu mogileńskiego

Badaniem objętych zostało 300 respondentów – uczniów szkół: Zespół Szkół w Bielicach, Zespół Szkół w Mogilnie, Zespół Szkół Zawodowych w Strzelnie, Zespół Szkół Licealnych w Strzelnie, Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach.

Wśród ankietowanych uczniów przeważali chłopcy (53,3% ogółu). Większość badanych jest między 16 a 19 rokiem życia (97,2% ogółu), osoby należące do grupy wiekowej 20-24 lat stanowiły około 3% ogółu respondentów. Ponad połowę ankietowanych stanowili uczniowie pierwszych klas (58,0% ogółu). Około co trzecia osoba uczęszcza do drugiej klasy a co dziesiąta do klasy trzeciej. Stosunkowo najliczniejszą grupę stanowią uczniowie techników (36,7% ogółu), następnie 43% uczniowie liceów ogólnokształcących, natomiast uczniowie szkół zawodowych stanowią 29,3% ogółu.

- Ponad połowa uczniów (53,3%) podczas wyboru szkoły kierowało się bliskością szkoły oraz dojazdem. Następnie istotne było wyuczenie się zawodu (42,7% ogółu), opinie znajomych (38,7% ogółu), atrakcyjna oferta (26,3% ogółu).

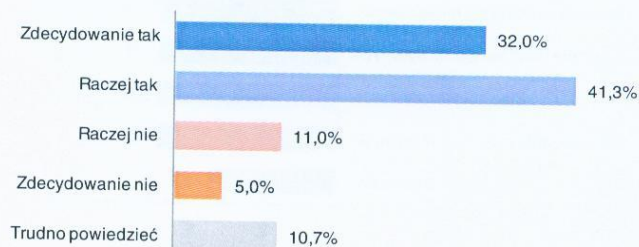
Rysunek 8. Czynniki, którymi uczniowie kierowali się dokonując wyboru szkoły, do której obecnie uczęszczają.

- Większość uczniów szkół powiatu mogileńskiego uważa, że szkoła do której uczęszczają znajdują się wystarczająco blisko ich miejsca zamieszkania. Odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak” udzieliło odpowiednio 32,0% oraz 41,3% ogółu. Najczęściej takich

odpowiedzi udzielali uczniowie techników (77,2% grupy) i liceów ogólnokształcących (74,5% grupy).

Rysunek 9. Czy twoim zdaniem szkoła, której jesteś obecnie uczniem uczęszczasz znajduje się wystarczająco blisko miejsca zamieszkania?

- Wyposażenie i stan klas – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 33,0%, 42,0% oraz 12,6% respondentów. Powyższe oceny najczęściej stawiali uczniowie techników (około 94% grupy). **Średnia ocena 3,5.**
- Wyposażenie i stan sal informacyjnych – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 21,7%, 36,0% oraz 30,7% respondentów. Powyższe oceny najczęściej stawiali uczniowie szkół zawodowych (91,0% grupy). **Średnia ocena 3,8.**
- Wyposażenie i stan bibliotek – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 25,3%, 35,3% oraz 28,0% respondentów. Najczęściej takiej oceny dokonywali uczniowie liceów i techników. **Średnia ocena 3,8.**
- Wyposażenie i stan sal gimnastycznych – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 26,3%, 26,3% oraz 25,7% respondentów. Najczęściej takiej oceny dokonywali uczniowie liceów i techników. **Średnia ocena 3,5.**
- Stan boiska szkolnego – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 21,3%, 31,3% oraz 23,0% respondentów. Powyższe oceny najczęściej stawiali uczniowie liceów (82,4% grupy). **Średnia ocena 3,5.**
- Stan toalet – oceny 1, 2, 3 i 4, gdzie 1 – najgorsza ocena, udzieliło odpowiednio 21,4%, 21,0%, 26,3% oraz 21,0% respondentów. **Średnia ocena 2,8.**
- Warsztaty nauki zawodu (ocena tylko tych szkół, w które oferują takie warsztaty) – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 34,5%, 21,4% oraz 26,3% respondentów. **Średnia ocena 3,5.**

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Rysunek 10. Ocena szkoły pod kątem wybranych czynników – ocena uczniów.

- W opinii 64,0% uczniów zaletą szkół, do których uczęszczają jest atmosfera w szkole. Najczęściej takie zdanie wyrażali uczniowie liceów ogólnokształcących (78,4% grupy). Następnie wskazywano na dobrą kadre pedagogiczną (34,0% ogółu) oraz przygotowanie do podjęcia pracy. „Przygotowanie do podjęcia pracy” stanowiło główną zaletę najczęściej w ocenie uczniów szkół zawodowych (53,3% grupy).

Tabela 39. Zalety szkół w opinii uczniów.

Zalety	Ogółem		Liceum ogólnokształcące		Szkoła zawodowa		Technikum	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Dobra kadra pedagogiczna	102	34,0%	33	30	39	32,4%	34,1%	35,5%
Interesująca oferta kierunków/profilu nauczania	76	25,3%	20	21	35	19,6%	23,9%	31,8%
Przygotowanie do podjęcia pracy	98	32,7%	12	47	39	11,8%	53,4%	35,5%
Dobre przygotowanie do kontynuacji nauki	81	27,0%	37	15	29	36,3%	17,0%	26,4%
Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych	72	24,0%	17	21	34	16,7%	23,9%	30,9%
Dobrze wyposażona sala informatyczna	68	22,7%	13	26	29	12,7%	29,5%	26,4%
Dobrze oceniona biblioteka	21	7,0%	6	4	11	5,9%	4,5%	10,0%
Atmosfera w szkole	192	64,0%	80	48	64	78,4%	54,5%	58,2%
Inne	6	2,0%	4	0	2	3,9%	0,0%	1,8%

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

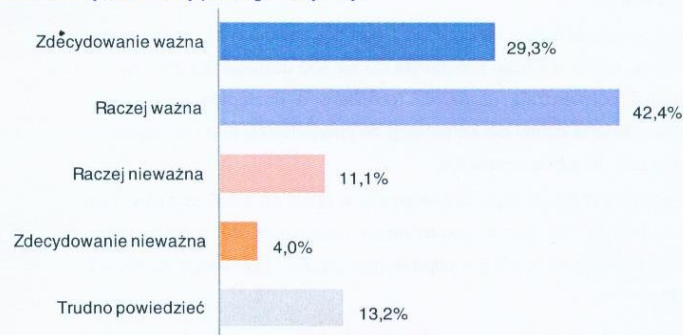
- Przekazywanie informacji o zawodach deficytowych i nadwyżkowych na poziomie kształcenia w gimnazjum potwierdza co trzeci uczeń szkoły ponadgimnazjalnej, ponadto najczęściej uczniowie szkół zawodowych.
- Najliczniejsza grupa – 44,3% ogółu – nie przypomina sobie by tego typu informacje zostały im przekazane w trakcie nauki w gimnazjum.

Tabela 40. Czy w trakcie nauki w gimnazjum dotarły do Ciebie informacje dotyczące zawodów nadwyżkowych oraz deficytowych?

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum	Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum
	N	%	N	N	N	%	%	%
Tak, dotarły do mnie takie informacje	99	33,0%	17	45	37	16,7%	51,2%	33,6%
Nie pamiętam	133	44,3%	49	28	56	48,0%	31,8%	50,9%
Nie dotarły do mnie takie informacje	68	22,7%	36	15	17	35,3%	17,0%	15,5%
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%

- Uczniowie szkół gimnazjalnych, w których przekazywano informacje o zawodach deficytowych i nadwyżkowych potwierdzają ważność otrzymanych informacji. Odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak” udzieliło odpowiednio 29,3% oraz 42,4 % grupy. Opinię tą najczęściej wyrażają uczniowie szkół zawodowych – odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak” udzieliło łącznie 80,0% grupy.

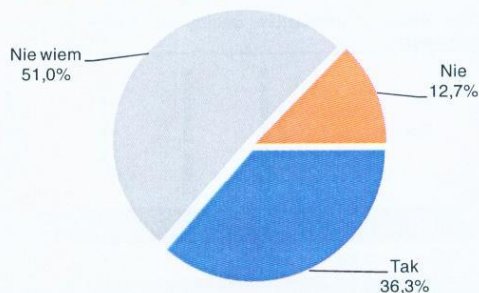
Rysunek 11. Ważność informacji otrzymanej na temat zawodów nadwyżkowych i deficytowych w momencie wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.

- Co trzeci uczeń szkół ponadgimnazjalnych potwierdza podejmowanie w szkołach działań mających na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym najczęściej takie zdanie wyrażają uczniowie techników (50,0% grupy). Ponad połowa respondentów nie wie,

czy w szkołach są podejmowane działania mające na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Obecność działań najczęściej potwierdzają uczniowie techników (50,0%), natomiast ich brak – uczniowie liceów i szkół zawodowych (odpowiednio 55,9% oraz 53,4% grupy).

Rysunek 12. Czy w szkole, której jesteś uczniem, podejmowane są działania mające na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy?

- Spotkania z przedsiębiorcami - obecność takiej formy działań mającej na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy wskazały 73 osoby (24,3% ogółu), najczęściej uczniowie techników. Spotkania z przedsiębiorcami najczęściej otrzymywały oceny 3 oraz 4, odpowiednio 31,5% oraz 39,7% wskazań. **Średnia ocena 3,4.**
- Wizyty w przedsiębiorstwach – obecność tego typu przedsięwzięcia potwierdza 59 osób (19,7% ogółu), najczęściej uczniowie techników. Najczęściej udzielane oceny to 3 i 4 – odpowiednio 31,5% oraz 39,7% wskazań. **Średnia ocena 3,3.**
- Organizowanie praktyk w przedsiębiorstwach – wskazało 25,3% ogółu (76 osób), najczęściej uczniowie techników. Ocen 3, 4 i 5 udzieliło odpowiednio 25,0%, 30,3% oraz 31,6% wskazań. **Średnia ocena 3,7.**
- Konsultacje ze specjalistami, na przykład z doradcą zawodowym, pracownikiem Urzędu Pracy – obecność tej formy w szkole potwierdza 70 na 300 uczniów (23,3%). Najczęściej obecność takich działań potwierdzają uczniowie techników a następnie liceów ogólnokształcących. Najczęściej stawiane oceny dla konsultacji ze specjalistami to 4 i 5, odpowiednio 42,9% oraz 21,4% wskazań. **Średnia ocena 3,6.**
- Nowe przedmioty w planie zajęć pojawiają się w opinii 68 z 300 uczniów, najczęściej w opinii uczniów techników. Ta forma dopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy została oceniona najczęściej na 3, 4 i 5 – odpowiednio 23,5%, 36,8% oraz 23,5% wskazań. **Średnia ocena 3,6.**

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATOWEJ
Jan Bartecki

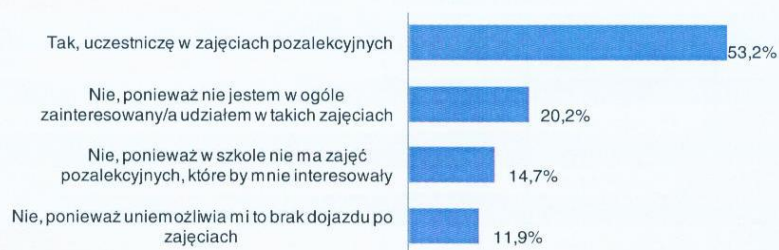
Tabela 41. Formy działań mających na celu dopasowanie kształcenia do rynku pracy oraz ocena tych działań.

Ocena	Ogółem		Liceum ogólnokształcące			Szkoła zawodowa			Technikum		
	N	%	N	%	N	N	%	N	%	N	%
Spotkania z przedsiębiorcami – średnia ocena 3,4											
1 – ocena najgorsza	9	12,3%	6	1	2	30,0%	5,6%	5,7%			
2	3	4,2%	1	1	1	5,0%	5,6%	2,9%			
3	23	31,5%	3	7	13	15,0%	38,8%	37,1%			
4	29	39,7%	6	8	15	30,0%	44,4%	42,9%			
5 – ocena najlepsza	9	12,3%	4	1	4	20,0%	5,6%	11,4%			
Suma	73	100,0%	20	18	35	100,0%	100,0%	100,0%			
Wizyty w przedsiębiorstwach – średnia ocena 3,3											
1 – ocena najgorsza	10	16,9%	5	1	4	38,5%	11,1%	10,8%			
2	1	1,7%	0	1	0	0,0%	11,1%	0,0%			
3	16	27,1%	2	2	12	15,4%	22,3%	32,4%			
4	23	39,0%	4	2	17	30,7%	22,2%	45,9%			
5 – ocena najlepsza	9	15,3%	2	3	4	15,4%	33,3%	10,9%			
Suma	59	100,0%	13	9	37	100,0%	100,0%	100,0%			
Organizowanie praktyk w przedsiębiorstwach – średnia ocena 3,7											
1 – ocena najgorsza	8	10,5%	7	1	0	63,6%	6,3%	0,0%			
2	2	2,6%	1	0	1	9,1%	0,0%	2,0%			
3	19	25,0%	0	3	16	0,0%	18,7%	32,7%			
4	23	30,3%	2	7	14	18,2%	43,7%	28,6%			
5 – ocena najlepsza	24	31,6%	1	5	18	9,1%	31,3%	36,7%			
Suma	76	100,0%	11	16	49	100,0%	100,0%	100,0%			
Konsultacje ze specjalistami, na przykład z doradcą zawodowym, pracownikiem Urzędu Pracy – średnia ocena 3,6											
1 – ocena najgorsza	6	8,6%	1	1	4	4,8%	8,3%	10,8%			
2	5	7,1%	1	0	4	4,8%	0,0%	10,8%			
3	14	20,0%	4	2	8	19,0%	16,7%	21,7%			
4	30	42,9%	8	6	16	38,1%	50,0%	43,2%			
5 – ocena najlepsza	15	21,4%	7	3	5	33,3%	25,0%	13,5%			
Suma	70	100,0%	21	12	37	100,0%	100,0%	100,0%			
Nowe przedmioty w planie zajęć – średnia ocena 3,6											
1 – ocena najgorsza	8	11,8%	5	2	1	45,5%	10,5%	2,6%			
2	3	4,4%	1	1	1	9,1%	5,3%	2,6%			
3	16	23,5%	1	6	9	9,1%	31,6%	23,7%			
4	25	36,8%	1	6	18	9,1%	31,6%	47,4%			
5 – ocena najlepsza	16	23,5%	3	4	9	27,2%	21,0%	23,7%			
Suma	68	100,0%	11	19	38	100,0%	100,0%	100,0%			

- Ponad połowa uczniów uczestniczyła w zajęciach pozalekcyjnych. Wśród osób które nie uczestniczyły w tego typu zajęciach 20,2% w ogóle nie jest zainteresowana udziałem w tego typu zajęciach. Najczęściej byli to uczniowie liceów (59,1% grupy) oraz techników (69,1% grupy), podczas gdy uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych potwierdza jedynie 21,9% uczniów szkół zawodowych.

Rysunek 13. Uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych.

- W ramach zajęć pozalekcyjnych uczniowie w przyszłości najchętniej chcieliby uczestniczyć w zajęciach sportowych (48,5%), językowych (38,5%) oraz informatycznych (20,8%).

Tabela 42. Rodzaj zajęć pozalekcyjnych, z których uczniowie chcieliby skorzystać w przyszłości.

Zajęcia pozalekcyjne	Ogółem		Liceum ogólnokształcące			Szkoła zawodowa			Technikum		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Językowe	89	38,5%	43	14	32	51,2%	18,4%	45,1%			
Sportowe	112	48,5%	33	56	23	39,3%	73,7%	32,4%			
Przedmiotów ścisłych	26	11,3%	15	3	8	17,9%	3,9%	11,3%			
Informatyczne	48	20,8%	12	21	15	14,3%	27,6%	21,1%			
Artystyczno - teatralne	31	13,4%	12	8	11	14,3%	10,5%	15,5%			
Turystyczne	46	19,9%	13	15	18	15,5%	19,7%	25,4%			
Inne	11	4,8%	6	3	2	7,1%	3,9%	2,8%			

- Największy odsetek uczniów (43,7% ogółu) uczestniczył w zajęciach, na których podejmowano problem uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego. 22,3% nie potrafi jednoznacznie odpowiedzieć, czy w ich szkołach mają miejsce tego typu zajęcia.

- Ponad połowa uczniów (62,0% ogółu) uważa, że zajęcia dotyczące problemu uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego są potrzebne w szkołach. Nieco mniej (57,0% ogółu) jest zdania, że szkoła powinna jak najczęściej podejmować takie działania.
- Blisko trzy czwarte uczniów (70,3%) czuje się w swoich szkołach bezpiecznie. Najczęściej są to uczniowie liceów (70,6%) i techników (78,2%).
- Obecność programów promujących zdrowie w szkołach potwierdza 44,0% uczniów, 27,7% jest przeciwnego zdania, zaś 28,3% nie potrafi jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Tabela 43. Opinia uczniów w kwestii bezpieczeństwa, zajęć dotyczących problematyki uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego oraz programów promujących zdrowie.

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące Szkoła zawodowa Technikum			Liceum ogólnokształcące Szkoła zawodowa Technikum		
	N	%	N			%		
W szkole uczestniczę w zajęciach na których podejmowany jest problem uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego.								
Tak	102	34,0%	35	30	37	34,3%	34,1%	33,6%
Nie	131	43,7%	37	44	50	36,3%	50,0%	45,5%
Trudno powiedzieć	67	22,3%	30	14	23	29,4%	15,9%	20,9%
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%
Uważam, że zajęcia te są potrzebne								
Tak	186	62,0%	57	53	76	55,9%	60,2%	69,1%
Nie	63	21,0%	16	27	20	15,7%	30,7%	18,2%
Trudno powiedzieć	51	17,0%	29	8	14	28,4%	9,1%	12,7%
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%
Uważam, że szkoła powinna jak najczęściej podejmować takie działania								
Tak	171	57,0%	55	40	76	53,9%	45,5%	69,1%
Nie	63	21,0%	17	27	19	16,7%	30,7%	17,3%
Trudno powiedzieć	66	22,0%	30	21	15	29,4%	23,9%	13,6%
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%
W swojej szkole czuję się bezpiecznie								
Tak	211	70,3%	72	53	86	70,6%	60,2%	78,2%
Nie	39	13,0%	11	20	8	10,8%	22,7%	7,3%
Trudno powiedzieć	50	16,7%	19	15	16	18,6%	17,0%	14,5%
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%
Szkoła, której uczniem/uczennicą realizuje się programy promujące zdrowie								
Tak	132	44,0%	43	36	53	42,2%	40,9%	48,2%
Nie	83	27,7%	24	31	28	23,5%	35,2%	25,5%
Trudno powiedzieć	85	28,3%	35	21	29	34,3%	23,9%	26,4%
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%

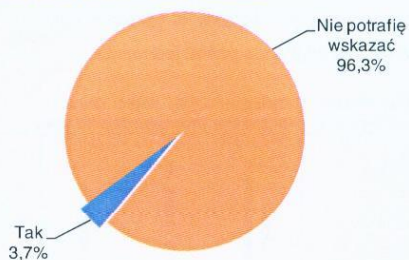

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

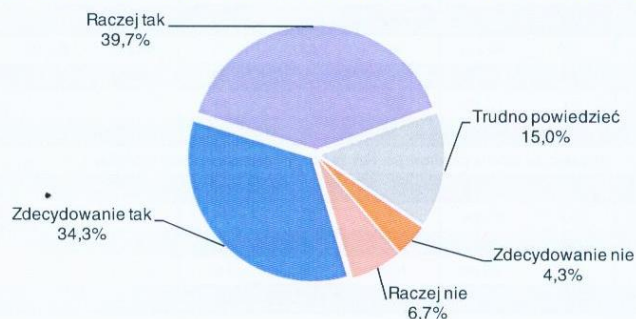
- Zdecydowana większość uczniów (96,3% uczniów) nie potrafi wskazać czynników/sytuacji, które mogą zagrażać ich bezpieczeństwu w szkole. Opinię tą jednakowo podzielają uczniowie wszystkich typów szkół objętych badaniem (ponad 90% wskazań grupy).

Rysunek 14. Czy potrafisz wskazać czynniki/ sytuacje, które zagrażają lub mogą zagrażać Twojemu bezpieczeństwu w szkole, do której obecnie uczęszczasz?

- Ponad połowa uczniów poleciłaby swoją obecną szkołę swoim krewnym i znajomym. Odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak” udzieliło odpowiednio 34,3% oraz 39,7% ogółu. Najczęściej taką opinię mają uczniowie szkół zawodowych (78,4% grupy).

Rysunek 15. Czy poleciał(a)byś swoim krewnym/znajomym szkołę, której jesteś uczniem?

- 65,0% uczniów chce kontynuować naukę po zakończeniu szkoły, przy czym ponad jedna trzecia (36,0% ogółu) planuje jednocześnie pracować. Kontynuację nauki najczęściej planują uczniowie liceów (łącznie 80,4% ogółu), spośród których 29,4% chce jednocześnie pracować.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Tabela 44. Plany uczniów po zakończeniu szkoły.

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące			Szkoła zawodowa			Technikum		
	N	%	Liceum ogólnokształcące		Szkoła zawodowa		Technikum				
			N	%	N	%	N	%			
Kontynuować naukę	87	29,0%	52	18	17	51,0%	20,5%	15,5%			
Kontynuować naukę i jednocześnie pracować	108	36,0%	30	28	50	29,4%	31,8%	45,5%			
Znaleźć zatrudnienie	33	11,0%	4	15	14	3,9%	17,0%	12,7%			
Założyć własną firmę	13	4,3%	5	4	4	4,9%	4,5%	3,5%			
Wyjechać za granicę	24	8,0%	3	13	8	2,9%	14,8%	7,3%			
Jeszcze nie wiem co będę robił/a po ukończeniu szkoły	35	11,7%	8	10	17	7,9%	11,4%	15,5%			
Suma końcowa	300	100,0%	102	88	110	100,0%	100,0%	100,0%			

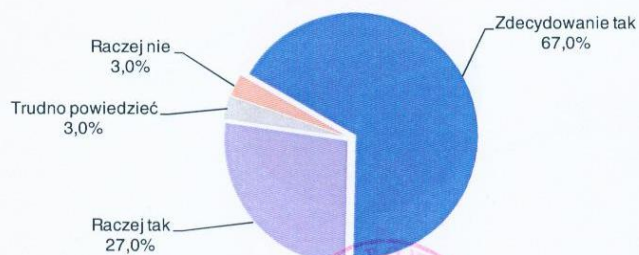
3.1.2 Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego z absolwentami szkół powiatu mogileńskiego

Badaniem objętych zostało 100 osób – absolwentów szkół: Zespół Szkół w Mogilnie, Zespół Szkół w Bielicach, Zespół Szkół Licealnych w Strzelnie, Zespół Szkół Zawodowych w Strzelnie.

Wśród badanych absolwentów nieznacznie przeważali mężczyźni (51,0% ogółu) oraz osoby między 20 a 25 rokiem życia (92,0% ogółu). Po 35% ogółu respondentów stanowią osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące oraz szkoły zawodowe. Absolwenci techników stanowili 30% ogółu ankietowanych.

- Wyniki badania ankietowego wskazują, że ponad połowa absolwentów szkół biorących udział w badaniu jest zdecydowanie zadowolonych z poziomu wiedzy zdobytej w szkole. Odpowiedzi „Raczej tak” udzieliło 27,0%. Przeciwnego zdania jest jedynie 3,0% (3 osoby).

Rysunek 16. Zadowolenie z poziomu wiedzy zdobytej w szkole.

- W opinii absolwentów szkół powiatu mogileńskiego, ich największą zaletą jest kadra pedagogiczna (56,0% ogółu). Najczęściej taką opinię wyrazili absolwenci techników (86,7% grupy), następnie liceów ogólnokształcących (48,6% grupy). Najrzadziej natomiast absolwenci szkół zawodowych (37,1% grupy). Najslabszą zaletą, zdaniem absolwentów, jest wyposażenie bibliotek – odsetek wskazań „Dobrze wyposażona biblioteka” wyniósł 7,0% ogółu.

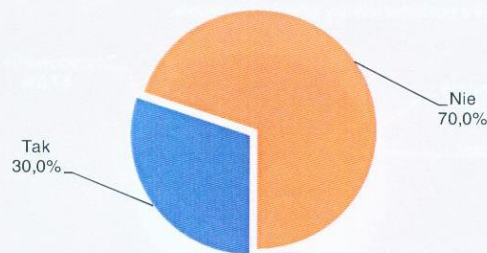
Tabela 45. Największe zalety ukończonej szkoły.

Wskazanie	Ogółem		Liceum ogólnokształcące			Szkoła zawodowa			Technikum		
	N	%	N	%	N	N	%	N	%	N	%
Kadra pedagogiczna	56	56,00%	17	13	26	48,60%	37,10%	86,70%			
Przygotowanie do podjęcia pracy	38	38,00%	2	22	14	5,70%	62,90%	46,70%			
Dobre przygotowanie do kontynuacji nauki	35	35,00%	25	4	6	71,40%	11,40%	20,00%			
Warsztaty praktycznej nauki zawodu*	24	24,00%	1	6	17	2,90%	17,10%	56,70%			
Zaplecze dydaktyczno-techniczne placówki	14	14,00%	12	2	0	34,30%	5,70%	0,00%			
Dobrze wyposażona sala informatyczna	13	13,00%	5	3	5	14,30%	8,60%	16,70%			
Oferta zajęć pozalekcyjnych	12	12,00%	7	3	2	20,00%	8,60%	6,70%			
Interesująca oferta kierunków/profilii nauczania	10	10,00%	7	3	0	20,00%	8,60%	0,00%			
Dobrze wyposażona biblioteka	7	7,00%	4	3	0	11,40%	8,60%	0,00%			
Inne	4	4,00%	1	3	0	2,90%	8,60%	0,00%			

Odpowiedzi udzieliły tylko osoby ze szkół, które takie warsztaty oferują

- 70,0% ankietowanych nie widzi elementów, które warto zmienić dla lepszego funkcjonowania szkoły. Potrzebę zmian wskazało 30,0% ankietowanych (30 osób), w tym najczęściej absolwenci techników i szkół zawodowych.

Rysunek 17. Obecność elementów, które warto zmienić by szkoła lepiej funkcjonowała.

- Osoby, które zgłosiły potrzeby zmian wskazywały najczęściej na lepsze wyposażenie sal (26, 7% grupy) oraz na większą liczbę zajęć pozalekcyjnych (20,0% grupy).

Rysunek 18. Wybrane elementy, które warto zmienić w szkole w ocenie absolwentów.

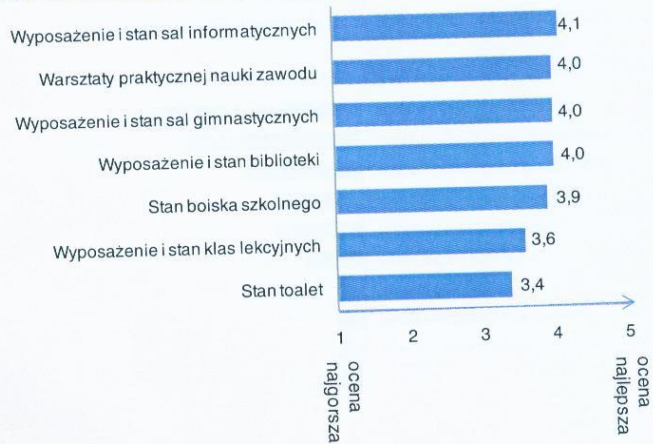

- Wyposażenie i stan klas - **średnia ocena 3,6**. Najczęściej ocen 2, 3 i 4 dokonywali absolwenci liceów oraz techników.
- Wyposażenie i stan sal informatycznych – oceny 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 49,0% oraz 32,0% respondentów. Najczęściej takie oceny stawiali absolwenci szkół zawodowych i techników. **Średnia ocena 4,1**.
- Wyposażenie i stan biblioteki – oceny 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 51,0% oraz 26,0% respondentów. Opinię tą najczęściej reprezentowali absolwenci szkół zawodowych. **Średnia ocena 4,0**.
- Wyposażenie i stan sal gimnastycznych – oceny 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 34,0% oraz 36,0% respondentów. Zadowolone ze stanu sal gimnastycznych wyrażali absolwenci liceów i szkół zawodowych. **Średnia ocena 4,0**.
- Stan boiska szkolnego – oceny 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 32,0% oraz 37,0% respondentów. **Średnia ocena 3,9**.
- Stan toalet – oceny 3, 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 19,0%, 35,0% oraz 19,0% respondentów. Wymienione oceny najczęściej stawiali absolwenci techników i szkół zawodowych. **Średnia ocena 3,4**.
- Warsztaty praktycznej nauki zawodu (dotyczy tylko szkół, które takie warsztaty oferują) – oceny 4 i 5, gdzie 5 – najlepsza ocena udzieliło odpowiednio 41,7% oraz 37,5% absolwentów szkół, które oferowały warsztaty. **Średnia ocena 4,0**.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Rysunek 19. Ocena szkoły pod kątem wybranych elementów – ocena absolwentów.

- 72,0% ankietowanych absolwentów, gdyby miało wybierać ponownie szkołę wybrałoby tę samą szkołę, ale o innym profilu. Takiej odpowiedzi najczęściej udzielali uczniowie techników, a następnie szkół zawodowych.

Tabela 46. Gdyby miał/a Pan/i ponownie dokonać wyboru szkoły to...? Proszę wybrać jedną z poniższych odpowiedzi.

Wskazanie	Ogółem		Liceum ogólnokształcące		Szkoła zawodowa		Technikum	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Wybrał(a)bym tę samą szkołę.	15	15,0%	6	8	1	17,1%	22,9%	3,3%
Wybrał(a)bym inną szkołę? [np. zamiast technikum wybrał(a)bym liceum]	3	3,0%	1	0	2	2,0%	0,0%	6,7%
Wybrał(a)bym tę samą szkołę, ale inny kierunek/profil?	72	72,0%	23	25	24	65,7%	71,4%	80,0%
Wybrał(a)bym inną szkołę i inny kierunek/profil?	10	10,0%	5	2	3	14,3%	5,7%	10,0%
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%

- Ponad połowa absolwentów szkół ponadgimnazjalnych uważa, że oferta szkół odpowiada na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy – 58,0% ogółu. Najczęściej taką opinię wyrażali absolwenci szkół zawodowych (77,1% grupy).

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

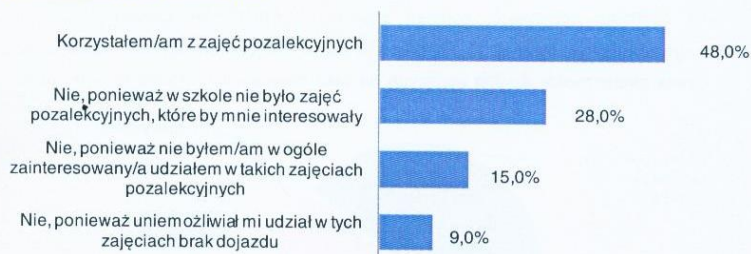
Jan Bartecki

Tabela 47. Opinia absolwentów na temat dopasowania oferowanych kierunków kształcenia/profilu kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum	Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum
	N	%	N	%	N	%	N	%
Uważam, że oferta szkół odpowiada na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy	58	58,0%	18	27	13	51,4%	77,1%	43,3%
Zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy zmienia się tak szybko, że szkołom może być trudno nadać za jego potrzebami	28	28,0%	15	4	9	42,9%	11,4%	30,0%
Uważam, że oferta szkół nie jest dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy	8	8,0%	0	2	6	0,0%	5,7%	20,0%
Nie wiem, nie potrafię wskazać	6	6,0%	2	2	2	5,7%	5,8%	6,7%
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%

- 48,0% absolwentów korzystało z zajęć pozalekcyjnych. Najczęściej z tego typu zajęć korzystali absolwenci liceów i techników. 43,0% nie korzystało z tego typu zajęć, przy czym 28,0% nie korzystało ponieważ nie było zajęć pozalekcyjnych, które by je interesowały. Z zajęć pozalekcyjnych najczęściej nie korzystali absolwenci szkół zawodowych.

Rysunek 20. Zajęcia pozalekcyjne.

- 44,0% absolwentów twierdzi, że w ich szkołach miały miejsce konsultacje ze specjalistami na przykład z doradcami zawodowymi, pracownikami Urzędu Pracy. Najczęściej tą formę działań wskazywali absolwenci liceów i szkół zawodowych.
- Organizowanie praktyk w przedsiębiorstwach potwierdza 34,0% absolwentów – najczęściej absolwenci techników.
- Ponad jedna piąta (22,0% ogółu) wskazała, że miały miejsce spotkania z przedsiębiorcami – najczęściej ten rodzaj działań wskazywali absolwenci liceów ogólnokształcących.

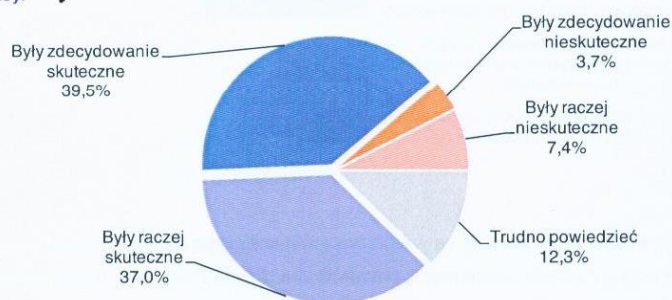
- 28,0% absolwentów jest zdania, że nie miała miejsca żadna ze wskazanych form działań mających na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Tabela 48. Działania mające na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szkołach do których uczęszczali absolwenci.

Ocena	Ogółem		Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum	Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum
	N	%						
Spotkania z przedsiębiorcami	22	22,0%	13	5	4	37,1%	14,3%	13,3%
Wizyty w przedsiębiorstwach	8	8,0%	2	4	2	5,7%	11,4%	6,7%
Organizowanie praktyk w przedsiębiorstwach	34	34,0%	1	11	22	2,9%	31,4%	73,3%
Konsultacje ze specjalistami, na przykład z doradcą zawodowym, pracownikiem Urzędu Pracy	44	44,0%	22	14	8	62,9%	40,0%	26,7%
Nowe przedmioty w planie zajęć	8	8,0%	1	2	5	2,9%	5,7%	16,7%
Inne	0	0,0%	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Żadna z powyższych form	28	28,0%	12	14	2	34,3%	40,0%	6,7%

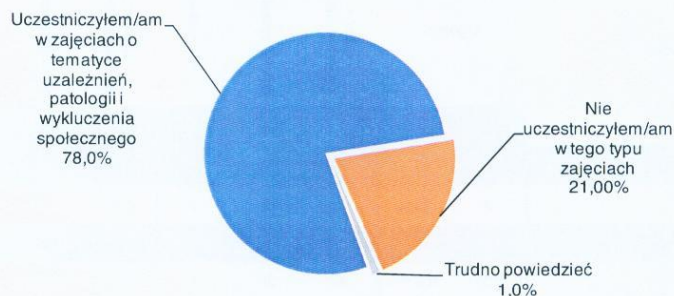
- Wśród absolwentów którzy potwierdzili obecność w szkołach działań mających na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, 39,5% grupy uważa że były one zdecydowanie skuteczne, a 37,0% wskazało odpowiedź „Raczej skuteczne”. Najczęściej omawiane działania pozytywnie oceniali absolwenci szkół zawodowych (100% grupy) Przeciwnego zdania było łącznie 11,1% grupy (9 osób) – najczęściej absolwenci techników.

Rysunek 21. Ocena skuteczności działań mających na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

- Zdecydowana większość absolwentów (78,0%) przyznaje, że uczestniczyła w zajęciach o tematyce bezpieczeństwa, uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego. Najczęściej byli to absolwenci liceów ogólnokształcących i techników (po 80,0% grupy).

Rysunek 22. Opinia absolwentów w kwestii bezpieczeństwa, zajęć dotyczących problematyki uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego oraz programów promujących zdrowie.

- Zdecydowana większość respondentów potwierdza potrzebę przeprowadzania zajęć o tematyce uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego – 86,0% ogółu.
- Również 86,0% jest zdania, że powinno się podejmować takie działania w szkołach.
- 96,0% respondentów czuło się bezpiecznie w szkole, której są absolwentami.
- 69,0% ankietowanych potwierdza, że w szkole której są absolwentami realizowano programy promujące zdrowie.

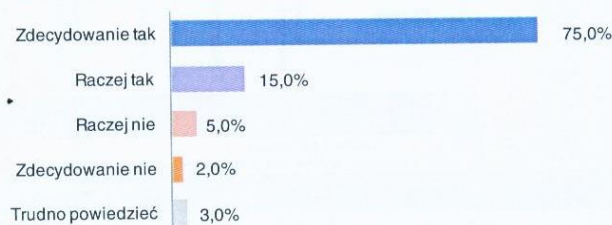
Tabela 49. Opinia absolwentów o potrzebie przeprowadzania zajęć o tematyce uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego.

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące			Szkola zawodowa			Technikum		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Uważam, że zajęcia o tematyce uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego były potrzebne											
Tak	86	86,0%	30	29	27	85,7%	82,9%	90,0%			
Nie	8	8,0%	2	4	2	5,7%	11,4%	6,7%			
Trudno powiedzieć	6	6,0%	3	2	1	8,6%	5,7%	3,3%			
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%			
Uważam, że szkoła powinna jak najczęściej podejmować takie działania											
Tak	86	86,0%	32	27	27	91,4%	77,1%	90,0%			
Nie	9	9,0%	3	5	1	8,6%	14,3%	3,3%			
Trudno powiedzieć	5	5,0%	0	3	2	0,0%	8,6%	6,7%			
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%			
W szkole, której jestem absolwentem/absolwentką czułem/am się bezpiecznie											

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące		Szkoła zawodowa	Technikum	Liceum ogólnokształcące		Szkoła zawodowa	Technikum
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Tak	96	96,0%	33	33	30	94,3%	94,3%	100,0%		
Nie	3	3,0%	1	2	0	2,9%	5,7%	0,0%		
Trudno powiedzieć	1	1,0%	1	0	0	2,8%	0,0%	0,0%		
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%		
Szkoła, której jestem absolwentem/absolwentką realizowała programy promujące zdrowie.										
Tak	69	69,0%	21	26	22	60,0%	74,3%	73,3%		
Nie	20	20,0%	9	5	6	25,7%	14,3%	20,0%		
Trudno powiedzieć	11	11,0%	5	4	2	14,3%	11,4%	6,7%		
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%		

- Trzy czwarte absolwentów zdecydowanie poleciłoby krewnym/znajomym szkołę do której uczęszczali, odpowiedzi „Raczej tak” odpowiedziało 15,0%. Przeciwnego zdania jest 7,0% ogółu (7 osób).

Rysunek 23. Czy polecił(a)by Pan/i swoim krewnym i znajomym szkołę, której jest Pan/i absolwentem/absolwentką?

- W opinii większości respondentów ukończenie nauki w szkole, której są absolwentami umożliwiło realizację dalszych planów zawodowych lub edukacyjnych. Odpowiedzi „Zdecydowanie tak” oraz „Raczej tak” łącznie udzieliło 76,0%. Najczęściej odpowiedzi „Zdecydowanie tak” udzielali absolwenci liceów ogólnokształcących oraz co drugi absolwent techników.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Tabela 50. Czy ukończenie nauki w szkole, której jest Pan/i absolwentem/absolwentką umożliwiło Panu/i realizację dalszych planów zawodowych bądź edukacyjnych?

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum	Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum
	N	%	N			%		
Zdecydowanie tak	57	57,0%	26	16	15	74,3%	45,7%	50,0%
Raczej tak	19	19,0%	4	12	3	11,4%	34,3%	10,0%
Trudno powiedzieć	5	5,0%	2	0	3	5,7%	0,0%	10,0%
Raczej nie	13	13,0%	2	6	5	5,7%	17,1%	16,7%
Zdecydowanie nie	6	6,0%	1	1	4	2,9%	2,9%	13,3%
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%

- Ponad połowa absolwentów szkół powiatu mogileńskiego kontynuuje naukę. Najczęściej są to absolwenci liceów ogólnokształcących (82,9% grupy) a następnie techników (66,7% grupy).

Tabela 51. Obecne losy absolwentów szkół.

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum	Liceum ogólnokształcące	Szkoła zawodowa	Technikum
	N	%	N			%		
Kontynuuję naukę	60	60,0%	29	11	20	82,9%	31,4%	66,7%
Jestem osobą pracującą	23	23,0%	2	15	6	5,7%	42,9%	20,0%
Jestem osobą bezrobotną zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy	11	11,0%	2	7	2	5,7%	20,0%	6,6%
Jestem osobą bezrobotną niezarejestrowaną w Urzędzie Pracy	6	6,0%	2	2	2	5,7%	5,7%	6,7%
Suma końcowa	100	100,0%	35	35	30	100,0%	100,0%	100,0%

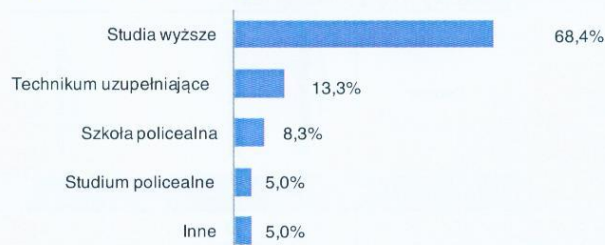
- Spośród absolwentów kontynuujących naukę ponad połowa (68,4% ogółu) podjęła naukę na uczelniach wyższych. Trzy osoby, które udzieliły innej odpowiedzi wybrały: liceum uzupełniające oraz liceum dla dorosłych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Rysunek 24. Kontynuacja nauki przez obecnych absolwentów.

- Co trzeci absolwent szkoły ponadgimnazjalnej, który podjął pracę po ukończeniu szkoły potwierdza zgodność podjętej pracy z wykształceniem – odpowiedzi „Zdecydowanie tak” udzieliło 33,7% grupy. Co dziesiąta osoba udzieliła odpowiedzi „Raczej tak”. Przeciwnego zdania jest łącznie 43,4%, w tym 34,9% grupy wskazała odpowiedź „Zdecydowanie nie”.

Tabela 52. Zgodność podjętej pracy z kierunkiem kształcenia.

Odpowiedź	Ogółem		Liceum ogólnokształcące			Szkoła zawodowa			Technikum		
	N	%	N	%	N	N	%	N	%	N	%
Zdecydowanie tak	28	33,7%	8	25,8%	12	46,2%	8	30,8%			
Raczej tak	9	10,8%	5	16,1%	2	7,7%	2	7,7%			
Trudno powiedzieć	10	12,1%	3	9,7%	7	26,9%	0	0,0%			
Raczej nie	7	8,5%	5	16,1%	1	3,8%	1	3,8%			
Zdecydowanie nie	29	34,9%	10	32,3%	4	15,4%	15	57,7%			
Suma końcowa	83	100,0%	31	100,0%	26	100,0%	26	100,0%			

- Najczęstszą przyczyną nieposiadania pracy wśród bezrobotnych absolwentów jest brak ofert pracy, następnie brak doświadczenia oraz brak pracy zgodnej z wykształceniem.

Tabela 53. Przyczyny nieposiadania pracy.

Odpowiedź	Liczba wskazań N
Brak ofert pracy	5
Brak doświadczenia	4
Brak pracy zgodnej z wykształceniem	4
Mały rynek pracy	3
Opieka nad dzieckiem	2
Opieka nad niepełnosprawnym dzieckiem	1
Zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem praktykantów/stażystów a nie stałych pracowników	1
Zły dobór szkoły do wymogów rynku pracy	1

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

3.2 Wyniki badania IDI – wywiadu pogłębionego przeprowadzonego z przedstawicielami szkół powiatu mogileńskiego

W celu zebrania dodatkowych informacji dotyczących edukacji w powiecie mogileńskim, przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione z dyrekcją szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek szkolno – wychowawczych znajdujących się powiecie. Wywiady zostały przeprowadzone z 10 osobami, które wskazał Zamawiający. W grupie tych osób znaleźli się przedstawiciele następujących placówek:

- Zespół Szkół w Bielicach – 2 respondentów,
- Zespół Szkół w Mogilnie – 2 respondentów,
- Zespół Szkół Zawodowych Strzelno – 1 respondent,
- Zespół Szkół Licealnych Strzelno – 1 respondent,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Strzelnie - 1 respondent,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Szerzawach - 1 respondent,
- Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach - 1 respondent,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Mogilnie - 1 respondent.

Scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego został podzielony na pięć bloków tematycznych, a uzyskane informacje zostaną przedstawione poniżej.

3.2.1 I priorytet (poprawa jakości nauczania)

Pierwszy blok pytań zawarty w scenariuszu indywidualnego wywiadu pogłębionego dotyczył poprawy jakości nauczania. Kwestie, które zostały w nim poruszone i które zostaną poniżej omówione dotyczyły między innymi: oferty edukacyjnej szkół z terenu powiatu mogileńskiego i ich dostosowania do rynku pracy oraz działań, które należałoby podjąć w celu dostosowania oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynku pracy. W trakcie wywiadu podjęte zostały także kwestie dotyczące kadry pedagogicznej danej placówki – ich wystarczającej ilości do pełnej realizacji programu nauczania/przygotowania zawodowo-technicznego uczniów, a także ewentualnej potrzeby doskonalenia kadry. Respondentów zapytano także o promocję sukcesów uczniów oraz nauczycieli. Dodatkowo, w rozmowie z dyrektorami szkół zawodowych poruszono kwestię kształcenia uczniów z wykorzystaniem Modułów Umiejętności Zawodowych (MES).

Podjęcie nauki w szkole ponadgimnazjalnej dla części młodych uczniów jest często okresem, w trakcie którego nabywają wiedzę oraz umiejętności niezbędne w ich przyszłym życiu zawodowym. Często podjęcie nauki w szkole ponadgimnazjalnej determinuje dalsze losy absolwentów, dlatego tak istotne jest dostosowanie ofert kształcenia do wymagań rynku pracy. Dlatego też przedstawiciele szkół

z terenu powiatu mogileńskiego zapytano, czy w ich opinii oferta edukacyjna szkół z powiatu odpowiada wymaganiom rynku pracy (zarówno w skali powiatu, jak i województwa).

W grupie respondentów znalazło się dwóch przedstawicieli placówek o charakterze ośrodków wychowawczych dla młodzieży upośledzonej w stopniu różnym bądź też niedostosowanej społecznie. Warto zaznaczyć, co podkreślali sami badani, że w obu placówkach przebywają uczniowie z całej Polski, nie tylko z terenu powiatu mogileńskiego. Również w przypadku obu placówek kształcenie odbywa się na poziomie niższym niż ponadgimnazjalnym. Z tego też powodu, badani nie ocenili swoich placówek pod kątem dostosowania oferty edukacyjnej do wymagań rynku pracy. Natomiast ich ogólna ocena zostanie przedstawiona poniżej.

Tylko jeden z dziesięciu respondentów negatywnie ocenia ofertę szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu mogileńskiego. W opinii badanego, proponowane młodym osobom kierunki kształcenia nie są dostosowane do wymagań rynku pracy, w wyniku czego wielu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych nie znajduje zatrudnienia:

Nie do końca oferta edukacyjna szkoły odpowiada wymaganiom rynku pracy. Szkoły mogileńskie uczą w takich zawodach, których jest nadmiar. Uczniowie kończąc edukację pozostają bez pracy.

Pozostali respondenci w stopniu większym bądź mniejszym podzielają zdanie, iż oferta szkół z powiatu mogileńskiego odpowiada wymaganiom rynku pracy:

Oferta edukacyjna szkół z powiatu odpowiada wymaganiom rynku pracy, szkoła dostosowuje swoje kierunki kształcenia do trendów panujących na lokalnym rynku pracy właściwie w każdym roku szkolnym.

W opinii badanych, działania mające na celu podążanie za aktualnymi trendami na rynku pracy podejmują zarówno szkoły zawodowe i technika, jak również licea ogólnokształcące. Celem nadrzędnych szkół jest stworzenie takiej oferty kształcenia, która będzie zgodna z jednej strony z zainteresowaniami i oczekiwaniami uczniów, z drugiej natomiast zapewni im możliwość podjęcia pracy po ukończeniu nauki:

Baza którą posiadamy jest bazą dobrą, idziemy cały czas z postępem, jeśli widzimy zapotrzebowanie na jakiś trend panujący na rynku staramy się temu dorównać. Chcemy kształcić osoby z tych kierunków.

Nasza szkoła odznacza się tym, że proponuje ciągle nowe kierunki kształcenia, tak aby zminimalizować bezrobocie. Ale wiadomo jaka jest obecna sytuacja w kraju i tak na dobrą sprawę nie ma żadnej pewności, że absolwent, który ukończy ten typ szkoły na pewno znajdzie pracę.

My jesteśmy liceum ogólnokształcącym, więc trudno jest mówić, że w sposób bezpośredni dostosowujemy się do wymogów rynku pracy, bo nie wypuszczamy ludzi z konkretnymi

zawodami. Staramy się w jakiś sposób na to wpływać np. kładziemy nacisk na rozwój klas, czy powstawanie klas o profilach ścisłych: matematycznym, fizycznym, informatycznym, dlatego, że rynek pracy jest taki, że wyraźnie preferuje absolwentów wyższych uczelni technicznych, inżynierów.

Badani wielokrotnie w swoich wypowiedziach podkreślali, że sprostanie wymaganiom rynku pracy jest zadaniem trudnym, ponieważ rynek pracy jest bardzo zmienny i dynamiczny, zatem trudno jednoznacznie przewidzieć, czy zawód będący w danej chwili deficytowy, nadal będzie takim zawodem po trzech bądź czterech latach. Z pewnością pewnego rodzaju ograniczeniem szkół jest brak możliwości utworzenia tylu kierunków kształcenia by zminimalizować bezrobocie wśród swoich absolwentów. Czynnikiem utrudniającym te działania, może być także niż demograficzny, na co zwrócił uwagę jeden z respondentów. To co natomiast mogą zrobić szkoły by w jak największym stopniu dostosować oferty kształcenia do oczekiwań rynku pracy jest swego rodzaju elastyczność, bardzo wnikliwe obserwowanie sytuacji na rynku pracy, czy też podejmowanie współpracy z Publicznymi Służbami Zatrudnienia oraz pracodawcami, w celu wypracowania wspólnego, optymalnego rozwiązania w tej kwestii:

Na pewno przy kształtowaniu bazy szkół bezwzględnie trzeba zwracać uwagę na to, jakie są wymagania, jakie są szczególne opisy stawiane przez WUP. Dzięki temu staramy się dostosować nasz rynek edukacyjny do tego panującego na rynku pracy.

Uważam póki co, że szkoły powiatowe w Mogilnie, podległe pod Starostwo Powiatowe w Mogilnie spełniają oczekiwania i to jest najważniejsze, jest taka pewna elastyczność, są klasy wielozawodowe, które pozwalają na teoretyczne pobieranie nauki przez ucznia, a praktycznie może sobie wybrać każdy zawód jaki wymarzy i jeżeli tylko jest na naszym terenie zakład czy producent, który będzie chciał kształcić, czy to będzie mechanik samochodowy, murarz, blacharz, tynkarz, cukiernik nie ma znaczenia. Więc te zawody, ten pomysł i to co się dzieje w szkołach zawodowych wydaje się być wystarczające.

Podsumowując powyższe wypowiedzi respondentów, można zauważyć, że większa część pozytywnie oceniła dostosowanie ofert kształcenia szkół z powiatu mogileńskiego do wymagań rynku pracy. Natomiast kwestia dotycząca tego, kto i jakie działania powinien podejmować w tym zakresie zostanie szerzej omówiona poniżej.

Kolejny raz pojawiła się pewna zgodność w wypowiedziach respondentów. Ośmiu z dziesięciu badanych uznało, że szansą na skuteczne działania mające na celu dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynku pracy jest **współdziałanie szkół z urzędami pracy, lokalnymi przedsiębiorcami, bądź innymi instytucjami zraszającymi pracodawców:**

Tutaj powinna być współpraca między tymi wszystkimi instytucjami. Pracodawcy prywatni, urzędy pracy, szkoły, organ prowadzący czyli Starostwo Powiatowe. Zresztą cały czas to robimy, współpracujemy, szukamy nowych rozwiązań. Natomiast musimy cały czas rozwijać bazę dydaktyczną szkół po to, aby być całkowicie w XXI wieku.

Z pewnością znaczną rolę w tych działaniach odgrywa już Urząd Pracy, który posiada zdecydowanie lepsze rozeznanie co do panującej sytuacji na rynku pracy niż pracownicy szkoły. Respondenci w swoich wypowiedziach podawali przykład podejmowanych przez tą instytucję działań, które powinny być także kontynuowane w przyszłości:

Tutaj wielką rolę odgrywał Urząd Pracy, który ma rozeznanie bo wie jakie jest zapotrzebowanie, w jakich zawodach występuje duże bezrobocie. I to jest robione, bo także u nas mamy często przedstawicieli Urzędu Pracy, z doradztwa zawodowego którzy przyjeżdżają, spotykają się z młodzieżą, starają się przedstawić realia rynku pracy.

Rola urzędów pracy, to także sporządzanie statystyk bądź prognoz dotyczących kształtowania się popytu na zawody na lokalnym rynku pracy. Natomiast z drugiej strony istotne jest podejmowanie przez szkoły współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami. Również ich przewidywania co do własnego rozwoju mogą przyczynić się do powstania oferty edukacyjnej dostosowanej do wymagań rynku pracy:

Szkolnictwo powinno słuchać prywatnych przedsiębiorców, w ogóle przedsiębiorców, nie koniecznie prywatnych ale i państwowych. Oni powinni przewidywać w jakim kierunku będą się rozwijali. I rozmowa między pracodawcą a szkołą, która ma przygotować zdolnego, czy nie zdolnego ale pracowitego, czy przygotowanego do wykonywania zawodu ucznia. To jest podstawa i tutaj widzę jakąś współpracę.

Niezależnie z kim szkoły podejmą współpracę w omawianym zakresie, istotne jest aby współpraca ta nie była chaotyczna, ale **systematyczna i skoordynowana**. Jedynie wtedy istnieje szansa, że będą widoczne jej pozytywne rezultaty. Wśród innych pomysłów na jakie wskazali respondenci, podjęto kwestię tworzenia szkół wielozawodowych, które pozwalają uczniom odbywać praktyki w przedsiębiorstwach, które mogą być ich potencjalnymi pracodawcami. Jeden z respondentów wskazał także na potrzebę większej mobilności bądź też elastyczności organów, które są odpowiedzialne za opracowanie programów nauczania.

Pozostałych dwóch respondentów przyznało, że o ofercie edukacyjnej powinny decydować samodzielnie szkoły. Niezbędne jest do tego obserwowanie rynku pracy i zachodzących w nim zmian. Jednakże dyrekcja i kadra pedagogiczna bądź też administracyjna najlepiej zna zaplecze oraz możliwości szkoły. Bez ich znajomości, narzucane z góry pomysły mogą nie mieć racji bytu, czy też szans na ich realizację, dlatego też ostateczne decyzje powinny podejmować same szkoły:

Szkoły powinny przede wszystkim podejmować działania mające na celu dostosowywanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wydaje mi się, że te działania powinny podejmować szkoły, a nie urzędy, które nie zawsze znają bazę szkoły i narzucanie z góry konkretnych profili do niczego dobrego nie będzie prowadziło.

Wieloinstytucjonalna współpraca, będąca współpracą systematyczną i skoordynowaną, zdaniem większości respondentów jest szansą na tworzenie takich kierunków kształcenia, które będą

odpowiadać wymogom rynku pracy. Z jednej strony zapewnią pracę absolwentom, z drugiej natomiast dostarczą pracodawcom odpowiednio wykwalifikowanych pracowników.

Na pytanie dotyczące kadry pedagogicznej niezbędnej do pełnej realizacji programu nauczania/przygotowania zawodowo-technicznego uczniów z racji specyfiki szkoły odpowiedzi udzieliło siedmiu respondentów. Pięciu spośród tych respondentów przyznało, że w jego szkole pracuje dysponuje odpowiednią kadrą pedagogiczną do nauczania przedmiotów zawodowo – technicznych:

Tak. Szkoła dysponuje wystarczającą kadrą pedagogiczną niezbędną do pełnej realizacji programu nauczania.

Pozostali respondenci przyznali, że problemy jakie mają miejsce w ich szkołach w tym zakresie dotyczą:

- Braku nauczycieli zawodu, którzy posiadają nie tylko wiedzę i uprawnienia niezbędne do nauki zawodu, ale jednocześnie mają dodatkowe kwalifikacje, na przykład z zakresu oligofrenopedagogiki, resocjalizacji czy też socjoterapii. Respondent zwrócił uwagę właśnie na te kwalifikacje z racji specyfiki szkoły, której jest dyrektorem;
- Niewystarczająca liczba nauczycieli zawodu, ponieważ formalnie obecnie zatrudniona kadra spełnia wymogi formalne do bycia nauczycielem emerytowanym. W niedługiej perspektywie może więc zaistnieć problem braków w tym zakresie.

Kolejne pytanie indywidualnego wywiadu pogłębionego dotyczyło ewentualnej potrzeby doksztalcania kadry pedagogicznej szkoły, którą reprezentowali badani. Warto zaznaczyć, iż w opinii respondentów zawód nauczyciela wymaga ciągłego kształcenia:

Zawód nauczyciela podobnie jak zawód lekarza, inżyniera praktycznie jak większość zawodów wymaga ustawicznego podnoszenia kwalifikacji i to nasi nauczyciele robią.

Z powyższym sposobem postrzegania zawodu nauczyciela wiąże się fakt, że w każdej z placówek pedagogicy podnoszą swoje kwalifikacje poprzez kursy, szkolenia bądź podjęcie nauki na drugim kierunku studiów czy poprzez studia podyplomowe. Również te formy zostały przez respondentów uznane jako te, z których najczęściej korzysta kadra pedagogiczna.

Respondenci przyznali także, że dla nich jako osób zarządzających placówkami istotne jest, by ich kadra podejmowała wszelkie działania mające na celu podnoszenie własnych kompetencji, co tym samym ma wpływ na jakość procesu kształcenia. Nauczyciele z jednej strony podejmują się doksztalcania często z własnej inicjatywy, natomiast z drugiej strony, konieczność taką wymusza niejako sytuacja w placówce:

Działania jeżeli chodzi o doksztalcanie realizujemy na bieżąco w zależności od potrzeb. Nauczyciele i wychowawcy kończą studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne, inne kursy, które w danym czasie są nam potrzebne do funkcjonowania placówki.

Czynnikiem sprzyjającym podnoszenie kwalifikacji przez kadre pedagogiczną jest dość duża łatwość w korzystaniu z różnych form kształcenia, które często się finansowane ze środków Unii Europejskiej:

Ale także wielu nauczycieli z własnej inicjatywy podejmuje różne formy kształcenia, zwłaszcza, że teraz jest wiele możliwości w związku z finansowaniem ze środków unijnych. Także odpada tutaj ten aspekt finansowy i kilkoro nauczycieli z własnej inicjatywy, zupełnie nie zmuszani do tego, ani nie inspirowani uczestniczą w takich formach.

Kolejny raz w zależności od specyfiki placówki, respondenci wskazywali konkretnie na kwalifikacje bądź umiejętności, które w ich opinii powinna nabyć kadra pedagogiczna ich szkoły. Wśród odpowiedzi wskazywano między innymi na:

- Kształcenie w zakresie resocjalizacji, oligofrenopedagogiki, socjoterapii, pedagogiki, kształcenia ustawicznego oraz szeroko rozumianego wsparcia udzielanego uczniom
- Kształcenie w zakresie nauczania języka obcego
- Kształcenie w zakresie prawa oświatowego
- Kształcenie nauczycieli zawodu, by mogli uczyć więcej niż jednego zawodu

Fakt, iż kadra pedagogiczna podnosi swoje kwalifikacje i zdobywa nową wiedzę może pozytywnie świadczyć o jakości procesu nauczania. Mimo to, respondenci wskazali dość rozpięty zakres umiejętności, w kierunku których ich zdaniem powinna rozwijać się kadra pedagogiczna.

Głównym celem szkolenia zawodowego z wykorzystaniem Modułów Umiejętności Zawodowych (MES) jest wyposażenie uczestników szkolenia w umiejętności konieczne do wykonywania wszystkich zadań związanych z daną pracą, zawodem lub w sytuacji samozatrudnienia, zgodnie z ustanowionymi standardami w panujących warunkach¹². Na pytanie dotyczące wykorzystania tego narzędzia w ramach kształcenia zawodowego odpowiedziała połowa respondentów, ale dwóch z nich reprezentowało tą samą placówkę. W szkole reprezentowanej przez każdego z badanych w chwili przeprowadzanych badań nie kształcą uczniów z wykorzystaniem Modułów Umiejętności Zawodowych:

W obecnej chwili kształcimy młodocianych pracowników. Na razie nie wykorzystujemy Modułów Umiejętności Zawodowych.

Wiem, że jest właśnie teraz trend w nauczaniu z wykorzystaniem Modułów Umiejętności Zawodowych. W naszej szkole nie stosujemy jeszcze takiego nauczania.

Natomiast jeden z respondentów przyznał, że w przeszłości w reprezentowanej przez niego placówce ze względów organizacyjnych odrzucono pomysł tej formy kształcenia. Warto jednak podkreślić, iż w reprezentowanych przez badanych placówkach rozważa się wprowadzenie w najbliższym czasie (nawet w perspektywie dwóch – trzech lat) w szkołach zawodowych Modułów Umiejętności

¹² Eckhart Chrosciel i William Plumbridge: *podręcznik modułowych szkoleń umiejętności zawodowych*; MPiPS - Warszawa. MOP - Genewa.s.9

Zawodowych. Zdaniem respondentów, taka forma kształcenia może wpłynąć na odpowiednie zdobywanie oraz kształtowanie umiejętności zawodowych i właściwe przygotowanie uczniów do późniejszego podjęcia pracy zawodowej:

Myślę, że w najbliższym czasie będzie taka konieczność aby uczniowie byli kształceni poprzez Moduły właśnie.

Rozważamy taką możliwość i prawdopodobnie w najbliższej przyszłości, w ciągu roku czy dwóch lat będziemy taką metodę stosować.

Badani rozważając wprowadzenie takiej formy kształcenia jednocześnie myślą o odpowiednim szkoleniu dla nauczycieli, którzy w swojej pracy mieliby wykorzystywać Moduły Umiejętności Zawodowych.

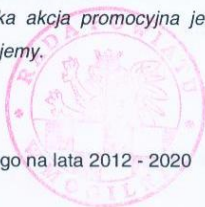
Ostatnie pytanie, które zostanie omówione w tym zakresie dotyczy kwestii promowania sukcesów osiągniętych przez uczniów i nauczycieli oraz pomysłów respondentów na działania mające na celu zwiększenie skuteczności promocji tych sukcesów. Analizując odpowiedzi respondentów na to pytanie, można zauważyć, że najczęściej wykorzystywanymi działaniami mającymi na celu promowanie sukcesów nauczycieli i uczniów jest zamieszczanie odpowiednich informacji w lokalnej prasie, Internecie bądź innych lokalnych mediach. Nauczyciele osiągający szczególne osiągnięcia otrzymują odpowiednie odznaczenia resortowe i państwowe nagrody kuratora, dyrektora szkoły czy też te przyznawane przez Marszałka Województwa. Natomiast uczniowie, którzy uzyskują najwyższe wyniki w nauce, są zgłaszani do uzyskania stypendiów w powiecie mogileńskim, czy też do stypendia Rady Ministrów.

W różnym stopniu badani oceniają skuteczność podejmowanych działań na celu promowanie sukcesów nauczycieli i uczniów. Dla części (sześciu z dziesięciu badanych), podejmowane do tej pory działania są wystarczające oraz zadowalające:

Tak. Uważam, że działania promowania sukcesów osiągniętych przez nauczycieli/uczniów wypełniane są w sposób wystarczający. Wszystkie osiągnięcia, które nasi uczniowie zdobywają, nawet te minimalne są dla nas wielkim sukcesem. Staramy się te sukcesy przedstawiać na stronie internetowej, w gazetach lokalnych, czy też w powiecie województwa. Innymi słowy, chwalimy się osiągnięciami naszych uczniów oraz nauczycieli, którzy nie ukrywając, mają na to duży wpływ, w postaci przygotowywania uczniów.

Natomiast pozostali respondenci przyznawali, że w ich opinii działania te są niewystarczające i należy popracować nad znalezieniem skuteczniejszego sposobu rozpowszechniania informacji dotyczących sukcesów nauczycieli i uczniów. Mimo tej świadomości, badani ci nie potrafili przedstawić w chwili przeprowadzanego wywiadu, swojego pomysłu na te działania:

Ale cały czas wydają się, że taka akcja promocyjna jest niewystarczająca, budzi pewien niedosyt. Cały czas nad tym pracujemy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Warto natomiast przedstawić pomysł jednego z respondentów, który w celu zwiększenia sukcesów nauczycieli planuje poprzez warsztaty nauczyć oraz motywować ich do rozpowszechniania opracowanych przez nich programów autorskich:

[...] tak myślałam, żeby może w sposób warsztatowy wykształcić swoich nauczycieli w kwestii pisania programów autorskich. Myślę, że realizują wiele ciekawych programów, tylko nie są one publikowane i nie są wdrażane jako programy autorskie. I myślę, że od przyszłego roku położymy trochę nacisku żeby się wypromować w ten sposób.

Reasumując pierwszy z bloków pytań warto zwrócić uwagę na potrzebę stworzenia wsparcia szkołom zawodowym, których przedstawiciele zadeklarowali, że w najbliższym czasie planują w swojej szkole rozpocząć kształcenie z wykorzystaniem Modułów Umiejętności Zawodowych (MES). Cenne będzie także wypracowanie nowych sposobów na skuteczną promocję sukcesów odnoszonych przez nauczycieli i uczniów z powiatu mogileńskiego.

3.2.2 II priorytet (wyrównanie szans edukacyjnych)

Zagadnienie wyrównywania szans edukacyjnych jest dziś jednym z najważniejszych problemów społecznych i edukacyjnych, w znacznym stopniu odnoszące się przede wszystkim do uczniów pochodzących z zapóźnionych środowisk wiejskich i małomiasteczkowych. Kwestie, które zostaną poniżej omówione dotyczące odbywających się w szkołach respondentów zajęć pozalekcyjnych i ich wpływu na uczniów, wsparcia uczniów zdolnych oraz powiatowego systemu stypendialnego. W ramach bloku pytań dotyczącego II priorytetu, respondentów zapytano także o warunki kształcenia uczniów niepełnosprawnych oraz o wsparcie edukacyjno - terapeutyczne udzielane dziecku i rodzinie.

W dziewięciu z dziesięciu placówek reprezentowanych przez badanych oferowane są zajęcia pozalekcyjne dla uczniów. Placówką, która nie prowadzi takich zajęć – co wynika z jej specyfiki – jest Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. Pozostali respondenci wymieniali szereg zajęć pozalekcyjnych, które odbywają się w ich placówkach, spośród których wskazać można na:

- Zajęcia sportowe odbywające się w ramach Szkolnych Klubów Sportowych
- Zajęcia odbywające się w ramach projektów: „Młodzieżowej Akademii Agrobiznesu”, „Równe szanse w Powiecie Mogileńskim” bądź też „Szkolnictwo zawodowe podstawą rozwoju Powiatu Mogileńskiego”
- Zajęcia związane z konkretnym przedmiotem, których celem jest przygotowanie uczniów chcących wziąć udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych. Celem tych zajęć jest także wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mającej problem z opanowaniem programu
- Szkolne koło wolontariatu, koło jeździeckie, taneczne, wokalne, szkolny kabaret bądź teatr, czy nawet koło miłośników kina

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Plan jednej z placówek, kształcącej uczniów upośledzonych w stopniu różnym bądź też niedostosowanych społecznie związany jest ze stworzeniem zajęć pozalekcyjnych związanych chociażby z tematyką świadomego ojcostwa. Analizując wypowiedzi respondentów, stwierdzić można, że każda ze szkół oferuje swoim uczniom dość szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych – są to zarówno zajęcia pozwalające dzieciom i młodzieży pogłębić wiedzę z zakresu obowiązkowych przedmiotów, ale są to także zajęcia pozwalające rozwijać własne pasje i zainteresowania. Dobrym sposobem na zwiększenie ilości osób korzystających z zajęć pozalekcyjnych, jest zapytanie uczniów wprost z jakich zajęć byliby najbardziej zadowoleni:

Staramy się spełniać wszystkie marzenia naszych dzieci. Polega to na tym, że przed rozpoczęciem każdego roku dzieci otrzymują ankietę, w której mają odpowiedzieć, jakie kółka zainteresowań chciałyby, aby w naszej szkole funkcjonowały. Jeżeli w danej ofercie przynajmniej 3 - 4 wychowanków takie kółko zaznaczy, to dla ich potrzeb je tworzymy.

Jest to sposób, który warto przenieść do innych placówek, zastanawiając się jedynie jaka powinna być minimalna liczba osób zainteresowanych udziałem w danych zajęciach by je prowadzić.

Respondenci ofertę zajęć pozalekcyjnych oferowaną przez reprezentowaną przez siebie placówkę ocenili jako wystarczającą i dającą możliwość znalezienia każdemu zainteresowanemu czegoś dla siebie:

Zajęć jest bardzo dużo. Jeśli chodzi o liczbę, trudno mi jest powiedzieć. W każdym razie wszyscy chętni mogą korzystać. Oferta jest bogata.

W związku z tym nie planują także poszerzania oferty tych zajęć. Zajęcia te są finansowane zarówno ze środków szkoły, ale także dzięki współfinansowaniu ich ze środków unijnych. Natomiast każdy z respondentów zgodnie przyznał, że zajęcia pozalekcyjne rozbudowują i rozwijają indywidualne zainteresowania uczniów:

Odpowiedź może być tylko twierdząca - tak.

Tak. Generalnie uczeń podchodząc do zajęć pozalekcyjnych na pewno rozwija swoje zainteresowania.

Istotne jest jednak aby oferta zajęć pozalekcyjnych była stworzona w sposób przemyślany oraz by była atrakcyjna dla potencjalnych uczestników. W ten sposób można nie tylko dawać uczniom szansę na rozwój indywidualnych pasji, ale także wspomagają ich rozwój. Zajęcia takie mogą być także uzupełnieniem wiedzy nabytej w trakcie lekcji:

Oczywiście, pod warunkiem, że są one przemyślane, że po prostu nie jest to sztuka dla sztuki, że nauczyciel ma pewną koncepcję, że znajdują się uczniowie, którzy będą na te zajęcia uczęszczać, nie na zasadzie takiej, żeby zrobić nauczycielowi przyjemność, tylko po to, żeby coś z tych zajęć wynieść. Także to jest kapitalna sprawa to jest uzupełnienie, takie dopełnienie tego co na lekcjach się odbywa.

Konsekwencje rozwoju indywidualnych pasji dzięki uczestnictwu w zajęciach pozalekcyjnych mogą mieć jeszcze dalej idące konsekwencje, na co zwrócił uwagę jeden z respondentów w swojej wypowiedzi:

Jest to czas na rozwijanie swoich zamiłowań, dzięki czemu w przyszłości stanie się atrakcyjniejszym pracownikiem. Będzie atrakcyjniejszy na rynku pracy. Stanie się wreszcie mądrzejszy i będzie mógł zdobywać wymarzony zawód. Będzie potrafił przekwalifikowywać się, a także stać się człowiekiem, który w przyszłości będzie mógł dać pracę innym.

Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych, ich atrakcyjna forma dla młodych ludzi oraz zaangażowani w ich prowadzenie nauczyciele to bardzo istotne elementy przyczyniające się do zwiększania ilości uczniów korzystających z takiej formy spędzania wolnego czasu po zajęciach szkolnych. Dodatkowo, uczniowie zauważając korzyści jakie przynosi im udział w zajęciach pozalekcyjnych zachęcają swoich rówieśników do korzystania z możliwości rozwoju własnych zainteresowań.

Kolejne pytanie dotyczące wyrównywania szans edukacyjnych dotyczy wsparcia uczniów zdolnych jakie szkoły oferują dzieciom i młodzieży osiągającym szczególne wyniki w nauce. Trzech spośród dziesięciu badanych przyznało, że w odniesieniu do uczniów szkół, w których pracują bardzo trudno mówić o nich w kategorii uczniów osiągających szczególne osiągnięcia:

Nasza szkoła jest szkołą specjalną, dla uczniów upośledzonych umysłowo także nie wiem, czy zdolni uczniowie to nie wiem czy bym ich tak troszkę nad wyrost nie określała.

Dzieci i młodzież kształcąca się w tych placówkach wymaga szczególnego wsparcia w procesie samego nauczania, w większym stopniu dotyczy ono opanowania podstawowego materiału i nadrabianie zaległości, które są przyczyną w opóźnieniu realizacji obowiązkowego programu nauczania:

Ze względu na specyfikę szkoły, my przede wszystkim musimy nadrobić zaległości, które są. Wspieranie uczniów zdolnych? Tu jest duży kłopot, bo chłopcy mają najczęściej duże opóźnienia w nauce, więc przede wszystkim nadrabiamy. Mają dwa, a czasami nawet trzy lata opóźnienia w realizacji obowiązków, także tutaj z tym jest duży problem.

Jeśli jednak wśród uczniów pojawia się dziecko zdolne bądź po prostu lepiej i łatwiej przyswajające sobie wiedzę, prowadzona jest dla niego tzw. indywidualizacja na lekcjach. Uczniowie tacy otrzymują dodatkowe zadania na wyższym poziomie niż reszta klasy. Problemy z opanowaniem podstawowego materiału oraz duża rotacja uczniów, to powody dla których trzem wspomnianym powyżej respondentom trudno jednoznacznie było wskazać jakie w placówkach pojawiają się potrzeby związane ze wsparciem uczniów zdolnych.

W przypadku pozostałych – siedmiu – respondentów wsparcie uczniów, którzy osiągają szczególne osiągnięcia w nauce, odbywa się poprzez:

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bardecki

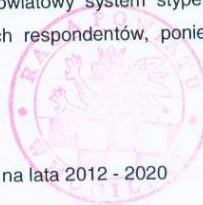
- Indywidualny proces kształcenia bądź wsparcie w postaci dodatkowych spotkań z nauczycielami, które bywają nieformalne: *W jaki sposób wspiera - no właśnie organizując te zajęcia dodatkowe, często nauczyciele spotykają się z tymi uczniami bez jakiegoś formalnego dekretowania. To są zajęcia, które często odbywają się w wakacje, często uczniowie przychodzą do domu nauczyciela, wytwarza się taka dodatkowa więź.*
- Wsparcie finansowe poprzez stypendia szkolne bądź stypendia z systemu stypendialnego powiatu mogileńskiego. Respondenci wskazywali także na stypendia przyznawane przez starostę bądź premiera: *Wreszcie poprzez proponowanie tych uczniów do naszych zewnętrznych nagród szkolnych, jak również nagród, które bezpośrednio wynikają z przyjmowanych systemów stypendialnych, systemu stypendialnego powiatu Mogileńskiego czy stypendium zapisanego w artykułach Rady Oświaty.*
- Promocję ucznia i jego szczególnych osiągnięć: *Staramy się promować tych uczniów, jest odpowiednie miejsce w szkole, gdzie sukcesu uczniów są od kilku lat gromadzone, to jakoś ich mobilizuje, strona internetowa¹³. Zdaniem jednego z respondentów promocja takich uczniów może mieć również pozytywny wpływ na pozostałą młodzież, dla której sukcesy rówieśnika mogą stać się motywacją do podjęcia własnych działań: Tak naprawdę, ci uczniowie są wzorami naśladowania dla uczniów, którzy jeszcze nie zdecydowali się inwestować w siebie lub tą inwestycję odkładają na czas późniejszy.*
- Istotną rolę w sprawie uczniów zdolnych ma także Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, która diagnozuje takiego ucznia oraz wystawia mu odpowiednią opinię będącą jednym z niezbędnych warunków do tego aby dziecko mogło kształcić się w innej placówce niż wszystkie.

Respondentów poproszono aby dokonali oceny wsparcia uczniów zdolnych – czy jest ono w chwili obecnej wystarczające, czy też w przyszłości należałoby coś w tym zakresie zmienić. Badani dość zgodnie przyznali, że wsparcie finansowe, które w chwili obecnej otrzymują bywa niewystarczające. Dlatego też niektóre placówki uruchamiają własne działania mające na celu udzielenie wsparcia materialnego uczniom zdolnym:

Uczniowie zdolni są wspierani poprzez system stypendialny, chociaż niewystarczający. Między innymi dlatego mamy w szkole swój własny program stypendialny stworzony przez Radę Rodziców. Zawsze pod koniec roku, Rada Rodziców przyznaje jednorazowo stypendia dla najzdolniejszych uczniów. Myślę, że przede wszystkim należałoby pomyśleć o rozszerzeniu tej oferty stypendialnej.

Rozszerzenie oferty stypendialnej, to zdaniem większości badanych działanie, które należy podjąć aby skuteczniej wspierać uczniów osiągających szczególne wyniki w nauce. Kontynuując wątek wsparcia zdolnych uczniów, badanych zapytano o powiatowy system stypendialny. Podobnie jak powyżej, odpowiedzi w tej kwestii nie udzieliło trzech respondentów, ponieważ wsparcie to nie obejmuje

¹³ ZSL Strzelno

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

uczniów ich szkół. Respondenci ci zwrócili uwagę, że otrzymywanie przez ich podopiecznych takiego wsparcia mogłoby przyczynić się do ich większego rozwoju, niekoniecznie w zakresie nauki, ale w innych dziedzinach, w których odnoszą sukcesy:

Znam system stypendialny, ale on nie dotyczy placówek specjalnych. Szkoda, bo w niektórych dziedzinach takich jak na przykład propagowanie sportu, osiągnięcia w sporcie, umiejętności plastyczne nasze dzieciaki zdobywają dość wysokie wyniki, oczywiście na poziomie szkół specjalnych.

Wśród zalet tego systemu stypendialnego wskazali na:

- *To, że system [...] dotyczy nie tylko obecnych uczniów, ale również wychodzi naprzeciw uczniom, którzy przychodzą do nas i mają zamiar kształcić się w szkole powiatu mogileńskiego.*
- *Na uwagę zwraca też fakt stwarzania możliwości uzyskania stypendium uczniom posiadającym różne zainteresowania i osiągający sukcesy w różnych dziedzinach: [...] dający możliwość uzyskania stypendium przez uczniów różnych, bo i tych, którzy bardzo dobrze zdają maturę, tych którzy mają dobre wyniki na zakończeniu szkoły, tych którzy wyróżniają się w sporcie, w działalności artystycznej, w konkursach i olimpiadach.*

Jeśli chodzi natomiast o słabe strony tego systemu bądź pewne wskazówki jakie mieli respondenci co do jego funkcjonowania, wskazać można na:

- *Pobieranie stypendium tylko z jednego źródła: To co można by zmienić, to taki warunek, że aby otrzymać stypendium, nie można pobierać takiego stypendium z innego źródła. Dla niektórych to jest krzywdzące, bo każde pieniądze by się przydały.*
- *Zmianę kryterium w przypadku finalistów olimpiad, co umożliwiłoby większej ilości uczniów korzystanie ze wsparcia stypendialnego: Miałbym tylko taką jedną uwagę, tak akurat się stało, że w przeszłości zajmowałem się olimpijczykami, tam w regulaminie jest zapis, że prawo do stypendium ma uczeń, który uzyska pierwszą, drugą lub trzecią lokatę na olimpiadzie ogólnopolskiej. To jest trudne do osiągnięcia i myślę gdyby tutaj obniżyć kryterium do uzyskania przez ucznia tytułu finalisty, to i tak jest już duże osiągnięcie jeśli uczeń zostaje finalistą ogólnopolskiej olimpiady. To wtedy była by ta forma pomocy bardziej taka realna, natomiast tutaj żeby znaleźć się w pierwszej trójce, to jest niezwykle trudne i myślę, że być może zdarzy się kiedyś tak, że po prostu nie będzie uczniów, którzy będą spełniać te kryteria, ale generalnie pomysł tego systemu stypendialnego na poziomie starostwa jest świetny.*

Ogólna ocena powiatowego systemu stypendialnego jest zadowolająca. Zdaniem respondentów, system ten ma wpływ na wyrównywanie szans edukacyjnych w powiecie mogileńskim. W opinii badanych jest to system spójny, dopracowany i dający możliwość otrzymania wsparcia różnym uczniom o czym wspomniano powyżej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Problematyka wyrównywania szans w znacznym stopniu dotyczy także dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, dlatego kolejne pytanie indywidualnego wywiadu pogłębionego dotyczyło właśnie możliwości zdobywania wiedzy przez uczniów niepełnosprawnych w reprezentowanych przez badanych szkołach. W trakcie realizowanych badań, w szkołach siedmiu respondentów kształcono uczniów niepełnosprawnych. W pozostałych trzech placówkach nie ma takich uczniów. Respondenci zapytani o ewentualność kształcenia dzieci niepełnosprawnych mieli natomiast podzielone zdanie. Jeden z respondentów nie ma obaw co do tego, że jego placówka nie zapewni odpowiednich warunków i możliwości do zdobywania wiedzy jak pozostałym uczniom:

Na chwilę obecną nie mamy niepełnosprawnych. Jeżeli będą, to myślę, że stworzymy im takie warunki, by móc się normalnie kształcić.

Pozostałych dwóch respondentów jest w tej kwestii przeciwnego zdania, oceniając obecne warunki w swojej szkole jako uniemożliwiające zdobywanie wiedzy przez dzieci niepełnosprawne na tym samym poziomie jak pozostali uczniowie:

Gdyby taka młodzież znalazła się to niestety nie mamy ani windy, mamy natomiast przystosowane łazienki do osób niepełnosprawnych.

Jeśli chodzi natomiast o szkoły pozostałych badanych, to kształcą się w nich uczniowie z różnym stopniem niepełnosprawności, która nie jest rozumiana tylko jako problem z poruszaniem się. Zaznaczyć należy jednak, że uczniami tych szkół rzadziej są dzieci poruszające się na wózkach inwalidzkich bądź o kulach. Respondenci ci przyznali, że szkołę, w której pracują należałoby lepiej przygotować na ewentualność pojawienia się takich uczniów:

Mamy dzieci z różnymi niepełnosprawnościami, z tym, że nie mamy dzieci na wózkach. Ale tak się zdarzyło, że akurat nie było takiej sytuacji, że dziecko chciałoby do nas przyjść, a nie mogłoby ze względu na bariery architektoniczne. Niestety takie istnieją, nie mamy podjazdów, nie mamy wind. Ale dzieci z innymi niepełnosprawnościami, którzy poruszają się przy pomocy kul zawsze byli uczniami naszej szkoły.

Brak podjazdów i wind, czy specjalnie przygotowanego zaplecza sanitarnego to główne bariery, które mogą utrudniać zdobywanie wiedzy niepełnosprawnym uczniom. Problemu takiego nie mają jednak wszystkie placówki. Jak wcześniej wskazano, w części placówek podjęto działania by bariery te minimalizować bądź nawet eliminować:

Natomiast ci, którzy mają pewne ułomności fizyczne mają zapewnione warunki do swobodnego poruszania się po terenie szkoły. Jesteśmy do tego przygotowani. Posiadamy pochylnię, zabezpieczenia toalet więc dzieci nawet te jeżdżące na wózkach mogą się poruszać w naszej placówce.

W przypadku placówek, które nie są przygotowane na przyjęcie niepełnosprawnego ucznia jest on kierowany na nauczanie indywidualne, co z pewnością ogranicza jego możliwości funkcjonowania wśród rówieśników oraz możliwości korzystania z oferty chociażby zajęć pozalekcyjnych. Dwóch

respondentów przyznało, iż planuje realizować projekty na przykład przy udziale Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) mające na celu wyrównywanie możliwości zdobywania wiedzy przez dzieci niepełnosprawne. Istotnym elementem kształcenia dzieci niepełnosprawnych jest nie tylko odpowiednia infrastruktura techniczna szkoły, ale także podejście do uczniów ze strony nauczycieli oraz akceptacja ze strony rówieśników. Na elementy te także zwrócono uwagę w trakcie rozmów:

Na pewno traktujemy te osoby na równi z innymi. [...] Jeżeli chodzi zajęcia uważam, że jest duża tolerancja na zajęciach młodzieży w stosunku do osób niepełnosprawnych. Także wypracowaliśmy pewne formy, my jako nauczyciele i uczniowie.

Ogólna ocena przygotowania szkół z przedstawicielami, których przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione jest dobra. Badani dostrzegają konieczność przystosowania swoich placówek na ewentualność pojawiania się ucznia niepełnosprawnego (mając na myśli głównie niepełnosprawność ruchową – poruszanie się na wózku inwalidzkim) oraz podjęcie działań aby wyeliminować bariery architektoniczne.

Placówki szkolne to także miejsce w którym dziecko i jego rodzina w razie potrzeby może otrzymać wsparcie edukacyjno – terapeutyczne. Tylko jeden z dziesięciu respondentów przyznał, że w jego placówce nie jest udzielane takie wsparcie. Pozostali badani zgodnie stwierdzili, że oferowanie tego rodzaju wsparcia uczniom oraz ich rodzinom jest dość istotnym elementem pracy szkoły:

Dzisiaj jako wicedyrektor szkoły mogę z całą stanowczością stwierdzić, że w szkole jest realizowane wsparcie edukacyjno-terapeutyczne, jakiego udzielamy dziecku i rodzinie. Jest to bardzo ważne.

Zakres wsparcia edukacyjno – terapeutycznego na jakie może liczyć uczeń jest w pewien sposób zdeterminowany przez rodzaj placówki szkolnej w której przebywa. W przypadku ośrodków wychowawczych, wsparciem takim objęci są wszyscy uczniowie:

Każde dziecko otrzymuje takie wsparcie, ponieważ taki właśnie jest charakter tej placówki. Wszyscy wychowankowie są objęci zajęciami socjoterapeutycznymi oraz rewalidacją.

Zakres realizowanego wsparcia w dużej mierze zależy od współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, która wydaje odpowiednie orzeczenia i kieruje uczniów do poszczególnych placówek. Na podstawie tych orzeczeń przydzielane są uczniowi odpowiednie specjalistyczne zajęcia.

W przypadku pozostałych szkół wsparcie realizowane jest w zależności od pojawiających się potrzeb. Za jego realizację odpowiedzialni są przede wszystkim psychologowie oraz pedagodzy szkolni, którzy organizują spotkania, czy też warsztaty terapeutyczne dla uczniów i ich rodziców. Jeśli natomiast zakres wsparcia wybiega poza ich możliwości, natychmiast następuje kontakt z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, z którą wspólnie przeprowadza się terapię w koniecznym zakresie.

Warto zwrócić także uwagę na wsparcie, które udziela Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. Badany reprezentujący tą placówkę przyznał, że bardzo duża ilość wniosków kierowanych do Poradni oraz brak wystarczającej ilości kadry uniemożliwia realizowanie zbyt dużej ilości zajęć terapeutycznych, polegających na bezpośrednim udzielaniu pomocy uczniowi bądź jego rodzinie. Respondenci mają także świadomość, iż ciągle należy pracować nad programem wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego uczniom i ich rodzinom, ponieważ w przyszłości może zwiększać się liczba uczniów wymagających tego rodzaju pomocy.

3.2.3 III priorytet (bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocji zdrowia)

Kolejny z bloków pytań poruszał kwestię bezpieczeństwa w szkołach reprezentowanych przez badanych. W następnej kolejności zapytano respondentów podejmowane działania profilaktyczno – edukacyjne przeciwdziałające uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu oraz o realizowane w szkołach programy promujące zdrowie.

Jednym z podstawowych zadań każdej szkoły jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa zarówno uczniom, jak i pracownikom szkoły. Na pytanie *Czy uważa Pan/i, że uczniowie w Pana/i szkole czują się bezpiecznie?*, ośmiu z dziesięciu respondentów udzieliło odpowiedzi wskazującej na wysoki stopień poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów w reprezentowanej przez siebie szkole:

Nasi uczniowie czują się bezpieczni i to jest nie tylko moje zdanie ale również zdanie samych uczniów i rodziców.

Moja szkoła jest bezpieczna - mogę to powiedzieć z całą stanowczością.

Wśród źródeł z których respondenci czerpią wiedzę dotyczącą opinii uczniów na temat poczucia ich bezpieczeństwa najczęściej wskazywano na wyniki badań ankietowych przeprowadzanych wśród uczniów:

Ten temat bardzo często monitorujemy poprzez różnego rodzaju ankiety. Przeprowadzamy diagnozy. Z ankiet wynika, że młodzież w naszej szkole czuje się bezpiecznie. To najważniejsze.

Dyżury nauczycieli w trakcie przerw między lekcjami oraz monitoring w szkole (czy to na korytarzach szkolnych, czy też na zewnątrz budynku) to główne przyczyny wysokiego poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów szkół reprezentowanych przez badanych. Wśród innych czynników, które w pozytywny sposób mogą wpływać na omawianą kwestię pojawiła się lokalizacja szkoły. Istotna jest także wielkość szkoły – w mniejszej placówce panuje zdecydowanie bardziej przyjazna atmosfera, a dodatkowo można łatwiej ją mieć pod kontrolą:

My jesteśmy szkołą małą i tutaj uczniowie wszyscy się znają, znają również uczniów nauczyciele, nie jesteśmy jakimś molochem, poza tym jesteśmy szkołą do której uczęszcza grono dzieci z małych ośrodków, ta młodzież nie jest tak bardzo zdemoralizowana jak często

zdarza się w wielkich ośrodkach miejskich, także nie mamy jakichś przykładów, które świadczyłyby o niebezpieczeństwach. Młodzież czuje się swobodnie w szkole i bezpiecznie.

Jeśli chodzi natomiast o pozostałych respondentów, kwestia bezpieczeństwa uczniów jest związana ze specyfiką uczniów. W obu placówkach przebywa młodzież, która wymaga szczególnego nadzoru ze strony nauczycieli. Mimo podejmowanych działań – chociażby poprzez szczególną opiekę psychologiczną – pedagogiczną – w szkołach tych dochodzi do niepożądanych zachowań uczniów:

Jest to specyficzna placówka, jeżeli chodzi o mnie jako dyrektora szkoły to o te bezpieczeństwo dbamy, natomiast zdajemy sobie sprawę, że przy tak trudnej młodzieży bardzo często dochodzi do agresji wśród wychowanków.

Jeden z respondentów przyznał, że w zakresie poprawy bezpieczeństwa uczniów liczy na wsparcie ze strony władz powiatu w celu wprowadzenia monitoringu na korytarzach i boisku szkolnym, co w znacznym stopniu mogłoby się przyczynić do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów.

Kolejna kwestia, którą poruszono w trakcie przeprowadzania indywidualnych wywiadów pogłębionych dotyczyła prowadzenia działań profilaktyczno – edukacyjnych przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu, ich atrakcyjności oraz skuteczności. Każda z placówek podejmuje szereg działań z wyżej wymienionego zakresu, natomiast poniżej zostaną zasygnalizowane niektóre z nich:

- Działania profilaktyczno - edukacyjne na temat zagrożeń ze strony chorób nowotworowych, przekazywanie informacji na temat chorób takich jak cukrzyca, epilepsja czy AIDS. Tematyka tych działań ściśle pokrywa się z działaniami podejmowanymi w ramach programów promujących zdrowie.
- Działania profilaktyczno – edukacyjne dotyczące cyberprzestrzeni, uzależnienia od Internetu.
- Działania profilaktyczno – edukacyjne dotyczące przemocy w rodzinie i szkole.
- Działania profilaktyczno – edukacyjne na temat szkodliwości stosowania środków psychoaktywnych.
- Treningi komutacji interpersonalnej bądź asertywności.
- Zajęcia w formie wyjazdów warsztatowych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, mające na celu pokazanie im alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu dla tych, które funkcjonują w ich najbliższym otoczeniu.

Działania te podejmowane są przez pracowników szkół: psychologa i pedagoga szkolnego bądź wychowawców poszczególnych klas. Często w ich przeprowadzanie angażuje się instytucje i osoby spoza szkoły. Należy tu przede wszystkim wskazać na Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną z Mogilna, Gminny Ośrodek Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Strzelnie, czy też inne instytucje ze szczebla gminy bądź powiatu. Pomysłem jednego z respondentów jest także zaangażowanie w działania o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym trenerów specjalizujących się w konkretnych

tematach. Spotkania z takimi osobami przyczyniłyby się do zwiększenia wiedzy pracowników szkoły oraz zwiększenia częstotliwości podejmowanych przez nich działań w danym temacie.

Respondentów zapytano także, jaka ich zdaniem jest skuteczność tych działań. Trudno jednoznacznie stwierdzić na ile udział w takich zajęciach ma realny wpływ na uczniów:

Uczniowie pewnie zawsze wysłuchają. Czy wyniosą z tego jakieś konkretne umiejętności i wyciągną odpowiednie wnioski, tego nie wiem, ale jeśli jeździmy zainteresowanie zawsze jest takie przyzwoite.

Z pewnością wpływ na skuteczność podejmowanych działań ma ich forma, która musi być na tyle atrakcyjna i nietypowa aby przyciągnęła uwagę dzieci i młodzieży. Warto uczniom oferować działania, w których są nie tylko biernymi odbiorcami pewnej wiedzy czy informacji, ale sami aktywnie biorą udział w zajęciach:

Myślę, że żeby trafić do młodzieży z tym trudnym tematem to forma musi być odpowiednia. Nie wystarczy, że nauczyciel pójdzie i powie, że narkotyki są szkodliwe, że są złem. Po prostu czasami trzeba wytworzyć taką sytuację, żeby uczeń sam do tego doszedł nie mówiąc mu wprost stworzyć właśnie sytuację. I ta forma podania tego jest bardzo ważna.

Jedną z możliwości jakie mają szkoły jest także realizowanie programów promujących zdrowie wśród uczniów. Każdy z respondentów przyznał, że w reprezentowanej przez niego placówce podejmowany jest szereg działań mających na celu edukację uczniów w kwestii szeroko pojętej tematyki zdrowia. Jednocześnie, kilkakrotnie pojawiła się opinia, iż propagowanie wśród uczniów działań prozdrowotnych jest nieodłącznym elementem pracy szkoły, nawet jeśli nie są one nazwane wprost programami promującymi zdrowie:

Program promujący zdrowie... No cóż. Tutaj generalnie elementy programu promujące zdrowie są w każdym programie profilaktycznym, w każdym programie wychowawczym, jaki wychowawca klasy podejmuje. Ponadto plan pracy szkoły zdrowie i higienę traktuje jako jeden z priorytetów do realizacji. Są to stałe elementy pracy szkoły.

Natomiast wśród szeregu działań na które wskazywali respondenci wymienić można między innymi:

- Realizowanie szeregu programów profilaktycznych bądź programów opieki zdrowotnej.
- Organizowanie spotkań, wykładów bądź prelekcji w trakcie których poruszana jest na przykład kwestia AIDS bądź też chorób onkologicznych.
- Udział w konkursach, których tematyka porusza kwestie zdrowia.

Warto także zwrócić uwagę na działania prozdrowotne podejmowane przez placówki o charakterze ośrodków wychowawczych dla młodzieży upośledzonej w stopniu różnym bądź też niedostosowanej społecznie, które poza wyżej wymienionymi działaniami częściej muszą się skupić na podjęciu doraźnych działań, które poprawią stan zdrowotnych swoich podopiecznych:

[...] gdyż nasi wychowankowie przyjeżdżają z rodzin patologicznych - najczęściej są one zaniedbane i mają z tymi problemami wiele kłopotów.

Podsumowując analizę wypowiedzi badanych w powyższych kwestiach, stwierdzić można, że poziom bezpieczeństwa w szkołach, które reprezentowali badani jest dość wysoki. Jest on w znacznym zakresie rezultatem podejmowanych działań: dyżurów nauczycieli oraz monitoringu w placówkach. Respondenci, w placówkach których nie ma monitoringu, liczą że w najbliższym czasie zostanie on w szkołach zainstalowany. Zadowolająca jest także częstotliwość podejmowanych działań profilaktyczno – edukacyjnych przeciwdziałającym uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu oraz o realizowane w szkołach programy promujące zdrowie. Trudno jednoznacznie wskazać jaka jest ich skuteczność, ale mimo to respondenci dostrzegają potrzebę ich podejmowania oraz poszukiwania atrakcyjnych form przekazu by zwiększyć ich skuteczność.

3.2.4 IV priorytet (reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo - wychowawczych)

W następnej kolejności poproszono badanych aby ocenili reprezentowane przez siebie placówki pod względem wyposażenia i potrzeb w zakresie bazy techniczno – dydaktycznej oraz w zakresie zagospodarowania terenów wokół szkoły. W trakcie wywiadu poruszono także kwestię środków, którymi dysponuje szkoła na poprawę stanu technicznego szkół. Poruszano także kwestię korzystania ze środków unijnych - czy do tej pory szkoła z nich skorzystała oraz czy byłaby zainteresowana wsparciem w wykorzystaniu funduszy europejskich na inwestycje, remonty i modernizację bazy techniczno – dydaktycznej. Jedno z pytań w tym bloku tematycznym dotyczyło także skali zapotrzebowania społecznego i rynkowego na reorganizację sieci szkół ponadgimnazjalnych w powiecie.

Badani mogli dokonać oceny stanu reprezentowanej przez siebie placówki pod kątem wyposażenia sal lekcyjnych, informatycznych, sali gimnastycznej, boiska, biblioteki oraz zaplecza sanitarnego. Analizując odpowiedzi respondentów na to pytanie, można stwierdzić iż badani są zadowoleni z wyposażenia reprezentowanych przez siebie placówek. Co prawda pojawiają się elementy, które wymagają ulepszenia (kwestia ta zostanie omówiona poniżej), ale mimo to z wypowiedzi badanych można sądzić, że ogólne wyposażenie szkół z powiatu mogileńskiego jest na bardzo wysokim poziomie:

Myślę, że mamy powody żeby naszą bazą się chwalić. [...] Sale są estetyczne, nowoczesne, myślę że nie mamy się czego wstydić.

Uważam, że dobrze. Mamy nowe ławki, krzesła, biurka, tablice interaktywne, komputery, laptopy, programy edukacyjne, które były zakupione w celu prowadzenia lekcji interaktywnych. Sprzęty audio też posiadamy, także tu nie ma problemu.

Wśród wypowiedzi respondentów pojawiły się także pewne kwestie, które wymagają ulepszenia:

PRZEWODNICZĄCY
Jan Bawłowski

- Pomieszczenia na indywidualne zajęcia terapeutyczne: *Brakuje nam pomieszczeń, w których moglibyśmy organizować jakieś zajęcia terapeutyczne indywidualne. Mamy możliwości, mamy przygotowaną kadrę, ale brakuje nam nie tyle wyposażenia, ile po prostu pomieszczeń.*
- W przypadku jednej placówki poprawa stanu technicznego dotyczy biblioteki.
- Dwóch respondent wymienił zaplecze, jako element wyposażenie szkoły wymagający ulepszenia: *[...] boisko z inną nawierzchnią, mamy boisko asfaltowe. Gdyby mogło powstać boisko z jakąś miękką nawierzchnią z sztuczną trawą, teraz wiele takich boisk się buduje, no ale mam nadzieję, że kiedyś taką inwestycję będziemy mogli ponieść; Przede wszystkim zaczyna nam troszeczkę brakować bazy sportowej, czyli jest tutaj niewątpliwie konieczność budowy drugiej hali gimnastycznej.*
- Doprowadzenie ciepłej wody do łazienek dla uczniów i remont zaplecza sanitarnego (kwestię tą poruszyło dwóch respondentów).
- Remont pomieszczeń w których odbywa się praktyczna nauka zawodu: *Chodzi tutaj o bazę dydaktyczną warsztatów szkolnych, nasze są niestety wyeksploatowane. Niemniej jednak młodzież nadal na nich się uczy i to dobrze.*

Ostatnie lata zdaniem badanych, to czas w ciągu którego nastąpiła poprawa placówek pod względem wyposażenie sal lekcyjnych, informatycznych, sali gimnastycznej, boiska, biblioteki oraz też zaplecza sanitarnego:

Tak jak powiedziałem, ta infrastruktura szkoły cały czas się rozwija. Coraz bardziej staje się nowoczesna.

Na dzień dzisiejszy możemy się pochwalić, że wyposażenie jest bardzo fajne. Uważam, że niewiele nam brakuje do szczęścia.

W trakcie indywidualnych wywiadów pogłębionych poruszono także kwestię związaną z obecnym stanem oraz potrzebami w zakresie zagospodarowania terenów wokół szkół. Jeden z respondentów przyznał, że reprezentowana przez niego placówka nie ma w tym zakresie żadnych potrzeb:

Stan obecny jest zadowalający. Nie musimy nic zagospodarowywać.

Zakres potrzeb o jakich mówili respondenci jest ściśle związany z obszarem jaki wokół szkoły można zagospodarować, bowiem nie wszystkie placówki posiadają go bardzo dużo. Istotne jest w takim przypadku skupienie się na dbałości o estetykę terenów wokół szkoły, na co zwróciło uwagę kolejnych dwóch respondentów:

Nie ma miejsca na zagospodarowanie. Dbalność o to, co mamy wokół szkoły czyli utrzymanie zieleni, staranie się o to, żeby to co mamy było utrzymane w odpowiednim stanie technicznym.

Praktycznie tych terenów nie mamy zbyt dużo. To jest obszar gdzie znajdują się budynki, boisko. Staramy się, żeby to estetycznie wyglądało. Dużych możliwości nie mamy, bo nie mamy dużych terenów.

Wśród potrzeb jakie pojawiły się w zakresie zagospodarowania terenów wokół szkół pojawiały się następujące kwestie:

- Trzech respondentów przyznało, że potrzeba ta związana jest ulepszeniem zaplecza sportowego szkoły, a mianowicie z budową nowego boiska bądź też hali sportowej: *Jeżeli chodzi o zagospodarowanie terenów wokół szkół marzyłoby nam się nowe boisko sportowe; Potrzeby... Boisko wielofunkcyjne na pewno. Dobrze byłoby, gdyby powstała hala sportowa, ponieważ sala gimnastyczna którą posiadamy, na dzień dzisiejszy jest trochę za mała na tą ilość uczniów jaka jest w naszej placówce.*
- Renowacja ogrodzenia wokół szkoły.
- Wymiana urządzeń kanalizacyjnych oraz remont wjazdu placówki (wymiana nawierzchni).
- Zagospodarowanie terenu wokół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej: *Wokół poradni mamy taki niewielki plac, gdzie jest trawa koszona. A moim marzeniem było by zrobienie tam trawnika takiego z prawdziwego zdarzenia, z huśtawkami dla dzieci, może jakaś piaskownica, jakiś stół z parasolem, żeby można było w dni słoneczne, a nawet nie słoneczne usiąść. Bo jeśli przychodzi rodzic z dzieckiem to bardzo często jest u nas 4 godziny.*

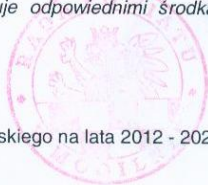
Jeden z badanych przyznał, że o estetykę i porządek (przede wszystkim dotyczy to terenów zielonych) wokół szkoły w dużej mierze dbają uczniowie, a kolejny z badanych przyznał, że w jego placówce w ciągu najbliższego roku planowane jest stworzenie uczniowskiego klubu, który dbać będzie o sad i teren znajdujący się wokół szkoły.

Podsumowując odpowiedzi badanych na pierwsze dwa pytania dotyczące reorganizacji i modernizacji bazy placówek oświatowo – wychowawczych w powiecie mogileńskim stwierdzić można, że w przypadku kilku placówek najistotniejszą potrzebą jest modernizacja zaplecza sportowego – zarówno budowa nowej hali gimnastycznej bądź boiska, jak też modernizacja istniejących już obiektów.

Respondenci mieli także możliwość dokonania oceny, czy środki, którymi dysponuje reprezentowana przez nich szkoła są wystarczające jeśli chodzi o poprawę stanu technicznego placówki. Zdecydowanej i pozytywnej odpowiedzi na to pytanie udzieliła nieco ponad połowa (sześciu z dziesięciu badanych):

Tak. Uważam, że na bieżące potrzeby szkoła ma wystarczającą ilość środków.

Tak. I tutaj duży ukłon w stronę Starostwa Powiatowego, które tych środków naprawę szuka. Uważam, że szkoła dysponuje odpowiednimi środkami na poprawę stanu technicznego szkoły.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Dwóch respondentów podkreśliło także swoje zadowolenie z pracy Starostwa Powiatowego i wysokości nakładów finansowych przeznaczonych na utrzymanie właściwego stanu technicznego placówek szkolnych z powiatu mogileńskiego. Badani jednocześnie przyznali, że mówiąc o tym, czy środki te są wystarczające, czy też nie, należy mieć na uwadze nieprzewidywalność, która może w tym zakresie wystąpić. Dlatego też trudno tak zaplanować budżet by uwzględnić w nim jeszcze niespodziewane remonty bądź środki na usuwanie awarii:

[...] bo jest robiony plan budżetowy każdorazowo na kolejny rok kalendarzowy, no i czasami trudno jest przewidzieć jaka niespodzianka wyskoczy. Nie można przewidzieć tego budżetu na zapas, ale jeśli coś takiego się zdarzało to muszę powiedzieć nie było przeszkód wsparciu moich przełożonych aby te pieniądze się znalazły.

Podkreślono także, że gdyby w przyszłości poziom finansowania działań związanych z poprawą stanu technicznego placówek, utrzymałby się na obecnym poziomie, byłaby to sytuacja satysfakcjonująca badanych.

Pozostali respondenci przyznali, że środki którymi obecnie dysponują są co prawda wystarczające, ale sytuacją idealną byłoby gdyby było ich więcej:

Zawsze chciałoby się mieć więcej, ale radzimy sobie z tym co mamy.

Generalnie, są to małe środki niewystarczające. Jeśli są one właściwie dysponowane, tj. oszczędnie dysponowane, to na pewno możemy mówić o elementach, które są najbardziej potrzebne dla szkoły i dla ucznia. To szkoła na pewno posiada i stara się zapewnić uczniom optymalny rozwój oraz optymalne środki do pracy.

Środki, którymi badani dysponują powodują, że co prawda radzą sobie w kwestii dbania o stan techniczny swoich placówek, ale dodatkowe środki mogłyby przyczynić się realizowania wszystkich potrzeb w tym zakresie.

Problem, który jest ściśle związany z reorganizacją bazy placówek oświatowo – wychowawczych dotyczy skali społecznego i rynkowego zapotrzebowania na tego rodzaju proces. Respondentów zapytano jaka jest ich opinia w tej kwestii oraz jak w przypadku ich placówek wygląda dojazd uczniów – czy są to dzieci i młodzież mająca utrudniony dojazd do szkoły.

Kolejny raz w przypadku tych samych trzech szkół, odległość jaką muszą pokonać uczniowie nie ma większego znaczenia, mimo iż uczą się i przebywa w młodzież z terenu całej Polski:

Do mnie docierają uczniowie z całej Polski, niezależnie od tego czy chcą czy nie chcą. Są po prostu na mocy postanowienia sądowego skierowani.

Nasza szkoła jest właściwie jedną z trzech, która istnieje w Polsce, dlatego mamy tutaj dzieci z całej Polski, zarówno z południa jak i z północy, ze wschodu i z zachodu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Dzięki możliwości mieszkania w internacie oraz dowożenia dzieci z gmin ościennych (do 3 kilometrów od ośrodka) problem odległości nie jest istotny. Jeden z respondentów wskazał również na niepokojącą go politykę Ministerstwa Edukacji Narodowej, która [...] będzie niestety niszczyła szkolnictwo specjalne i to na dobre, tak jak to się działo kiedyś ze szkołami zawodowymi. Łatwo jest coś zniszczyć, a trudniej potem jest zbudować to od nowa.

Powyższe pytanie nie dotyczyło także Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, która jest zobowiązana do udzielenia pomocy każdemu dziecku z terenu powiatu mogileńskiego, dlatego też pytanie o skalę zapotrzebowania społecznego i rynkowego na reorganizację sieci szkół ponadgimnazjalnych dotyczy pozostałych sześciu respondentów.

Możliwość zamieszkania w internacie, to szansa jaką daje jedna ze szkół z powiatu mogileńskiego. Uczniowie chcący skorzystać z oferty edukacyjnej placówki nie muszą martwić się odległością, która dzieli ich miejsce zamieszkania od szkoły:

Ponieważ w szkole jest internat, w związku z tym uczniowie mogą dojeżdżać tu z całej Polski. W ubiegłych latach mieliśmy zarówno uczennice dwie z Sosnowca, była uczennica z Warszawy, ostatnio ze Szczecina. Można powiedzieć, że dzięki internatowi nie ma tutaj żadnego problemu.

Warto zaznaczyć, że utrudniony dojazd nie szkoły nie zawsze musi być związany z realną odległością jaką muszą pokonać uczniowie by dotrzeć do szkoły. Często zdecydowanie większym problemem jest sieć połączeń komunikacyjnych, która nie zawsze pozwala dzieciom i młodzieży na podjęcie nauki w szkole znajdującej się chociażby w tej samej gminie co ich miejsce zamieszkania:

Tak. I im bliżej tym ten dojazd jest coraz bardziej trudniejszy. Z naszej gminy młodzież woli jeździć do Kruszwicy, ponieważ mają lepsze połączenie komunikacyjne.

Jest trochę problemów jeśli chodzi o gminę Jeziora wielkie, bo tam często zgłaszali rodzice wniosek, żeby uruchomić dodatkowe kursy, ale problem polega na tym, że tych uczniów, którzy by potencjalnie korzystali jest niewiele i PKS nie jest zainteresowany, bo to pociąga za sobą duże koszty.

Problem połączeń komunikacyjnych poruszyło dwoje respondentów, jednak co istotne – oboje reprezentują placówki znajdujące się w tej samej miejscowości – w Strzelnie.

W kwestii oceny samej reorganizacji sieci szkół ponadgimnazjalnych w powiecie mogileńskim, jeden z respondentów przyznał, iż zmieniająca się sytuacja demograficzna może niejako wymusić konieczność dokonania pewnych zmian:

Oczywiście reorganizacja sieci szkół będzie konieczna ze względu na niż demograficzny, który zmniejsza liczbę uczniów. Ale to zostanie wymuszone niejako sytuacją demograficzną.

O ile niż demograficzny może wymusić reorganizację szkół ponadgimnazjalnych poprzez likwidację niektórych kierunków kształcenia, respondenci nie dostrzegają konieczności tworzenia nowych szkół

bądź kierunków kształcenia. Obecną sieć szkół oceniają jako bardzo rozwiniętą oraz spełniającą oczekiwania uczniów:

Myślę, że jest zapotrzebowanie na szkoły takie jak nasza i chyba reorganizacja nie jest tutaj wskazana.

Wręcz jesteśmy takim obszarem, na którym występuje duże nagromadzenie szkół. Bo przecież w Strzelnie mamy dwie szkoły, są Bielice, duży zespół szkół Mogilno, Inowrocław jest. Nie jesteśmy jakąś pustynią, wręcz przeciwnie tych szkół jest sporo.

Istotne wydaje się z pewnością stworzenie możliwości dojazdu do szkół znajdujących się w Strzelnie, zwłaszcza że działa tam zarówno szkoła zawodowa, jak i liceum ogólnokształcące.

Jedną z możliwości jakie daje Polsce członkostwo w Unii Europejskiej dotyczy środków, które można pozyskać w ramach odpowiednich programów. Dlatego też kolejna kwestia, którą poruszono w trakcie indywidualnych wywiadów pogłębionych miało na celu ustalenie, czy szkoły reprezentowane przez badanych skorzystały ze środków unijnych.

Szkoła bądź placówka każdego z respondentów skorzystała ze środków unijnych. Różny był natomiast stopień wiedzy badanych na temat tego w ramach jakiego Programu/Priorytetu/Działania pozyskano środki:

Korzystamy z programów unijnych, ale wprowadzonych przez Starostwo i urząd wie jakie to programy.

Szkoła do tej pory korzystała ze środków Unijnych. Były to działania takie jak Kapitał Ludzki 9.2 i 9.1.

„Równe szanse w Powiecie Mogileńskim” oraz „Szkolnictwo zawodowe podstawą rozwoju Powiatu Mogileńskiego” to jedne ze wskazanych przez badanych projektów realizowanych ze środków unijnych. Na pierwszy z nich wskazało dwóch respondentów, natomiast na drugi jeden z ogółu badanych. Można jednak sądzić, że w projektach tych wzięła udział liczniejsza grupa badanych, nie wymieniając jednak ich nazw. Działania, które do tej pory zostały sfinansowane ze środków unijnych dotyczą między innymi w zakresie:

- Realizowania zajęć wyrównawczych bądź rozwijających: *Szkoła korzysta ze środków unijnych kierowanych przede wszystkim na zajęcia pozalekcyjne i myślę, że warto z tych środków korzystać. Umożliwia to rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych; Realizowaliśmy zajęcia dla dzieci i realizujemy w dalszym ciągu. Są to zajęcia komputerowe, nauka czytania oraz terapia biofeedback. I zamierzamy korzystać w latach przyszłych jeśli taka możliwość będzie.*
- Wyposażania placówek w sprzęt by ulepszyć ich bazę dydaktyczną, a tym samym stworzyć lepsze warunki do nauki uczniom: *Między innymi wyposażenie w różnego rodzaju łózka, wyposażenie klas, sprzęt interaktywny, Środki zostały przeznaczone na to, żeby stworzyć lepszą bazę dydaktyczną do nauczania młodzieży [...].*

Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych (niezależnie od ich charakteru) oraz modernizowanie szkół, to dwa główne działania i cele na które wykorzystuje się środki unijne. Respondenci wielokrotnie podkreślali dalszą chęć korzystania z tych środków i przeznaczania ich na dalszy rozwój placówki, dzięki czemu oferuje się uczniom jeszcze lepsze warunki kształcenia oraz rozwoju:

Także szukamy takich programów i zależy nam bardzo na tym, aby jak najdłużej takie programy istniały, a my możemy prowadzić dodatkowe zajęcia dla naszych dzieci dzięki takim właśnie programom.

Ostatnie pytanie tego bloku tematycznego miało na celu ustalenie w jakim stopniu szkoły z terenu powiatu są zainteresowane wsparciem w wykorzystaniu funduszy europejskich na inwestycje, remonty i modernizację bazy techniczno – dydaktycznej oraz ewentualnej formy bądź zakresu tego wsparcia. Badani dość zgodnie przyznali, że byliby zainteresowani otrzymaniem takiego wsparcia, ponieważ w ich opinii dzięki środkom unijnym szkoły mogłyby zrealizować inwestycje, na które brakuje im środków. Dwukrotnie jednak zwrócono uwagę, że szkoła bezpośrednio z funduszy tych korzystać nie może oraz, że musi mieć odpowiedni wkład własny by taki projekt realizować:

My jako szkoła zbytnio z funduszy unijnych bezpośrednio korzystać nie możemy. Musi organ prowadzący, ze względu na to, że musimy i tak uzyskać zgodę na realizację takiego programu z Unii i musimy mieć ileś procent wkładu. Na pewno każdy program unijny 30 - 50, zależy jakiego programu dotyczy.

Wśród inwestycji, remontów i modernizacji bazy techniczno – dydaktycznej, respondenci wskazywali, że dzięki uzyskaniu środków unijnych chcieliby podjąć następujące działania: wybudowanie wielofunkcyjnej sali gimnastycznej, remonty korytarzy szkolnych bądź pokoi w internacie, remont i wyposażenie biblioteki.

Jeśli chodzi natomiast o formy wsparcia jakie respondenci chcieliby uzyskać w trakcie aplikowania o środki unijne wymieniono przede wszystkim wsparcie merytoryczne dotyczące przygotowania odpowiednich wniosków, czy też fachowy instruktarz:

Czegóż ja mogę oczekiwać? Na pewno tego, że uzyskam wsparcie informacji oraz wsparcie merytoryczne dotyczące przygotowania odpowiednich wniosków, czy też właściwego spojrzenia na procedurę aplikacyjną takiego dokumentu.

Nie pojawiła się natomiast żadna wypowiedź sugerująca iż respondenci nie posiadają w ogóle wiedzy na temat możliwości skorzystania ze środków unijnych. Wiedzę taką badani mają, a ich oczekiwania związane są pomocą dotyczącą przygotowania wniosku bądź późniejszej realizacji samego projektu.

3.2.5 V priorytet (poprawa efektywności i jakości zarządzania oświatą)

Ostatni zbiór pytań w wywiadach z dyrektorami obejmował swym zakresem tematykę poprawy efektywności i jakości zarządzania oświatą. Zagadnienia znajdujące się w tym bloku dotyczyły

RADA POWIATU
Jan Bartecki

organizacji pracy placówki, zarządzania kadrą, współpracy z gminą i przedsiębiorcami, opinii na temat zmian w szkolnictwie.

Sekwencję kwestii rozpoczęto od zapytania o racjonalizację kosztów osobowych poprzez wykorzystanie usług firm zewnętrznych. Połowa z respondentów nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie, z czego jedna osoba stwierdziła, że forma funkcjonująca do tej pory jest sprawdzona oraz użyteczna. Pozostali badani mieli mieszane odczucia co do współpracy z zewnętrznymi firmami. Pojawiły się głosy krytykujące tą kwestię, ze względu na specyfikę szkoły (młodzież niepełnosprawna) lub pracowników wewnętrznych. Natomiast troje z badanych wyraziło swoją aprobatę wobec zatrudniania firm zewnętrznych, na przykład do wykonywania usług sprzątających:

Nie umiem odpowiedzieć na to pytanie w sposób ogólny, natomiast jeżeli chodzi o naszą placówkę, to ona ma jednak taki charakter bardziej zamknięty. Nie możemy się otwierać na firmy przypadkowe, nasi wychowankowie nie mogą mieć kontaktu z przypadkowymi ludźmi, nieprzygotowanymi na ich niepełnosprawność. Także te kontakty z firmami zewnętrznymi są raczej rzadkie.

Jestem przede wszystkim zwolennikiem wprowadzenia do szkoły firm sprzątających, które zdjęłyby część obowiązków związanych właśnie z utrzymaniem czystości w szkole.

Firmy zewnętrzne działające na rzecz szkoły... owszem. My tutaj badamy kwestie, obserwujemy, patrzymy chociażby na usługi związane z problematyką czy z problemem sprzątania. Ale czy to będą środki racjonalizacji? W tej chwili nie wypowiem w tym temacie.

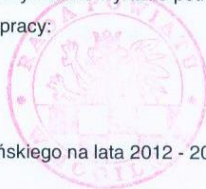
Na pewno wpłynęło by to na racjonalizację kosztów, tylko pozostaje nam tutaj pewien aspekt społeczny na przykład można by było zatrudnić firmę zajmującą się sprzątaniem szkół. Tylko problem co z ludźmi, którzy w tej chwili tą pracę wykonują. Także tutaj mamy to przykre zderzenie ekonomii z potrzebami społecznymi. Na pewno było by to taniej, efektywniej, ale gdzieś w tle zostają ludzie, którzy tą pracę mają. Także to jest trudny wybór, dylemat.

Istotnym zagadnieniem jest ocena organizacji pracy w badanych placówkach – dotyczy ona między innymi liczby pracowników oraz stopnia informatyzacji instytucji. Wszyscy badani pozytywnie ocenili organizację swoich placówek. Dobrze wyrazili się również na temat informatyzacji oraz sprzętu na którym pracuje się w placówce:

Szkola jest informatyzowana, dobrze prowadzona. Pracownicy administracyjni są kompetentni. Wydaje się, że jest ich w tej chwili wystarczająca liczba.

Tak. Mamy XXI wiek. Wszystkie biura wyposażone są w laptopy, drukarki, informatyzacja uważam, że jest na wysokim poziomie. Także cieszę się, że pracujemy na dobrym sprzęcie, mamy również dwie kserokopiarki w dobrym stanie i wykorzystujemy je. Więc organizacja pracy jest prawidłowa i wystarczająca.

Troje z dyrektorów biorących udział w wywiadzie wyraziło potrzebę zatrudnienia dodatkowych osób do administracji, ze względu na nadmiar pracy:

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

Jeśli chodzi o skomputeryzowanie to tutaj nie mamy jakichś problemów, nie mamy jakichś życzeń. Jeśli chodzi o pracowników na pewno przydała by się jeszcze jedna osoba w sekretariacie. Do tej pory sytuację nam ratowali stażyści, którzy wykonywali jakiś takie proste czynności biurowe. Teraz ze względu na mniejszą liczbę środków w Urzędzie Pracy trudno jest stażystów pozyskać, mam nadzieję, że tutaj ktoś od września przyjdzie. Także tylko pod tym względem, bo mamy panią księgową, która również sprawy kadrowe załatwia, także gdyby się nam udało pomóc do sekretariatu to by nam to sprawy administracyjne ułatwiło.

Badane osoby zapytano, czy dostrzegają jakieś potrzeby w zakresie podnoszenia kwalifikacji swojej kadry (administracyjnej oraz zarządzającej szkołą). Wszyscy badani zgodnie uznali, że szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry jest rzeczą nader istotną, nie wszędzie jednak istnieje aktualnie taka potrzeba. Siedmioro z przepytanych dyrektorów oceniło, że istnieje w ich placówkach aktualnie potrzeba podnoszenia kwalifikacji kadry w różnych zakresach. Wymieniano między innymi studia lub kursy z takich dziedzin jak księgowość, zarządzanie, obsługa administracyjna, prawo oświatowe i budżetowe, obsługa komputerów i urządzeń biurowych:

Tak, wie Pani to nasze prawo, tak zwane oświatowe, tak szybko się zmienia, że trudno właściwie nadążyć za tym, dlatego też trzeba niestety cały czas odbywać jakieś szkolenia, kształcić się.

Tego wymaga sytuacja. Podobnie jak nauczyciele, kadra administracyjna musi się doskonalić. Każde przepisy, przetargi, zmiany w przepisach prawa budżetowego, prawa oświatowego dotyczą także kadry administracyjnej.

Kwalifikacje jeżeli chodzi o sekretariat i księgowość, bo tutaj tylko 2 instytucje, 2 osoby tutaj występują. To niewątpliwie szkolenie pod względem informatycznym, obsługa sprzętu, drukarek. Dzisiaj żyjemy w takim świecie, że wszystko z dnia na dzień się zmienia i tu by było jak najbardziej tak, ale czy to niby miałoby podnosić kwalifikacje. No być może w jakimś sensie też.

Cały czas to czynimy, jeśli pojawiają się jakiegokolwiek nowości w zarządzaniu czy administracji. Kadra administracyjna jest wysyłana na różnego rodzaju kursy, by wzbogacać swoją wiedzę, a także dostosowujemy to wszystko do obowiązujących wymogów.

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w ramach tego bloku pytań była współpraca badanych instytucji z gminami powiatu mogileńskiego. Niemal wszyscy badani podejmowali współpracę z gminą w większym lub mniejszym stopniu. Jeden z badanych wyraził pewne obiektywne uwagi co do współpracy z innymi placówkami w powiecie:

Nasza młodzież jest młodzieżą zdemoralizowaną i to nie jest tak, że my nie chcemy, tylko niestety nas się na ogół obawiają wszyscy. I tak to już jest, proszę sobie wyobrazić, że jeżeli chcę przeprowadzać zajęcia z inną szkołą, to muszę mieć zgodę rodziców tamtych dzieci na to, że będą mieli kontakty z młodzieżą zdemoralizowaną.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bardecki

Pozostali respondenci opisywali współpracę z innymi gminami w powiecie na przykładzie szkół oraz różnego rodzaju imprez. Współpraca oceniana jest dobrze, przykładami współdziałania podawanymi przez respondentów były: imprezy sportowe i kulturalne, konkursy dla uczniów, współorganizowanie uroczystości:

Wspólnie organizowane są różne konkursy dla uczniów gimnazjum zwłaszcza, bo szkoła prowadzi gimnazjum a to jest przecież zadanie gminy.

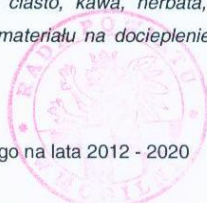
Współpracujemy z gminą Strzelno, z Powiatem Mogileńskim, z województwem, poprzez uczniowski klub sportowy. Organizujemy imprezy sportowe, między innymi pozyskując środki finansowe dla organizacji pozarządowych. Uczestniczymy w uroczystościach różnego rodzaju na terenie gminy, wystawiając poczet sztandarowy. Chłopcy uczestniczą w zajęciach organizowanych przez kluby sportowe, przez Dom Kultury, parafie. Tu jest dosyć szeroka współpraca jeśli chodzi o instytucje, w tym gminę.

Powiem tak. Powiat Mogileński ma 4 gminy i współpracujemy w sposób dobry z trzema gminami (Strzelno, Mogilno oraz Dąbrowa). Z gminą Jeziora Wielkie łączy nas zbyt duża odległość, więc mamy mniejsze kontakty, ale ta współpraca układa nam się prawidłowo. Mamy spotkania między szkołami, wymianę doświadczeń, także w tym zakresie radzimy sobie i ta współpraca wygląda w miarę dobrze.

Po omówieniu wszelkiej współpracy z gminami w powiecie mogileńskim, podjęto temat ewentualnej współpracy z przedsiębiorcami. Każdy z badanych potwierdził współpracę z lokalnymi przedsiębiorstwami w mniejszym lub większym stopniu. Jeden respondent stwierdził, że nie podejmuje obecnie współpracy z żadną firmą – ze względu na brak możliwości przekazywania wsparcia finansowego na konto placówki. Najczęściej pojawiającymi się przykładami współdziałania były różne formy wsparcia instytucji przez firmę na przykład poprzez sfinansowanie remontu, czy przyjęcie uczniów na praktyki. Innym podanym przykładem współpracy było współorganizowanie targów – na tego typu działanie wskazało dwóch badanych:

Współpracujemy. Z zakładami pracy, chociażby dlatego, że mamy Szkoły Zasadnicze dla młodocianych pracowników. Niektórzy praktykę odbywają w zakładzie, edukacyjne zajęcia mają na terenie szkoły. Trudno mi wymienić ilość zakładów, to znaczy prawie z wszystkimi na terenie Mogilna i naszego powiatu

No powiem, że współpracuję z przedsiębiorcami i z powiatu mogileńskiego i troszeczkę spoza powiatu. W takim sensie, że organizujemy targi edukacyjne co roku, konkursy dla dzieci z klas szóstych, które są dyslektykami. Organizujemy to już od 4 czy 5 lat, zawsze są potrzebne jakieś małe środki finansowe na to żeby kawę kupić, pączki, jakiś obiad dla uczestników. A muszę powiedzieć, że w targach z reguły uczestniczy około 200 nauczycieli. I tu czasami jestem daleki od otrzymywania jakichkolwiek środków finansowych w postaci pieniędzy. Tylko jest to pomoc jak mówię: ciasto, kawa, herbata, pomoc w przewiezieniu czegoś, ewentualnie podarowanie części materiału na docieplenie budynku, ale jest to materiałowa

pomoc, a nie materialna, finansowa, bo raczej nie jestem za tym, żeby otrzymywać jakiegokolwiek pieniędzy.

Jak najbardziej współpracujemy z przedsiębiorcami z powiatu mogileńskiego. A to chociażby z powodu uczestnictwa młodzieży w praktykach zawodowych. Na tym właśnie ta współpraca polega. Młodzież chcąc odbywać praktykę zawodową - mówimy tu o klasach z technikum, no musimy z tymi przedsiębiorcami podjąć rozmowy, młodzież tam do nich skierować, natomiast również współpracujemy z innymi drobniejszymi przedsiębiorcami, którzy przysyłają do nas młodzież do klas zawodowych.

Ostatnim, zadaniem w wywiadzie pytaniem była kwestia orientacji respondentów co do zmian w szkolnictwie oraz ich ewentualnego wpływu na funkcjonowanie szkolnictwa w powiecie mogileńskim. Każdy z badanych wiedział coś na temat przyszłych zmian w oświacie, ale też każdy z nich ma nieco inny punkt widzenia, krytykując istotne według subiektywnej oceny problemy:

Mam wrażenie, że orientację mam. Bez przerwy czytam projekty nowych rozporządzeń, czy ustawy o systemie oświaty i tak dalej. To jest wielka niewiadoma dla mnie, mam wiele obaw zwłaszcza jeżeli chodzi o szkolnictwo specjalne. Mam wiele obaw i wątpliwości. Tutaj jeżeli chodzi o młodzieżowe ośrodki socjoterapii boję się pewnych zmian. Nie do końca jestem zgodna z planami ministerstwa.

W tej chwili jeśli chodzi o zmiany w szkolnictwie, mamy dwie klasy gimnazjum, które realizują nową podstawę programową. Jesteśmy już w fazie tych zmian. Wielkie niepokoje związane są z wdrożeniem tej podstawy programowej w liceach i technikumach. Trudno sobie wyobrazić to jak te plany ministerstwa przełożą się na realizację tych zamierzeń. Obawiam się, że może to być pewnym problemem, w momencie kiedy nie ma równoległe kilku klas, w których można by prowadzić zajęcia tak jak to sobie ministerstwo założyło.

To się dopiero okaże jak te zmiany wejdą w życie od 1 września 2011, już takie zmiany powoli wchodzi od kwietnia. Zmiany przede wszystkim dotyczące współpracy między szkołami, a Poradnią. Będziemy bardziej ciałem pedagogicznym przebywającym na terenie szkół i ta współpraca będzie się rozwijała częściej w sensie w ogóle bytności w szkołach. No jakkolwiek kontakt, my mamy do tej pory kontakt z rodzicami, ale ze szkołą raczej nie.

Pojawił się również głos krytyki nowych ustaw, interesujący jest fakt, iż badany wyjawiał wystosowanie specjalnego listu protestacyjnego będącego wyrazem sprzeciwu wobec nadchodzących przeobrażeń w szkolnictwie:

Martwimy się, bo rozporządzenia które już od 1 września wchodzi w życie, powiem szczerze niszczą szkolnictwo specjalne, gdyż w szkołach ogólnodostępnych mają się tworzyć klasy specjalne/oddziały specjalne. Osobiście uważam, że to jest totalny bezsens i nieporozumienie i dzięki temu do naszych placówek, typowo specjalistycznych, z wykwalifikowaną kadrą będzie trafiało mniej dzieci, a co za tym idzie szkolnictwo będzie szło ku upadkowi. Nie chciałbym tego. Może ktoś w Ministerstwie otworzy oczy. Wysłaliśmy protest do Ministerstwa i czekamy na odpowiedź.

Jan Bartecki

Jest to niewątpliwie przykład silnej woli i zaangażowania pedagogów powiatu mogileńskiego w reagowaniu na zmiany bezpośrednio dotykające ich pracy. Jeden z respondentów oznajmił, iż zapoznał się już z częścią planów związanych ze strategią oświaty dla powiatu mogileńskiego. W jego ocenie jest to temat godny uwagi, który może zaowocować pozytywnymi zmianami, pod warunkiem, że uda się tymi pomysłami zainteresować ościennie gminy.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

4 Priorytety oświatowe powiatu mogileńskiego na lata 2012 – 2020

4.1 Priorytet I – Poprawa jakości nauczania

4.1.1 Diagnoza

Rozwój uczenia się w trakcie realizacji obowiązku szkolnego, a następnie na wyższych poziomach kształcenia się, nie może ograniczać się do biernego przyswajania treści programów nauczania i powtarzania ich na egzaminach. Zadaniem szkoły, w tym szkoły wyższej, jest kształtowanie w większym niż dotychczas stopniu kluczowych kompetencji potrzebnych w wielu zawodach, praktyczne zapoznawanie uczących się z rynkiem pracy oraz przygotowanie do aktywnego uczenia się przez całe życie¹⁴.

- W powiecie mogileńskim w szkołach zawodowych, technikach oraz liceach profilowanych łącznie kształcą się w 35 kierunkach zawodowych wśród których 16 zawodów to zawody nadwyżkowe a tylko 2 to zawody deficytowe. Spośród wszystkich szkół, które prowadzą kształcenie zawodowe, Zespół Szkół w Mogilnie oraz Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Bielicach posiada w swojej ofercie edukacyjnej najwięcej zawodów nadwyżkowych w stosunku do liczby oferowanych kierunków kształcenia.
- Łącznie 62,2% bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne, podstawowe i niższe (24,6%), przy czym osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym tworzą najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych (37,6%)¹⁵. **Fakt, iż osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym przeważają wśród osób bezrobotnych może potwierdzać wniosek, że oferta edukacyjna badanych szkół zawodowych nie odpowiada w pełni wymaganiom lokalnego rynku pracy.**
- 72,0% ankietowanych absolwentów, gdyby miało wybierać ponownie szkołę wybrałoby tą samą ale o innym profilu. Takiej odpowiedzi najczęściej udzielali uczniowie techników, a następnie szkół zawodowych. **Taka opinia absolwentów może świadczyć o braku adekwatności ukończonego kierunku kształcenia do potrzeb rynku pracy** – co może wynikać z niedostatecznej wiedzy na temat potrzeb w momencie wybierania kierunku lub być wynikiem dynamicznie zmieniającego się zapotrzebowania na kierunki kształcenia w trakcie trwania cyklu edukacji ucznia. Ponadto najliczniejsza grupa – 44,3% ogółu ankietowanych uczniów – nie przypomina sobie by na poziomie nauki w gimnazjum zostały im przekazane informacje dotyczące zawodów deficytowych i nadwyżkowych, a 22,7% uczniów jest pewna że taka sytuacja nie miała miejsca w trakcie nauki w gimnazjum. Najczęściej takich odpowiedzi udzielali uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników.

¹⁴ „Perspektywa uczenia się przez całe życie” MEN, Warszawa, 4 lutego 2011 roku.

¹⁵ „Strategia Powiatu Mogileńskiego w zakresie rynku pracy i bezrobocia na lata 2012–2020. Badanie lokalnego rynku pracy”, czerwiec 2011.

- Stosunkowo nieduża grupa, bo jedna trzecia ankietowanych potwierdza podejmowanie w szkołach działań mających na celu dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym najczęściej takie zdanie wyrażają uczniowie techników. Dodatkowo średnia ocen dla tego typu działań kształtuje się od 3,3 (ocena wizyt w przedsiębiorstwach) do 3,7 (ocena organizowanych praktyk), gdzie ocen dokonywano w skali od 1 – ocena najgorsza do 5 – ocena najlepsza. **Może to potwierdzać, że szkoły nie do końca efektywnie podejmują działania mające na celu dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.**
- 65,0% uczniów chce kontynuować naukę po zakończeniu szkoły, przy czym ponad jedna trzecia (36,0% ogółu) planuje jednocześnie pracować. Kontynuację nauki najczęściej planują uczniowie liceów (łącznie 80,4% ogółu), w tym 29,4% chce jednocześnie pracować.
- Ponad połowa absolwentów szkół biorących udział w badaniu jest zdecydowanie zadowolonych z poziomu wiedzy zdobytej w szkole. Przeciwnego zdania jest jedynie 3,0% (3 osoby).
- Ponad trzy czwarte absolwentów biorących udział w badaniu ankietowym podziela opinię, że ukończenie nauki w szkole, której są absolwentami umożliwiło im realizację dalszych planów zawodowych lub edukacyjnych. Najczęściej taką opinię podzielali absolwenci liceów i szkół zawodowych.
- Zgodnie w wynikami wywiadu przeprowadzonego z przedstawicielami szkół, można zauważyć, że większa część pozytywnie oceniła dostosowanie ofert kształcenia szkół z powiatu mogileńskiego do wymagań rynku pracy. Zaś dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy powinno się osiągnąć poprzez współdziałanie szkół z urzędami pracy, lokalnymi przedsiębiorcami, bądź innymi instytucjami zrzeszającymi pracodawców .

Na etapie dorosłego życia, po wejściu na rynek pracy, niezbędne jest stałe doskonalenie kluczowych kompetencji oraz kompetencji profesjonalnych w taki sposób, by być gotowym do reorientacji zawodowej, nawet pod koniec aktywności na rynku pracy. Zdolność przystosowania się do zmian na rynku pracy zależy m.in. od reorientacji systemu kształcenia i szkoleń. Podstawą tego powinno być uznanie, że głównym miejscem zorganizowanego uczenia się dorosłych nie jest już wyłącznie szkoła lub podobna instytucja, ale również środowisko pracy i zaangażowania społecznego (firmy, instytucje publiczne, organizacje obywatelskie)¹⁶.

- **Obecnie 60,0% ogółu absolwentów kontynuuje naukę, około jedna czwarta (23%) pracuje.** Ponad 68% respondentów, którzy kontynuują naukę kształcą się na uczelniach wyższych – są to przede wszystkim absolwenci liceów ogólnokształcących i techników. Natomiast spośród osób pracujących 44,5% potwierdza zgodność podjętej pracy z kierunkiem kształcenia, co dziesiąty absolwent nie potrafi jednoznacznie określić czy praca, którą podjął jest zgodna z zawodem – odpowiedzi „ Trudno powiedzieć” najczęściej udzielali absolwenci zawodówek.

¹⁶ „Perspektywa uczenia się przez całe życie” MEN, Warszawa, 4 luty 2011 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

- **W powiecie funkcjonuje 9 szkół dla dorosłych**, w tym 2 LO uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, 3 LO dla dorosłych, 3 technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, 1 policealna szkoła dla dorosłych.
- Kursami/szkoleniami jako formami wsparcia jest zainteresowanych 40,8% ankietowanych bezrobotnych. Ponadto około 51% bezrobotnych respondentów jest zainteresowana udziałem w szkoleniach w okresie najbliższych 12 miesięcy¹⁷. **Taka postawa osób bezrobotnych może potwierdzać ich gotowość uzupełnienia swoich kwalifikacji bądź też na zmianę kierunku swojej kariery mające na celu zmianę swojej sytuacji.** Z drugiej strony w okresie ostatniego roku w jakimkolwiek szkoleniu/kursie, którego organizatorem nie był Powiatowy Urząd Pracy uczestniczyło jedynie 11,2% spośród 250 ankietowanych¹⁸. **Może to wskazywać na bierność osób dorosłych w podejmowaniu na własną rękę, działań mających na celu podnoszenie swoich kwalifikacji i umiejętności.**
- W 2010 roku zorganizowano 16 szkoleń dla osób zarejestrowanych w Urzędzie, na które zostało skierowane 170 osób z czego ponad 29% otrzymało zatrudnienie. Od 2005 roku liczba szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy z roku na rok rosła, z kolei trochę inaczej kształtowała się ich efektywność zatrudnieniowa. Do 2007 roku włącznie efektywność szkoleń rosła, natomiast po 2007 roku liczba osób, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia była zdecydowanie niższa niż w latach ubiegłych – kształtowała się od 22,0% do 29,4%.
- **W 2010 roku bardzo wysoką efektywnością zatrudnieniową cieszyły się szkolenia:** prawo jazdy kategorii C + E oraz „Prace wykończeniowe w budownictwie” – efektywność w granicach 80%. Najgorszą efektywnością **charakteryzowały się szkolenia:** „Dekoracyjne szycie firan”- gdzie spośród 10 osób nikt nie znalazł zatrudnienia, „Catering i organizacja przyjęć” – pracę znalazła 1 spośród 15 osób oraz szkolenie „Opiekunka środowiskowa” – w szkoleniu wzięły udział 3 osoby i nikt nie zdobył zatrudnienia.
- 70,0% przedsiębiorców wskazuje na zadowalającym poziom wykształcenia swoich pracowników. Na najbliższe 12 miesięcy zainteresowanie szkoleniem pracowników wyraża jedynie 5% badanych firm, gdzie w większości przypadków koszty szkolenia pokryje przedsiębiorstwo¹⁹. **Słabe zainteresowanie przedsiębiorstw przeprowadzaniem szkoleń we własnym zakresie może być umotywowane zadowalającym poziomem wykształcenia pracowników. Jednak istotne jest podnoszenie kwalifikacji niezależnie od poziomu wykształcenia. Poszerzanie wiedzy pracowników dziedzinie, w której się pracuje a także zdobywanie nowych kwalifikacji zdecydowanie może przynieść korzyści lokalnej przedsiębiorczości.**

¹⁷ „Strategia Powiatu Mogileńskiego w zakresie rynku pracy i bezrobocia na lata 2012 – 2020. Badanie lokalnego rynku pracy”, czerwiec 2011.

¹⁸ „Strategia Powiatu Mogileńskiego w zakresie rynku pracy i bezrobocia na lata 2012 – 2020. Badanie lokalnego rynku pracy”, czerwiec 2011.”

¹⁹ „Strategia Powiatu Mogileńskiego w zakresie rynku pracy i bezrobocia na lata 2012 – 2020. Badanie lokalnego rynku pracy”, czerwiec 2011.

Na wyżej wymienione etapy kształcenia się człowieka wpływają również elementy, takie jak: wyniki egzaminów ogólnopolskich, kształcenie językowe, dostęp do zajęć pozalekcyjnych i możliwość rozwoju zainteresowań oraz kadra pedagogiczna.

Jako główny cel Strategii Rozwoju Edukacji MEN na lata 2007 – 2013 przyjęto podniesienie jakości poziomu wykształcenia społeczeństwa przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości nauczania. O jakości kształcenia oraz jego poziomie częściowo świadczą również wyniki sprawdzianów i egzaminów ogólnokrajowych, które często decydują o ścieżce edukacyjnej młodego człowieka.

- Wyniki sprawdzianu przeprowadzanego w 6 klasie szkoły podstawowej były w powiecie mogileńskim, przez ostatnie 5 lat nieco wyższe niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego. W ostatnich dwóch latach wyniki w powiecie mogileńskim były o 0,5%, a potem o 1,0% niższe niż średnia dla całej Polski.
- Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego zarówno z części humanistycznej jak i matematyczno-przyrodniczej, na przestrzeni lat 2005-2010 są niższe niż w kraju i województwie.
- Od roku szkolnego 2005/2006 do 2009/2010 zdawalność egzaminu maturalnego, egzaminu zawodowego w szkołach zawodowych oraz w technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych jest wyższa niż w kraju i województwie.
- Niewielka liczba maturzystów decyduje się na wybór przedmiotów dodatkowych na maturze. Osoby, które zdecydowały się na zdawanie przedmiotów dodatkowych najchętniej wybierały: geografię (wybrało ją 18% ogółu zdających maturę), biologię (15%). Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się przedmioty takie jak: chemia (8,4%), matematyka (7,1%), wiedza o społeczeństwie (7,1%) oraz język polski (4,8%). Pojedyncze osoby zdecydowały się zdawać rozszerzoną: informatykę, język francuski oraz język niemiecki.

Kształcenie językowe, również odgrywa istotną rolę w wykształceniu człowieka. Umożliwia nie tylko wszechstronny rozwój człowieka ale i szeroko rozumianą współpracę z innymi krajami, która może korzystnie procentować nie tylko w skali jednostki ale i całego regionu, z którego jednostka się wywodzi oraz kraju.

- W szkołach powiatu mogileńskiego w programie nauczania znajdują się trzy języki obce: języku angielskim, języku niemieckim i języku rosyjskim.
- Nauczanie wymienionych wyżej trzech języków odbywa się we wszystkich gimnazjach, liceach ogólnokształcących, liceach dla dorosłych i uzupełniających, technikach i technikach uzupełniających, szkołach zasadniczych. Licea profilowane mają w swojej ofercie nauczanie języka angielskiego i rosyjskiego.
- Nauka języka obcego rozpoczyna się na etapie szkoły podstawowej. Ponadto języka angielskiego uczy najwięcej szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących oraz liceów dla dorosłych i uzupełniających.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

- Drugim pod względem popularności w szkołach jest język niemiecki. Języka niemieckiego uczy się częściej niż angielskiego w szkołach gimnazjalnych oraz zasadniczych zawodowych.
- Język rosyjski znajduje się w programie nauczania wszystkich typów szkół z wyjątkiem Techników oraz Techników Uzupełniających, Szkół Policealnych dla dorosłych. Jednocześnie nauczanie języka rosyjskiego prowadzi najmniej szkół w powiecie.
- Średnie wyniki matury podstawowej z języków obcych utrzymują się na wysokim poziomie, czasem wyższym niż w województwie czy kraju. Jednak niewiele osób decyduje się na zdawanie języków obcych na poziomie rozszerzonym.

Poza kształceniem językowym, znaczący wpływ na wszechstronny rozwój młodej osoby i jej zainteresowań ma bogata oferta edukacyjna, w tym dostęp do zajęć pozalekcyjnych oraz podjęcie nauki w klasie o profilu zgodnym z zainteresowaniami młodego człowieka.

- Dzieci mieszkające w powiecie mogileńskim mają możliwość rozwoju zainteresowań sportowych w dwóch szkołach prowadzonych przez powiat. Gimnazjum oraz Zespół Szkół Licealnych w Strzelnie prowadzi kształcenie sportowe w dziedzinie piłki ręcznej, z którego obecnie korzysta 24 uczniów gimnazjum oraz 23 uczniów ZSL.
- Na zajęcia pozalekcyjne uczęszcza nieco ponad połowa uczniów (53,2% ogółu badanych). Bilsko 47% ankietowanych nie korzysta z tego typu zajęć, ponieważ: w ogóle nie są tym zainteresowani (20,2%), mają trudności z dojazdem (11,9%) lub nie ma takich zajęć, które by ich interesowały (14,7%). W ramach zajęć pozalekcyjnych uczniowie w przyszłości najchętniej chcieliby uczestniczyć w zajęciach sportowych (48,5%), językowych (38,5%) oraz informatycznych (20,8%).
- Spośród ankietowanych absolwentów, 48,0% uczęszczało na zajęcia pozalekcyjne, ponad połowa (52,0% ogółu) nie uczęszczała ponieważ: nie było zajęć, które by ich interesowały (28,0% ogółu), nie byli w ogóle zainteresowani (15,0% ogółu) oraz z powodu trudności z dojazdem (9,0% ogółu).
- Ponad połowa absolwentów jako największą zaletę szkoły, do której uczęszczali zalicza kadre pedagogiczną, następnie przygotowanie do podjęcia pracy (38,0% grupy) oraz dobre przygotowanie do kontynuacji nauki (35,0% grupy).
- Analizując wypowiedzi dyrektorów szkół - respondentów indywidualnego wywiadu pogłębionego, stwierdzić można, że każda ze szkół oferuje swoim uczniom dość szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych – są to zarówno zajęcia pozwalające dzieciom i młodzieży pogłębić wiedzę z zakresu obowiązkowych przedmiotów, ale są to także zajęcia pozwalające rozwijać własne pasje i zainteresowania. Natomiast w przypadku szkół kształcących uczniów upośledzonych w stopniu różnym bądź też niedostosowanych społecznie, planuje się organizację zajęć pozalekcyjnych związanych na przykład z tematyką świadomego ojcostwa.

Kolejnym elementem świadczącym o jakości pracy szkoły jest jej kadra nauczycielska. Poziom jej wykształcenia, ciągle dokształcanie się oraz podnoszenie własnych kompetencji połączone także

z zaangażowaniem ze strony nauczycieli w proces kształcenia może być czynnikami determinującymi jakość nauczania w danej placówce.

- Obserwowany od roku szkolnego 2007/2008 spadek liczby etatów nauczycieli pracujących łącznie w szkolnictwie publicznym i niepublicznym oraz specjalnym. W roku szkolnym 2011/2010 liczba etatów wyniosła 835,84 i jest mniejsza w porównaniu do stanu z roku 2007/2008 o ponad 16%. Największa zmiana liczby etatów nauczycieli, w roku szkolnym 2010/2011 w stosunku do roku 2007/2008, wystąpiła w przedszkolach i szkołach podstawowych.
- Ponad 67% nauczycieli posiada wysokie stopnie awansu, w tym blisko 37% posiada stopień nauczyciela mianowanego a około 31% nauczycieli - najwyższy stopień nauczyciela dyplomowanego. Ponadto jako największą zaletę szkół absolwenci wskazali kadre pedagogiczną.
- Respondenci wywiadu pogłębionego przyznali, że dla nich jako osób zarządzających placówkami istotne jest, by ich kadra podejmowała wszelkie działania mające na celu podnoszenie własnych kompetencji, co tym samym ma wpływ na jakość procesu kształcenia. Nauczyciele z jednej strony podejmują się doksztalcenia często z własnej inicjatywy, natomiast z drugiej strony, konieczność taką wymusza niejako sytuacja w placówce. Z drugiej strony spośród 325 nauczycieli pracujących w szkołach powiatowych jedynie 38 doksztala się poprzez studia licencjackie (2 nauczycieli), studia magisterskie uzupełniające (2 nauczycieli), studia podyplomowe (22 nauczycieli) oraz kursy kwalifikacyjne (12 nauczycieli).
- Zgodnie z prognozami przeciętny wiek nauczycieli będzie wzrastał, zarówno z powodu starzenia się obecnej grupy nauczycieli, jak i ograniczenia możliwości przechodzenia na wcześniejsze emerytury nauczycielskie.
- Powołując się na wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych, połowa respondentów przyznała że w ich szkołach dysponuje się odpowiednią kadrami pedagogicznymi do realizacji swoich zadań. Szkoły, które miały odmienne zadanie wskazały na brak nauczycieli, którzy poza kwalifikacjami niezbędnymi do nauki zawodu posiadają kwalifikacje z zakresu np. oligofrenopedagogiki, resocjalizacji czy też socjoterapii. Wskazano tutaj na wchodzenie w wiek emerytalny nauczycieli mających kwalifikacje do kształcenia zawodowego. W przyszłości mogą wystąpić braki w zakresie kadry nauczającej zawodu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

4.1.2 Cele strategiczne i zadania

Priorytet I – Poprawa jakości nauczania (dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozwój kształcenia ustawicznego)			
Cele szczegółowe	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
C.I.1. Organizacja szkolnictwa:	Z.1.1. Podejmowanie działań zmierzających do skoordynowania Doradztwa Zawodowego, który świadczyłby usługi dla rodziców i uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, doradcy zawodowi w szkołach, Powiatowy Urząd Pracy	Praca ciągła Budżet powiatu oraz PUP
	Z.1.2. Rozszerzanie działalności Centrum Kształcenia Praktycznego w Bielicach.	Centrum Kształcenia Praktycznego w Bielicach, Powiat mogileński	Lata 2012-2014 Budżet powiatu
C.I.2. Doskonalenie kadry kierowniczej, nauczycieli i pracowników zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych:	Z.1.3. Wspieranie dyrektorów szkół w międzynarodowej współpracy edukacyjnej.	Organy prowadzące szkół	Praca ciągła Budżet powiatu oraz budżet Gmin
	Z.1.4. Wspomaganie udziału nauczycieli w europejskich projektach edukacyjnych i badawczych.	Organy prowadzące szkół	Praca ciągła Budżet powiatu oraz budżet Gmin
	Z.1.5. Stworzenie warunków do zdobycia przez nauczycieli dodatkowych kwalifikacji	Organy prowadzące szkół, Dyrekcja szkół	Praca ciągła Budżet powiatu oraz budżet Gmin
	Z.1.6. Rozpoznanie potrzeb szkoleniowych dyrektorów szkół i nauczycieli szkolnictwa zawodowego, w tym w zakresie stosowania nowych technik i technologii wytwarzania oraz wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych.	Organy prowadzące szkół, Dyrekcja szkół, Powiatowy Urząd Pracy	Lata 2012-2014 Budżet powiatu, budżet Gmin, budżet PUP
C.I.3. Doskonalenie pracy dydaktyczno - opiekuńczej i wychowawczej:	Z.1.7. Systematyczne rozszerzanie oferty pozalekcyjnej szkół, celem rozbudzenia i rozwijania indywidualnych zainteresowań uczniów.	Dyrekcja szkół we współpracy z organami prowadzącymi właściwymi dla szkoły	Praca ciągła Budżet powiatu oraz budżet Gmin
	Z.1.8. Wspieranie zainteresowań uczniów poprzez wprowadzenie do szkół systemu monitorowania potrzeb	Dyrekcja szkół we współpracy z organami prowadzącymi właściwymi dla	Praca ciągła Budżet powiatu oraz budżet Gmin

Priorytet I – Poprawa jakości nauczania (dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozwój kształcenia ustawicznego)			
Cele szczegółowe	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
	uczniów w zakresie zajęć pozalekcyjnych.	szkół	
	Z.I.9. Wspieranie ucznia uzdolnionego sportowo, w tym poprzez rozwój sieci klas sportowych, również we współpracy z Gminami powiatu mogileńskiego.	Dyrekcja szkół we współpracy z organami prowadzącymi właściwymi dla szkoły	Praca ciągła Budżet powiatu oraz budżet Gmin
	Z.I.10. Dalsze rozwijanie systemowej opieki psychologiczno - pedagogicznej w szkołach, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego na poziomie szkół gimnazjalnych i pomocy psychologicznej na poziomie szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we współpracy z dyrekcją szkół	Praca ciągła Budżet powiatu
C.I.4. Poprawa organizacji szkolnictwa ponadgimnazjalnego:	Z.I.11. Prowadzenie szerokiej promocji i akcji informacyjnej dotyczącej szkolnictwa zawodowego	Powiat mogileński, szkoły zawodowe	Praca ciągła Budżet powiatu
	Z.I.12. Utworzenie systemu monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie mogileńskim i sąsiednich powiatach	Powiat mogileński, Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie we współpracy z władzami oraz Powiatowymi Urzędami Pracy sąsiednich powiatów województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy	Lata 2012-2016 Budżet powiatu, budżet PUP
	Z.I.13. Dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb gospodarki oraz rynku pracy na podstawie prognoz popytu na pracę w skali powiatu oraz województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego	Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Powiat mogileński, dyrekcja szkół zawodowych w powiecie, we współpracy z władzami oraz Powiatowymi Urzędami Pracy sąsiednich powiatów województwa Kujawsko-	Lata 2012-2016 Budżet PUP, Budżet powiatu

Priorytet I – Poprawa jakości nauczania (dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozwój kształcenia ustawicznego)			
Cele szczegółowe	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
		Pomorskiego oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy	
	Z.1.14. Stworzenie oferty edukacyjnej szkół dla dorosłych, w tym utworzenie Centrum Kształcenia Ustawicznego.	Powiat mogileński	Lata 2012-2016 Budżet powiatu

4.2 Priorytet II – Wyrównanie szans edukacyjnych

4.2.1 Diagnoza

Dobrze działający system kształcenia powinien zapewniać jednakowy dostęp do kształcenia niezależnie od pochodzenia i stan zdrowia dziecka, tym samym niwelować pojawiające się bariery i różnice w dostępie do oświaty. Ponadto system kształcenia powinien pomagać w rozwijaniu zainteresowań i możliwości intelektualnych dzieci, a także wspierać rozwój dzieci, które mają zaległości w realizacji obowiązkowego programu nauczania.

- Dla dzieci zdolnych bądź lepiej przyswajających wiedzę prowadzony jest indywidualny proces kształcenia. Uczniowie tacy otrzymują dodatkowe zadania na wyższym poziomie niż reszta klasy. Ponadto uczniowie tacy otrzymują wsparcie finansowe poprzez stypendia szkolne z systemu stypendialnego powiatu mogileńskiego oraz o wsparcie organów krajowych i wojewódzkich (stypendium Prezesa Rady Ministrów, stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego). Jednak w latach 2008/2009 – 2010/2011 obserwowany był spadek liczby uczniów, którzy otrzymali stypendia przyznawane przez Marszałka Województwa kujawsko-pomorskiego oraz Prezesa Rady Ministrów.
- Istotną rolę w sprawie uczniów zdolnych ma także Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, która diagnozuje takiego ucznia oraz wystawia mu odpowiednią opinię będącą jednym z niezbędnych warunków do tego aby dziecko mogło kształcić się w innej placówce niż wszystkie.
- Zgonie z wynikami wywiadu pogłębionego wsparcie finansowe, które w chwili obecnej otrzymują osoby uzdolnione bywa niewystarczające. Dlatego też niektóre placówki uruchamiają własne działania mające na celu udzielenie wsparcia materialnego uczniom zdolnym.
- Ogólna ocena powiatowego systemu stypendialnego, dokonana przez przedstawicieli szkół z terenu powiatu, jest zadowolająca. Zdaniem respondentów, system ten ma wpływ na wyrównywanie szans edukacyjnych w powiecie mogileńskim. W opinii badanych jest to system spójny, dopracowany i dający możliwość otrzymania wsparcia różnym uczniom

o czym wspomniano powyżej. Jednak wymieniono także poszczególne elementy, które można poprawić w systemie stypendialnym wskazując na: zniesienie ograniczenia pobierania stypendium tylko z jednego źródła oraz na zmianę kryterium kwalifikacji finalistów olimpiad, które umożliwiłoby większej liczbie uczniów korzystanie ze wsparcia stypendialnego.

- Respondenci wywiadu pogłębionego prowadzący placówki specjalne zwrócili uwagę, że powiatowy system stypendialny uczniów ich placówek nie obejmuje, a otrzymanie takiego wsparcia mogłoby przyczynić się do ich większego rozwoju, niekoniecznie w zakresie nauki, ale w innych dziedzinach, w których odnoszą sukcesy. Wskazano tutaj na dziedzinę sportu, dziedziny plastyczne, w których podopieczni zdobywają wysokie wyniki na poziomie szkół specjalnych.

Problematyka wyrównywania szans w znacznym stopniu dotyczy także dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

- Dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych na terenie powiatu mogileńskiego funkcjonują dwa Ośrodki Szkolno – Wychowawcze w Szerzawach i Strzelnie. Natomiast w Bielicach prowadzone są Warsztaty Terapii Zajęciowej dla niepełnosprawnych absolwentów szkół. W Mogilnie działa także Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień, legitymacje osób niepełnosprawnych, czy też karty parkingowe.
- Osoby niepełnosprawne mogą liczyć również na pomoc PCPR w Mogilnie, który we współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje następujące programy HOMER (program zapewniający pomoc w zakupie sprzętu umożliwiającego rehabilitację osób niewidomych i niedowidzących), STUDENT (program dotyczący kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych) oraz PEGAZ (dofinansowanie na wózek elektryczny, komputer dla osób z dysfunkcją kończyn górnych oraz osprzęt dla samochodu).
- W trakcie realizowanych badań w szkołach siedmiu spośród 10 respondentów, z którymi przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione, kształcono uczniów niepełnosprawnych. W pozostałych trzech placówkach nie ma takich uczniów, w tym reprezentanci dwóch placówek ocenili obecne warunki w szkole jako uniemożliwiające zdobywanie wiedzy przez dzieci niepełnosprawne na tym samym poziomie jak pozostali uczniowie.
- W szkołach, w których potwierdzono obecność uczniów niepełnosprawnych wskazano, że są to dzieci z różnym stopniem niepełnosprawności, która nie jest rozumiana tylko jako problem z poruszaniem się. Zaznaczyć należy jednak, że uczniami tych szkół rzadziej są dzieci poruszające się na wózkach inwalidzkich bądź o kulach. Respondenci przyznali także, że ich szkoły należałoby lepiej przygotować na ewentualność pojawienia się takich uczniów. Obecnie w placówkach nieprzygotowanych na przyjęcie takich dzieci stosuje się nauczanie indywidualne. Jednak ten system kształcenia z pewnością ogranicza możliwości funkcjonowania dziecka niepełnosprawnego wśród rówieśników oraz możliwości korzystania przez niego z oferty chociażby zajęć pozalekcyjnych.

- Ogólna ocena przygotowania szkół dokonana przez przedstawicieli szkół, w których przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione jest dobra. Badani dostrzegają konieczność przystosowania swoich placówek na ewentualność pojawiania się ucznia niepełnosprawnego (mając na myśli głównie niepełnosprawność ruchową – poruszanie się na wózku inwalidzkim) oraz podjęcie działań aby wyeliminować bariery architektoniczne.

W zakresie wsparcia edukacyjno-terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie, wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka działa na terenie powiatu mogileńskiego Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, która udziela wsparcia dzieciom i młodzieży, ich rodzicom, opiekunom bądź nauczycielom w zakresie szeroko pojętej pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz logopedycznej.

- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna udziela wsparcia edukacyjno – terapeutycznego podejmując m.in. działania takie jak: terapia dla dzieci z autyzmem, terapia pedagogiczna, wsparcia młodzieży gimnazjalnej i szkół ponadgimnazjalnych w ramach doradztwa zawodowego i wiele innych.
- Zganie z wynikami wywiadu pogłębionego wsparciem oferowanym przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną objęci są wszyscy uczniowie ośrodków wychowawczych. Natomiast w przypadku pozostałych szkół wsparcie realizowane jest w zależności od pojawiających się potrzeb. Na terenie tych szkół za realizację wsparcia edukacyjno – terapeutycznego odpowiedzialni są przede wszystkim psychologowie i pedagodzy szkolni. Jeśli zakres wsparcia wybiega poza ich możliwości, następuje kontakt z Poradnią, z którą wspólnie przeprowadza się terapię w koniecznym zakresie.
- Ilość opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie wydawanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną na przestrzeni ostatnich trzech lat systematycznie wzrasta. Różnie kształtowała się natomiast liczba orzeczeń do kształcenia specjalnego - w roku szkolnym 2010/2011 liczba takich orzeczeń spadła o blisko 34% w stosunku do roku ubiegłego. Dodatkowo, przedstawiciel Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej podczas wywiadu pogłębionego przyznał, że bardzo duża ilość wniosków kierowanych do Poradni oraz brak wystarczającej ilości kadry uniemożliwia realizowanie dostatecznie dużej ilości zajęć terapeutycznych, polegających na bezpośrednim udzielaniu pomocy uczniowi bądź jego rodzinie.

Dzieci z terenów powiatu mogileńskiego mają również dostęp do trzech świetlic środowiskowych, które działają na terenie Strzelna, Jezior Wielkich i Kościeszkach.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bardecki

4.2.2 Cele strategiczne i zadania

Priorytet II – Wyrównywanie szans edukacyjnych			
Cele szczegółowe	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
C.II.1. Organizacja szkolnictwa:	Z.II.1. Dążenie do zwiększenia zatrudnienia psychologów w szkołach.	Dyrekcja szkół, Powiat mogileński	Lata 2012-2016 Budżet powiatu
C.II.2. Doskonalenie pracy dydaktyczno - opiekuńczej i wychowawczej:	Z.II.2. Wspieranie ucznia uzdolnionego.	Dyrekcja szkół, Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu
	Z.II.3. Rozwój powiatowego systemu stypendialnego w zakresie: • wyrównywania szans edukacyjnych • wspierania edukacji uzdolnionych uczniów	Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu
	Z.II.4. Rozwijanie systemu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	Dyrekcja szkół, Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu
	Z.II.5. Stworzenie ciągłości kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych na wszelkich etapach edukacyjnych.	Dyrekcja szkół, Powiat mogileński	Lata 2012-2016 Budżet powiatu
	Z.II.6. Dalsze rozwijanie systemowej opieki psychologiczno - pedagogicznej w szkołach, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego na poziomie szkół gimnazjalnych i pomocy psychologicznej na poziomie szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego	Dyrekcja szkół, Powiat mogileński, Poradnia psychologiczno- Pedagogiczna w Mogilnie	Praca ciągła Budżet powiatu

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

4.3 Priorytet III – Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocja zdrowia

4.3.1 Diagnoza

Jednym z podstawowych zadań placówek oświatowych, poza przekazywaniem wiedzy jest też wychowywanie dzieci i młodzieży. Szkoła powinna uczestniczyć i pomagać rodzicom w kształtowaniu umiejętności dokonywania właściwych wyborów i wskazywanie prawidłowej drogi w dorosłe życie.

- Od 2006 do 2009 roku niemal każdego roku notowano 16 do 35 czynów karalnych o charakterze chuligańskim, popełnionych przez nieletnich, a w 2010 roku liczba ta wzrosła niemal dwukrotnie.
- Przeprowadzone w ZS Mogilno badania wskazały, że kontakt z substancjami uzależniającymi miała niemal połowa badanych, w tym 14,3% bezpośredni. Połowa badanych wyraziła pogląd, że łatwo zdobyć narkotyki. Nieco inaczej przedstawia się sytuacja doświadczeń młodzieży z legalną substancją odurzającą, jaką jest alkohol, którego próbowało ponad 60% ankietowanej młodzieży i który został oceniony jako najmniej szkodliwa z używek. 87% uczniów spotkało się z paleniem papierosów na terenie szkoły, 34% z żartami sprawiającymi przykrość, a 26% z przezywaniami. 13% osób spotkało się z popychaniem i szturchaniem, a 3% z bójkami. Podobny procent uczniów spotkał się z przypadkiem kradzieży. Pomimo zgłaszanych w ankiecie zdarzeń, niemal dwie trzecie uczniów czuje się w szkole bezpiecznie. Ujawniono także, że jedna czwarta uczniów opuszcza zajęcia w szkole wagarując. Również nauczyciele wypowiedzieli się na podane tematy i podobnie jak uczniowie, zasygnalizowali oni obecność niektórych problemów w przestrzeni szkoły. **Zasygnalizowano, że źródłem wielu problemów jest brak współpracy rodziców z nauczycielami w procesie wychowawczym. Także rodzice wyrazili potrzebę częstszych kontaktów z nauczycielami.**
- W powiecie mogileńskim prowadzone są działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa nieletnich, do których zalicza się także profilaktykę uzależnień, przeciwdziałanie przemocy i promocję zdrowia. Uświadomiony jest problem nadużywania alkoholu przez młodzież, czy spożywania środków psychoaktywnych. Szkoły wszystkich szczebli prowadzą działania w zakresie przeciwdziałania tym zjawiskom.
- Realizuje się programy poprawy stanu bezpieczeństwa w szkole, skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli, zajęcia warsztatowe „Jak żyć z ludźmi” – dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Prowadzone były spotkania, debaty i projekty prewencyjne takie jak:

- Debaty „Za czy przeciw legalizacji narkotyków” oraz „Dlaczego młodzież zachowuje się agresywnie, stosuje przemoc?”
- Cykle spotkań „Młodość bez narkotyków”, „Stop cyberprzemocy”, „Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole” oraz „Stres pod kontrolą”

- Przeprowadzone zostały projekty edukacyjne na temat racjonalnego żywienia, zdrowych nawyków w czasie ciąży, technik radzenia sobie ze stresem, umiejętności komunikowania się, zagrożeń wynikających z palenia tytoniu, przyjmowania tzw. dopalaczy. Ponadto promocja zdrowia odbywa się poprzez programy takie jak „Wampirjada”, „Mam haka na raka”, czy „Etykieta rozszyfrowana, wiem co jem”, które nakierowują młodzież na zdrowe nawyki.
- W zakresie działań profilaktycznych szkoły współpracowały do tej pory m.in. z Komendą Miejską i Powiatową Policji oraz Strażą Miejską, z ośrodkiem terapii uzależnień, Sądem Okręgowym, Centrum Onkologii w Bydgoszczy, Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Bydgoszczy.

Obecność działań w kwestii bezpieczeństwa, zajęć dotyczących problematyki uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego oraz programów promujących zdrowie częściowo potwierdzają również wyniki badania ankietowego wśród uczniów i absolwentów przeprowadzonego na potrzeby opracowania niniejszej Strategii.

- Odsetek uczniów uczestniczących w badaniu, którzy wskazują obecność tego typu działań jest niewielki w porównaniu do odsetka uczniów, którzy uważają że w szkołach nie ma tego typu działań lub nie są pewni czy miały one miejsce. Natomiast absolwenci zdecydowanie potwierdzają obecność działań w kwestii bezpieczeństwa, zajęć dotyczących problematyki uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego oraz programów promujących zdrowie
- Ponad połowa uczniów (62,0% ogółu) uważa, że zajęcia dotyczące problemu uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego są potrzebne w szkołach. Nieco mniej (57,0% ogółu) jest zdania, że szkoła powinna jak najczęściej podejmować takie działania. Opinię tą dzielą również absolwenci szkół ponadgimnazjalnych.
- Blisko trzy czwarte uczniów (70,3%) czuje się w swoich szkołach bezpiecznie. Najczęściej są to uczniowie liceów (70,6%) i techników (78,2%). Opinię tę potwierdzają absolwenci szkół ponadgimnazjalnych – 96,0% absolwentów czuło się w swojej szkole bezpiecznie.
- Również wyniki wywiadu pogłębionego potwierdzają obecność działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa, problemu uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego., mających miejsce poprzez działania psychologów, pedagogów pracujących w szkole bądź wychowawców poszczególnych klas. W celu zachowania bezpieczeństwa stosuje się dyżury nauczycieli podczas przerw oraz monitoring w szkole.

4.3.2 Cele strategiczne i zadania.

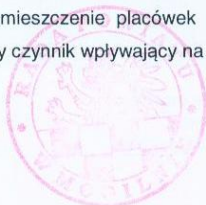
Priorytet III – Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocja zdrowia.			
Cele szczegółowe	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
C.III.1. Doskonalenie pracy dydaktyczno - opiekuńczej i wychowawczej:	Z.III.1. Wypracowanie wspólnie z gminami powiatu	Powiat mogileński, Zarządy Gmin powiatu	Lata 2012-2016 Budżet powiatu, budżet Gmin

Priorytet III – Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocja zdrowia.			
Cele szczegółowe	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
	<i>mogileńskiego samorządowego Programu Profilaktyki Szczepień Przeciwko wirusowi HPV</i>	<i>mogileńskiego</i>	
	<i>Z.III.2. Stworzenie warunków lepszej współpracy rodziców z nauczycielami w procesie wychowawczym.</i>	<i>Dyrekcja szkół, Powiat mogileński</i>	<i>Praca ciągła Budżet powiatu</i>
	<i>Z.III.3. Kontynuacja i rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki uzależnień i patologii społecznych oraz promocji zdrowia.</i>	<i>Dyrekcja szkół, Powiat mogileński</i>	<i>Praca ciągła Budżet powiatu</i>
C.III.2. Doskonalenie programów bezpieczeństwa:	<i>Z.III.4. Wprowadzenie systemu monitorowania potrzeb uczniów w zakresie bezpieczeństwa</i>	<i>Dyrekcja szkół, Powiat mogileński</i>	<i>Praca ciągła Budżet powiatu</i>
	<i>Z.III.5. Poprawa bezpieczeństwa uczniów poprzez wprowadzenie systemu monitoringu na korytarzach i boiskach szkolnych.</i>	<i>Dyrekcja szkół, Powiat mogileński</i>	<i>Lata 2012-2016 Budżet powiatu</i>

4.4 Priorytet IV – Reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo-wychowawczych

4.4.1 Diagnoza

Baza oświatowa rozumiana jako wyposażenie istniejących placówek w sprzęt i urządzenia do nauki i rekreacji oraz jako liczba i rozmieszczenie placówek oświatowych (sieć placówek) w powiecie mogileńskim stanowi bardzo ważny czynnik wpływający na realizację zadań edukacyjnych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

▪ Rozmieszczenie placówek oświatowych

W powiecie mogileńskim, w 2011 r. funkcjonowało 77 placówek oświatowych, działających w ramach 35 jednostek organizacyjnych. W dwóch największych zespołach szkół (ZS Bielice i ZS Mogilno) uczyło się ponad 65% uczniów uczęszczających do placówek prowadzonych przez Starostwo Powiatowe (1604 z 2435 ogółem) – obie placówki działają na terenie gminy Mogilno. W gminie Mogilno działa również ZPS Szerzawy i MOW Bielice, natomiast w gminie Strzelno: ZSZ Strzelno, ZPL Strzelno i MOW Strzelno.

Liczba szkół ponadgimnazjalnych w powiecie mogileńskim przypadających na 1000 osób w wieku 16 lat (czyli osób, które wybierają szkołę, w której będą kontynuować naukę) jest wyższa niż w całym województwie kujawsko-pomorskim oraz w kraju. Odnosi się to zarówno do zasadniczych szkół zawodowych, jak również liceów ogólnokształcących i średnich szkół zawodowych. Dobrą dostępność szkół ponadgimnazjalnych potwierdziło badanie ankietowe uczniów, w którym niemal trzy czwarte badanych wyraziło pogląd, że szkoła do której uczęszczają znajduje się wystarczająco blisko miejsca zamieszkania.

W przypadku sieci szkół podstawowych i gimnazjów, rozmieszczenie ich w poszczególnych gminach powiatu mogileńskiego jest proporcjonalne do liczby dzieci mieszkających w tych gminach i uczęszczających do wskazanych szkół. Jednak należy wspomnieć, że w 2009 r. na 1000 dzieci w wieku szkolnym (7-12 lat) w gminach Dąbrowa, Jeziora Wielkie i Strzelno przypadało znacząco więcej szkół podstawowych niż w całej Polsce i województwie kujawsko-pomorskim (w gminach: od 7,5 do 9,7; w Polsce: 6,2; w województwie: 5,6). Jednocześnie liczba dzieci przypadających na jedną szkołę podstawową we wspomnianych gminach kształtowała się następująco: Dąbrowa – 118, Jeziora Wielkie – 103, Strzelno – 134, natomiast w Polsce i województwie wynosiła odpowiednio 162 i 180. Gminy Dąbrowa i Jeziora Wielkie to gminy wiejskie, stąd również może wynikać niska liczba dzieci przypadających na jedną szkołę.

Jednym z długoletnich celów Polski jest osiągnięcie do 2020 roku 90% wskaźnika upowszechnienia przedszkolnego, czyli objęcie 90% dzieci w wieku 3-5 lat wychowaniem przedszkolnym. Przedszkola mają bardzo duże znaczenie w wyrównywaniu szans dzieci²⁰. Według trwających ponad 30 lat badań prowadzonych w ramach amerykańskiego programu "Perry pre-school Project" dzieci, które chodziły do przedszkoli:

- zdobywają wyższe wykształcenie,
- mają lepszą pracę i więcej zarabiają,
- osiągają wyższy standard życia,
- rzadziej naruszają prawo i bywają karane,

²⁰ Uchwała nr 36 rady ministrów z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie aktualizacji Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2011-2014.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Barwicki

- rzadziej korzystają z pomocy społecznej niż osoby o podobnych możliwościach intelektualnych i społecznych, które nie uczęszczały w dzieciństwie na zajęcia przedszkolne.

W okresie wczesnego dzieciństwa możliwości rozwojowe dzieci są największe. Wiek przedszkolny jest tym momentem, kiedy najszybciej i najłatwiej jest niwelować różnice wynikające z wpływu środowiska rodzinnego. Dlatego inwestycja w edukację przedszkolną powinna być zasadniczym elementem polityki wyrównywania szans edukacyjnych. Natomiast nie we wszystkich gminach powiatu mogileńskiego funkcjonują przedszkola. W gminie Jeziora Wielkie, w 2009 r. nie działało żadne przedszkole, pomimo że mieszkało w niej około 12% dzieci w wieku przedszkolnym, spośród całego powiatu. Natomiast w gminie Mogilno funkcjonowało w tym czasie prawie 65% wszystkich przedszkoli w powiecie, przy około 53% dzieci w wieku przedszkolnym mieszkających w niej.

Ponadto prognozy demograficzne wskazują, że w ciągu najbliższych lat liczba dzieci w wieku 3-5 lat będzie wzrastać. Proces ten może oznaczać wyzwanie dla gmin w związku z potrzebą utworzenia nowych miejsc w opiece przedszkolnej. Największy deficyt opieki na poziomie przedszkola występuje między innymi w woj. kujawsko-pomorskim, do którego należy powiat.

W odniesieniu do dzieci w wieku edukacji podstawowej, od 2011 roku może nastąpić zwiększony napływ uczniów do edukacji wczesnoszkolnej, a od 2014 roku do klas IV-VI. Po 2020 roku spodziewany jest spadek ogólnej liczby uczniów w tych szkołach.

Powiat mogileński tworzą dwie gminy wiejskie i dwie gminy miejsko - wiejskie, ponadto prognozowany jest spadek urodzeń, a w konsekwencji dzieci i młodzieży który będzie bardziej odczuwalny na obszarach wiejskich niż w miastach. Wskazane zmiany demograficzne mogą być wykorzystywane dla zwiększenia roli i udziału szkoły w działaniach na rzecz integracji społecznej na poziomie lokalnym, szczególnie na obszarach wiejskich.

▪ Zagośpodarowanie terenów wokół szkół

W wychowaniu dzieci i młodzieży bardzo ważną rolę odgrywa sport i rekreacja, w tym sporty drużynowe. Do uprawiania większości z nich potrzebna jest odpowiednia infrastruktura, która znajduje się często na terenie szkół. Ważne jest, aby miejsca, gdzie można uprawiać sport nie były dostępne tylko podczas zajęć szkolnych ale również poza tymi zajęciami. Wyposażenie terenów w odpowiednią ilość i jakość sprzętu sportowego ważne jest również z uwagi na prowadzone zajęcia wychowania fizycznego, które są ważnym elementem w zdrowym wychowaniu dzieci i młodzieży. Stosunkowo łatwym sposobem poprawy bazy sportowej jest zamontowanie koszów do gry w koszykówkę, a w przypadku gdy już taki istnieje – postawienie drugiego, aby stworzyć całe boisko. Bardzo popularną dyscypliną w Polsce jest piłka nożna, dlatego aby umożliwić jej uprawianie zasadne jest aby przynajmniej w jednej szkole w gminie istniało takie boisko. Powinno się także dać możliwość rozwijania w kierunku innych dyscyplin dlatego należy stworzyć bądź utrzymać odpowiednią bazę sportową wokół szkół w powiecie mogileńskim.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

We wszystkich szkołach prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Mogilnie, według stanu na 31.03.2011 r., funkcjonowało tylko 1 boisko do piłki nożnej (ZS Bielice). Takiego boiska nie posiadał ani drugi co do wielkości zespół szkół w powiecie – ZS Mogilno, ani żaden zespół placówek w gminie Strzelno. W przypadku boisk do koszykówki, pełne (czyli z dwoma koszami) posiadał tylko ZS Bielice, natomiast po jednym koszu było w ZS Mogilno i ZSZ Strzelno. Ani jednego kosza do gry nie miały: ZPS Szerzawy, MOW Bielice i ZSL Strzelno. Ponadto na terenie MOW Bielice nie funkcjonowało żadne boisko do gry. Podczas przeprowadzonego badania absolwentów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie mogileńskim (liceum ogólnokształcące, technikum, zasadnicza szkoła zawodowa), w obu przypadkach (badanie uczniów i absolwentów) badani ocenili stan boisk szkolnych poniżej 4 (gdzie 1 – ocena najgorsza, a 5 ocena najlepsza).

▪ Wyposażenie szkół

Wyposażenie szkół/sal lekcyjnych w różnego typu pomoce naukowe, dostosowane do przedmiotów nauczania (w tym komputery) ma bardzo duży wpływ na poziom i zainteresowanie nauką. W przepelnionych salach komputerowych lub w przypadku gdy na jednym komputerze pracuje kilka osób zdecydowanie ograniczony jest stopień przyswajanej wiedzy. Dlatego tak ważne jest dostosowanie liczby komputerów do liczby osób z nich korzystających oraz liczby pracowni komputerowych do liczby komputerów dostępnych w danej szkole. W przypadku trzech szkół prowadzonych przez powiat mogileński należałoby podjąć działania w celu zwiększenia liczby komputerów dostępnych dla uczniów w tych placówkach. Z danych na 31.03.2011 r. wynika, że w trzech szkołach liczba komputerów na 10 uczniów nie przekracza 1 komputera (ZSZ Strzelno 1,0; ZPS Szerzawy 1,0; ZS Bielice 0,8). Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, podczas przeprowadzonego badania, ocenili wyposażenie i stan sal informatycznych średnio na 3,8 (w skali od 1 do 5).

W związku z tym, iż informatyka jest bardzo szybko rozwijającą się dziedziną, systematyczna wymiana sprzętu na nowy powinna być również uwzględniona w działaniach powiatu. Ponadto przy wyposażaniu pracowni komputerowych należy pamiętać o wytycznych Ministerstwa Edukacji Narodowej²¹:

- podział na grupy jest obowiązkowy na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z informatyki i technologii informacyjnej, w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów,
- liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej.

Szkoły mają czas na dostosowanie wymogu dotyczącego liczby uczniów w grupie na tych zajęciach do 31 sierpnia 2012 r.

²¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.

Stosunkowo nisko, zarówno przez absolwentów jak i uczniów, zostało ocenione wyposażenie i stan klas lekcyjnych (średnia ocen wyniosła 3,6 - absolwenci i 3,5 - uczniowie). Ponadto uczniowie poniżej 4 ocenili także wyposażenie i stan bibliotek oraz sal gimnastycznych.

Natomiast z wywiadów przeprowadzonych z przedstawicielami szkół wynika, że badani są zadowoleni z wyposażania reprezentowanych przez siebie placówek. Co prawda pojawiają się elementy, które wymagają ulepszenia, ale mimo to z wypowiedzi badanych można sądzić, że ogólne wyposażenie szkół z powiatu mogileńskiego jest na bardzo wysokim poziomie. Wśród wskazanych elementów wymagających ulepszenia pojawiły się: brak pomieszczenia na indywidualne zajęcia terapeutyczne, poprawa stanu technicznego dotyczy biblioteki, zmiana nawierzchni boisk z asfaltowej na miękką oraz brak bazy sportowej, doprowadzenie ciepłej wody do łazienek dla uczniów i remont zaplecza sanitarnego (kwestię tą poruszyło dwóch respondentów), remont pomieszczeń w których odbywa się praktyczna nauka zawodu.

4.4.2 Cele strategiczne i zadania

Priorytet IV – Reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo-wychowawczych			
Cele szczegółowe:	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
C.IV.1. Organizacja szkolnictwa:	Z.IV.1. Wspieranie gmin powiatu mogileńskiego w zakresie optymalizacji sieci przedszkoli.	Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu, budżet gmin
	Z.IV.2. Systematyczna reorganizacja sieci szkół ponadgimnazjalnych w oparciu o analizy demograficzne i ekonomiczne poprzez: a. dostosowywanie do zapotrzebowania społecznego i zmieniającego się rynku pracy, b. łączenie szkół w zespoły.	Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu
	Z.IV.3. Opracowanie standardów organizacyjnych szkół i placówek oświatowych (liczebność oddziałów, liczba etatów wsparcia, liczba pracowników administracyjno obsługowych), uaktualnianych w kolejnych latach szkolnych.	Powiat mogileński, dyrekcja szkół	Lata 2012-2016 Budżet powiatu
	Z.IV.4. Podnoszenie kompetencji	Dyrekcja szkół	Praca ciągła Budżet powiatu

Priorytet IV – Reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo-wychowawczych			
Cele szczegółowe:	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
	<i>pracowników administracji w szkołach i placówkach oświatowych – stosowanie nowoczesnych systemów w administrowaniu szkołą.</i>		
C.IV.2. Budowa i modernizacja bazy szkół i placówek oświatowych:	<i>Z.IV.5. Dopełnienie centrum kształcenia praktycznego w Bielicach jako bazy odbywania praktyk dla uczniów wszystkich szkół zawodowych powiatu oraz przepływu wiedzy i technologii pomiędzy szkołami a przedsiębiorcami.</i>	<i>Powiat mogileński, dyrekcja szkoły</i>	<i>Lata 2012-2016 Budżet powiatu</i>
	<i>Z.IV.6. Dokończenie programu termomodernizacji szkół głównie w zakresie: a. ocieplenia stropów, b. wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</i>	<i>Powiat mogileński</i>	<i>Lata 2012-2016 Budżet powiatu</i>
	<i>Z.IV.7. Stała poprawa stanu technicznego budynków i innych obiektów szkolnych oraz infrastruktury sportowej szkół i placówek oświatowych.</i>	<i>Powiat mogileński, dyrekcja szkół</i>	<i>Praca ciągła Budżet powiatu</i>

4.5 Priorytet V – Poprawa jakości i efektywności zarządzania

4.5.1 Diagnoza

Zarządzanie placówkami oświatowymi jest procesem, który powinien uwzględniać zarówno sferę pedagogiczną, jak również sferę administracyjną. W przypadku tej pierwszej zadania, które realizują placówki oświatowe, są ustalane na szczeblu centralnym – nadzór pedagogiczny sprawuje kurator oświaty. Natomiast część administracyjna zarządzania oświatą, zależna jest od jednostek

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Jan Bartecki

prowadzących daną placówkę²² – w przypadku szkół ponadgimnazjalnych, szkół specjalnych oraz innych ośrodków wychowawczych jest to Starostwo Powiatowe.

Zarządzanie oświatą wpływa na jakość kształcenia, dlatego ważne jest aby odbywało się ono na wysokim poziomie. Na sprawność procesów zarządzania mają wpływ takie składowe jak:

- kadra administracyjno-obslugowa – liczba oraz posiadane kwalifikacje i umiejętności,
- zaplecze administracyjne – w tym informatyczne.

Obie z wymienionych składowych zarządzania oświatą należy rozpatrywać w dwóch płaszczyznach – pierwsza z nich to kadra i zaplecze szkół, natomiast druga to kadra i zaplecze Starostwa Powiatowego. Obie te płaszczyzny muszą współpracować na odpowiednim poziomie oraz w obu przypadkach musi występować odpowiednia kadra i zaplecze, aby procesy zarządzania oświatą w powiecie mogileńskim przebiegały sprawnie.

Porównując ze sobą odpowiednie placówki oświatowe prowadzone przez Starostwo Powiatowe w Mogilnie możemy zauważyć²³:

- (Z porównania dwóch największych zespołów szkół: ZS Bielice i ZS Mogilno) W ZS Bielice uczyło się o około 19% więcej uczniów niż w ZS Mogilno, natomiast liczba etatów pracowników administracyjno-obslugowych była większa o prawie 45% (ZS Bielice – 27,75 etatów, ZS Mogilno – 15,75).
- (Z porównania dwóch, średniej wielkości, zespołów szkół: ZSZ Strzelno i ZSL Strzelno) W ZSZ Strzelno uczyło się o około 60% uczniów więcej niż w ZSL Strzelno, natomiast liczba etatów pracowników administracyjno-obslugowych w obu placówkach była na podobnym poziomie.
- (Z porównania Zespołu Placówek Specjalnych w Szerzawach i Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Szerzawach i Strzelnie). Liczba wychowanków w tych placówkach przypadających na 1 etat pracownika administracyjno-obslugowego kształtuje się od 4,5 w MOW Strzelno, 4,9 w MOW Szerzawy do 6,4 w ZPS w Szerzawach.

Istotną kwestią w zarządzaniu oświatą są wydatki. Racjonalizacja wydatków oraz przeprowadzenie inwestycji, które w przyszłości mogą zapoczątkować oszczędnościami zdecydowanie wpłyną na jakość i efektywność zarządzania.

- Na przestrzeni lat 2006 – 2010 rok rocznie wzrastają łączne wydatki na oświatę.

²² Ustawa o systemie oświaty, art. 5 definiuje obowiązki jednostek samorządu terytorialnego, jako organu prowadzącego szkołę lub placówkę. Jednym z obowiązków jest zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkoły lub placówki.

²³ Według stanu na 31.03.2010 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

- W roku 2010 na bieżącą działalność oświatową wydano 24 798 578 złotych, z czego 73,7% stanowią wydatki osobowe. Następnie dużą część łącznej wartości wydatków stanowią wydatki na energię oraz wydatki rzeczowe szkół. Najmniej wydaje się na zadania pozaszkolne oraz na projekty realizowane ze środków zewnętrznych.
- Największy przyrost wydatków w porównaniu do 2009 roku dotyczył wydatków na projekty realizowane ze środków zewnętrznych – przyrost o 54,8%, a następnie na energię – przyrost o blisko 32%. Spadła natomiast wielkość wydatków na dotacje i porozumienia z JST (spadek o 11,2%) oraz na zakupy i wydatki inwestycyjne (spadek o około 36%).
- Przyrost wydatków na energię może być związany ze wzrostem ich cen. Inwestycje w renowację budynków mogą zdecydowanie obniżyć wielkość kwot przeznaczanych na energię.

Istotną kwestią w zarządzaniu placówką jest zainteresowanie pozyskiwaniem środków zewnętrznych na inwestycje, remonty i modernizację bazy techniczno – dydaktycznej szkół.

- Respondenci wywiadu pogłębionego zgodnie przyznali, że byliby zainteresowani otrzymaniem takiego wsparcia, ponieważ w ich opinii dzięki środkom unijnym szkoły mogłyby zrealizować inwestycje, na które brakuje im środków. Dwukrotnie jednak zwrócono uwagę, że szkoła bezpośrednio z funduszy tych korzystać nie może oraz że musi mieć odpowiedni wkład własny by taki projekt realizować.
- Dzięki pozyskanym środkom unijnym, reprezentanci szkół chcieliby podjąć następujące działania: wybudowanie wielofunkcyjnej sali gimnastycznej, remonty korytarzy szkolnych bądź pokoi w internacie, remont i wyposażenie biblioteki. Oczekuje się również wsparcia merytorycznego stron zewnętrznych, odnośnie przygotowania odpowiednich wniosków.

4.5.2 Cele strategiczne i zadania

Priorytet V – Poprawa jakości i efektywności zarządzania			
Cele szczegółowe:	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
C.V.1. Doskonalenie kadry kierowniczej, nauczycieli i pracowników zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych:	Z.V.1. Stałe podnoszenie wiedzy i kompetencji kadry zarządzającej związanych z prawem oświatowym, zarządzaniem i kierowaniem zasobami ludzkimi.	Powiat mogileński	Praca ciągła
	Z.V.2. Powołanie Centrum Rozwoju Edukacji jako środowiskowej formuły spotkań.	Powiat mogileński	Lata 2012-2016 Budżet powiatu

Priorytet V – Poprawa jakości i efektywności zarządzania			
Cele szczegółowe:	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
	szkoleń, wymiany doświadczeń i współpracy wszystkich szkół i placówek oświatowych z powiatu mogileńskiego.		
	Z.V.3. Wykorzystanie profesjonalnych systemów i programów wspomagających zarządzanie szkołami, połączonych z organem prowadzącym.	Organy zarządzające szkołami powiatu mogileńskiego oraz Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu
	Z.V.4. Podnoszenie kompetencji pracowników administracji w szkołach i placówkach oświatowych – stosowanie nowoczesnych systemów w administrowaniu szkołą.	Powiat mogileński oraz dyrekcja szkół powiatu mogileńskiego	Praca ciągła Budżet powiatu
C.V.2. Modernizacja bazy szkół i placówek oświatowych:	Z.V.5. Opracowanie długofalowego planu inwestycji uwzględniającego potrzeby szkół i placówek oświatowych.	Powiat mogileński	Lata 2012-2016 Budżet powiatu
	Z.V.6. Pomoc szkołom w wykorzystaniu funduszy europejskich na inwestycje, remonty i modernizację bazy techniczno – dydaktycznej i sportowej.	Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu
C.V.3. Optymalizacja wydatków w odniesieniu do procesu zarządzania:	Z.V.7. Optymalizacja wydatków poprzez: a. racjonalizację sieci szkolnej, b. wykorzystanie wyspecjalizowanych firm zewnętrznych świadczących usługi na rzecz szkoły, c. odpłatne udostępnianie bazy placówek oświatowych innym	Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu

Priorytet V – Poprawa jakości i efektywności zarządzania			
Cele szczegółowe:	Zadania	Adresat	Czas realizacji i źródło finansowania
	podmiotom.		
	Z.V.8. Planowanie zadań oświatowych i działań restrukturyzacyjnych w perspektywie wieloletniej.	Powiat mogileński	Praca ciągła Budżet powiatu

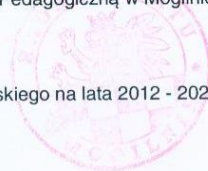
PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bartecki

5 Spis rysunków

Rysunek 1. Rozkład dzieci i dostępność placówek oświatowych.	12
Rysunek 2. Rozkład ludności w poszczególnych gminach powiatu.	24
Rysunek 3. Struktura mieszkańców powiatu pod względem wieku.	25
Rysunek 4. Saldo migracji dla powiatu mogileńskiego w latach 2005-2009.	26
Rysunek 5. Piramida wieku ludności.	27
Rysunek 6. Piramida wieku ludności w województwie kujawsko-pomorskim.	28
Rysunek 7. Roczne zmiany ludności w grupach wiekowych 6-8 lat oraz 9-11 lat.	29
Rysunek 8. Czynniki, którymi uczniowie kierowali się dokonując wyboru szkoły, do której obecnie uczęszczają.	56
Rysunek 9. Czy twoim zdaniem szkoła, której jesteś obecnie uczniem uczęszczasz znajduje się wystarczająco blisko miejsca zamieszkania?.....	57
Rysunek 10. Ocena szkoły pod kątem wybranych czynników – ocena uczniów.	58
Rysunek 11. Ważność informacji otrzymanej na temat zawodów nadwyżkowych i deficytowych w momencie wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.	59
Rysunek 12. Czy w szkole, której jesteś uczniem, podejmowane są działania mające na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy?	60
Rysunek 13. Uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych.	62
Rysunek 14. Czy potrafisz wskazać czynniki/ sytuacje, które zagrażają lub mogą zagrażać Twojemu bezpieczeństwu w szkole, do której obecnie uczęszczasz?	64
Rysunek 15. Czy poleciał(a)byś swoim krewnym/znajomym szkołę, której jesteś uczniem?.....	64
Rysunek 16. Zadowolenie z poziomu wiedzy zdobytej w szkole.	65
Rysunek 17. Obecność elementów, które warto zmienić by szkoła lepiej funkcjonowała.	66
Rysunek 18. Wybrane elementy, które warto zmienić w szkole w ocenie absolwentów.	67
Rysunek 19. Ocena szkoły pod kątem wybranych elementów – ocena absolwentów.	68
Rysunek 20. Zajęcia pozalekcyjne.	69
Rysunek 21. Ocena skuteczności działań mających na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.....	70
Rysunek 22. Opinia absolwentów w kwestii bezpieczeństwa, zajęć dotyczących problematyki uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego oraz programów promujących zdrowie.	71
Rysunek 23. Czy poleciał(a)by Pan/i swoim krewnym i znajomym szkołę, której jest Pan/i absolwentem/absolwentką?.....	72
Rysunek 24. Kontynuacja nauki przez obecnych absolwentów.....	74

6 Spis tabel

Tabela 1. Struktura placówek oświatowych w powiecie mogileńskim.....	8
Tabela 2. Dostępność przedszkoli.....	9
Tabela 3. Dostępność szkół podstawowych.....	10
Tabela 4. Dostępność gimnazjów.....	11
Tabela 5. Dostępność szkół ponadgimnazjalnych.....	13
Tabela 6. Baza oświatowa.....	13
Tabela 7. Wyposażenie szkół i placówek oświatowych.....	14
Tabela 8. Wyposażenie w przeliczeniu na liczbę uczniów.....	15
Tabela 9. Urządzenia sportowe w jednostkach oświatowych.....	16
Tabela 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.....	17
Tabela 11. Liczba oddziałów w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.....	18
Tabela 12. Liczba uczniów przypadających na jeden oddział.....	19
Tabela 13. Kadra nauczycielska w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.....	20
Tabela 14. Liczba nauczycieli według stopnia awansu.....	21
Tabela 15. Formy doskonalenia nauczycieli.....	22
Tabela 16. Kadra administracyjno-obslugowa w placówkach oświatowych powiatu mogileńskiego.....	23
Tabela 17. Ruch migracyjny w gminach powiatu mogileńskiego w latach 2005-2009.....	26
Tabela 18. Placówki specjalne na terenie powiatu mogileńskiego.....	31
Tabela 19. Liczba oddziałów specjalnych w latach 2006 - 2007.....	31
Tabela 20. Kształcenie zawodowe w szkołach specjalnych w roku szkolnym 2009/2010 oraz 2010/2011.....	32
Tabela 21. Kształcenie językowe w szkołach publicznych, niepublicznych oraz specjalnych w roku szkolnym 2010/2011.....	34
Tabela 22. Oferta edukacyjna w zakresie kształcenia zawodowego w powiecie mogileńskiego.....	37
Tabela 23. Szkolenia organizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie w latach 2005-2011..	39
Tabela 24. Najczęściej organizowane szkolenia w latach 2005-2011.....	41
Tabela 25. Efektywność szkoleń organizowanych w latach 2010/2011.....	42
Tabela 26. Liczba opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka wydanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Mogilnie.....	43

PRZEWODNICZA
RADY POWIATU

Jan Bartecki

Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Mogilnie.....	43
Tabela 28. Średnie wyniki procentowe sprawdzianu dla szkoły podstawowej.	46
Tabela 29. Średnie wyniki procentowe egzaminu gimnazjalnego.....	46
Tabela 30. Zdawalność egzaminu maturalnego.....	47
Tabela 31. Średnie wyniki procentowe matury z poszczególnych przedmiotów.	48
Tabela 32. Liczba uczniów podchodzących do egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów.	48
Tabela 33. Zdawalność egzaminu zawodowego w szkołach zawodowych, w tym szkołach specjalnych.	49
Tabela 34. Zdawalność egzaminu zawodowego w technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych.....	50
Tabela 35. Przyznane stypendia.	51
Tabela 36. Wydatki oświatowe na placówki prowadzone przez powiat mogileński w latach 2006 - 2010.....	51
Tabela 37. Źródła finansowania wydatków oświatowych w latach 2006 - 2010.	52
Tabela 38. Procentowe zestawienie źródeł finansowania wydatków oświatowych w latach 2006 - 2010.....	53
Tabela 39. Zalety szkół w opinii uczniów.	58
Tabela 40. Czy w trakcie nauki w gimnazjum dotarły do Ciebie informacje dotyczące zawodów nadwyżkowych oraz deficytowych?.....	59
Tabela 41. Formy działań mających na celu dopasowanie kształcenia do rynku pracy oraz ocena tych działań.	61
Tabela 42. Rodzaj zajęć pozalekcyjnych, z których uczniowie chcieliby skorzystać w przyszłości.....	62
Tabela 43. Opinia uczniów w kwestii bezpieczeństwa, zajęć dotyczących problematyki uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego oraz programów promujących zdrowie.	63
Tabela 44. Plany uczniów po zakończeniu szkoły.	65
Tabela 45. Największe zalety ukończonej szkoły.....	66
Tabela 46. Gdyby miał/a Pan/i ponownie dokonać wyboru szkoły to...? Proszę wybrać jedną z poniższych odpowiedzi.	68
Tabela 47. Opinia absolwentów na temat dopasowania oferowanych kierunków kształcenia/profilu kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.....	69
Tabela 48. Działania mające na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szkołach do których uczęszczali absolwenci.....	70
Tabela 49. Opinia absolwentów o potrzebie przeprowadzania zajęć o tematyce uzależnień, patologii i wykluczenia społecznego.....	71

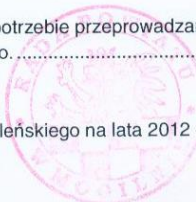

Tabela 50. Czy ukończenie nauki w szkole, której jest Pan/i absolwentem/absolwentką umożliwiło Panu/i realizację dalszych planów zawodowych bądź edukacyjnych?	73
Tabela 51. Obecne losy absolwentów szkół.	73
Tabela 52. Zgodność podjętej pracy z kierunkiem kształcenia.	74
Tabela 53. Przyczyny nieposiadania pracy.	74

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jan Bardecki